

OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA BANKE

ZA RAZDOBLJE 01.01.- 31.12.2023.GODINE

Sarajevo, maj 2024. godine

 INTESA SANPAOLO BANKA
Bosna i Hercegovina

**BRINEMO O SVEMU
ŠTO VAM ZNAČI**

Bank of **INTESA** **SANPAOLO**

www.intesasanpaolobanka.ba

Sadržaj

UVOD	3
1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE	5
1.1. Osnivanje i djelatnost banke	5
1.2. Organizacioni dijelovi Banke	6
1.3. Organizaciona struktura banke	7
1.4. Uposlenici Banke	8
2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE	8
2.1. Spisak dioničara koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravom	8
2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije	9
2.3. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	12
2.4. Politika za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	12
2.5. Članovi Odbora za reviziju i njihove biografije	13
2.6. Članovi i funkcionisanje ostalih odbora	14
2.7. Interna revizija	14
2.8. Imenovanje društva za reviziju finansijskih izvještaja	17
3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA	18
3.1. Politike i prakse o naknadama za identifikovane zaposlenike	18
3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju politike naknada	18
3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti	21
3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada	23
3.5. Omjer fiksnih i varijabilnih naknada	24
3.6. Informacija o kriterijima uspješnosti za dodjelu dionica i varijabilnih naknada	25
3.7. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka	25
3.8. Ukupne naknade prema područjima poslovanja	25
3.9. Ukupne naknade po kategorijama zaposlenika	26
3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada	26
3.11. Broj zaposlenika sa pređenim pragom utvrđenim FBA odlukom	27
4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA	28
4.1. Konsolidovani izvještaji	28
4.2. Transakcije sa povezanim licima	28
5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE	30
5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik	30
5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke	43
5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika	47
5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju	51
5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	53
5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima	55

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima posebno učestalosti, područje, te način uključivanja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja	57
5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih	58
5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima	65
6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE	72
6.1. Struktura kapitala Banke i podaci koji se odnose na zaštitne slojeve kapitala	72
6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala	73
6.3. Opis svih ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala	75
6.4. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje banka nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke	76
6.5. Kapitalni zahtjevi i stope kapitala	76
6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku	77
6.7. Stopa finansijske poluge	83
7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHITJEVE	85
8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	87
9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	88
10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA ICAAP I ILAAP	90
10.1. Sažet opis ICAAP-a	90
10.2. Sažet opis ILAAP-a	93
11. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU	94
12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL	95
13. ZAVRŠNE ODREDBE	97

Uvod

Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu Banka), na osnovu Odluke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH 39/2021) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu Odluka), Uputstvom za objavljivanje podataka i informacija banke, u daljem tekstu Uputstvo, (juni 2021), te članom 111. Zakona o bankama (Službene novine Federacije BiH 27/2017), javno objavljuje podatke i informacije za razdoblje 01.01.2023 – 31.12.2023.godine.

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnim zahtjevima prethodno navedene Odluke i Uputstva. Objavljeni podaci predstavljaju informacije koje su materijalno značajne, te koje nisu zaštićene i povjerljive.

Javna objava se priprema u skladu sa Priručnikom usvojenim od strane Uprave Banke, donesenim u skladu sa članom 2., stav 3., te članom 18. Odluke, a sadrži:

- utvrđivanje uloga i odgovornosti organizacionih dijelova uključenih u proces izrade Javne objave,
- kriterije za utvrđivanje podataka, odnosno informacija koje će se objaviti,
- procjenu adekvatnosti i kontrolu objavljenih informacija,
- procjenu da li objave sveobuhvatno prikazuju rizični profil Banke,
- vrijeme objavljivanja.

Banka adekvatno upravlja svojim rizicima te garantuje da su sistemi upravljanja rizicima koje je uspostavila adekvatni i primjereni obzirom na profil i strategiju institucije.

Na godišnjem nivou, u okviru ICAAP procesa, Banka definira i kvantificira apetit prema rizicima Banke. Strategijom rizika definira se željeni apetit prema riziku, uz osigurano adekvatno praćenje profila rizika koje podrazumijeva integrirano i sveobuhvatno upravljanje rizicima koji mogu utjecati na profil rizičnosti. Pri utvrđivanju sklonosti preuzimanju rizika, Banka integrira aktivnosti koje se odnose na poslovno planiranje i budžetiranje te nastavno na definirane poslovne strategije, budžet i procijenjene rizike okruženja, utvrđuje ključne i značajne rizike za predstojeće razdoblje i definira strateške ključne limite koji osiguravaju stabilnost Banke u narednim razdobljima.

Banka je razvila integrirani okvir za praćenje profila rizičnosti Banke koji omogućava sveobuhvatni pregled profila rizičnosti i apetita za rizike kao dodatnu informaciju uz standardne izvještaje o izloženosti pojedinom riziku.

Ukupan apetit za rizike Banke (Strategija upravljanja rizicima) definiran je sljedećom strukturom limita najviše razine, namijenjenim osiguravanju dugoročne solventnosti i likvidnosti Banke:

- Dugoročna solventnost Banke osigurava se okvirom adekvatnosti kapitala s limitima definiranim temeljem regulatornih i internih pravila (poput stope adekvatnosti kapitala, ekonomski kapital i poluga);
- Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir brojne aspekte upravljanja likvidnosnim rizikom, ali zbog njihove važnosti i značajnosti za Banku, limiti za likvidnosni rizik (LCR¹, NSFR²) od strateškog su značaja te stoga čine sastavni dio limita apetita za rizik 1. razine;
- Operativni rizik Banke je limitiran definiranjem specifičnih limita za operativne gubitke.

¹ LCR (Liquidity Coverage Ratio) kratkoročni (30-dnevni) omjer pokrivenosti likvidnošću

² Net Stable Funding Ratio NSFR (Net Stable Funding Ratio) Omjer strukturne likvidnosti

Uvod (nastavak)

Tokom 2023. godine nije bilo značajnih promjena u profilu izloženosti rizicima Banke, a kreditni rizik i dalje ostaje najznačajniji rizik u svim segmentima. Banka je dovoljno kapitalizirana uz adekvatnu likvidonosnu poziciju te je u potpunosti usklađena sa svim ključnim internim i eksternim zahtjevima, čime je osigurana stabilnost Banke, kako u proteklom, tako i u budućim razdobljima.

Izveštaj je usvojen na sjednici Uprave Banke 14.05.2024.godine i na sjednici Nadzornog odbora Banke održanoj 27.05.2024.godine.

Izveštaj se javno objavljuje na internet stranici Intesa Sanpaolo banke d.d. Bosna i Hercegovina (www.intesasanpaolobanka.ba).

U ime Uprave Banke:

Marco Trevisan

Predsjednik Uprave Banke

Michele Castoro

Član Uprave

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

U skladu sa članom 2. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

1.1. OSNIVANJE I DJELATNOST BANKE

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj: UF/I – 3816/90 od 9. januara 1991. godine pod nazivom UPI Banka d.d. Sarajevo i usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj: UF/I-4091/00 od 20. oktobra 2000. godine pod istim nazivom.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu br. 065-0-Reg-08-002471 od 20. avgusta 2008. godine Banka je promijenila naziv tako da posluje pod novim nazivom: "INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA".

Sjedište Banke:	Ulica Obala Kulina bana 9 A
Telefon:	+387 33 49 75 55
Fax:	+387 33 49 75 72
SWIFT:	UPBK BA 22
E-mail:	info@intesasnpaolobanka.ba
Internet stranica:	www.intesasnpaolobanka.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog Suda Sarajevo je:

I.D. broj:	4200720670007
Reg.broj:	65-02-0009-11
Poreski Broj:	01071138

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- a) primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
- b) davanje i uzimanje kredita i zajmova,
- c) izdavanje garancija i svih oblika jemstava,
- d) usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca, u skladu sa posebnim propisima,
- e) kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
- f) izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
- g) finansijski lizing,
- h) kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
- i) učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,
- j) kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokerskodilerski poslovi),
- k) upravljanje portfeljem vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
- l) poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
- m) poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
- n) usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
- o) usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
- p) usluge iznajmljivanja sefova,
- q) posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
- r) druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)

1.2. ORGANIZACIONI DIJELOVI BANKE

Banka svoje poslovanje obavlja putem široke mreže poslovnih jedinica koje pripadaju slijedećim filijalama: Sarajevo, Zenica, Tuzla, Mostar i Banja Luka. Na dan 31.12.2023. godine Banka je zajedno sa pet filijala imala 48 poslovnih jedinica.

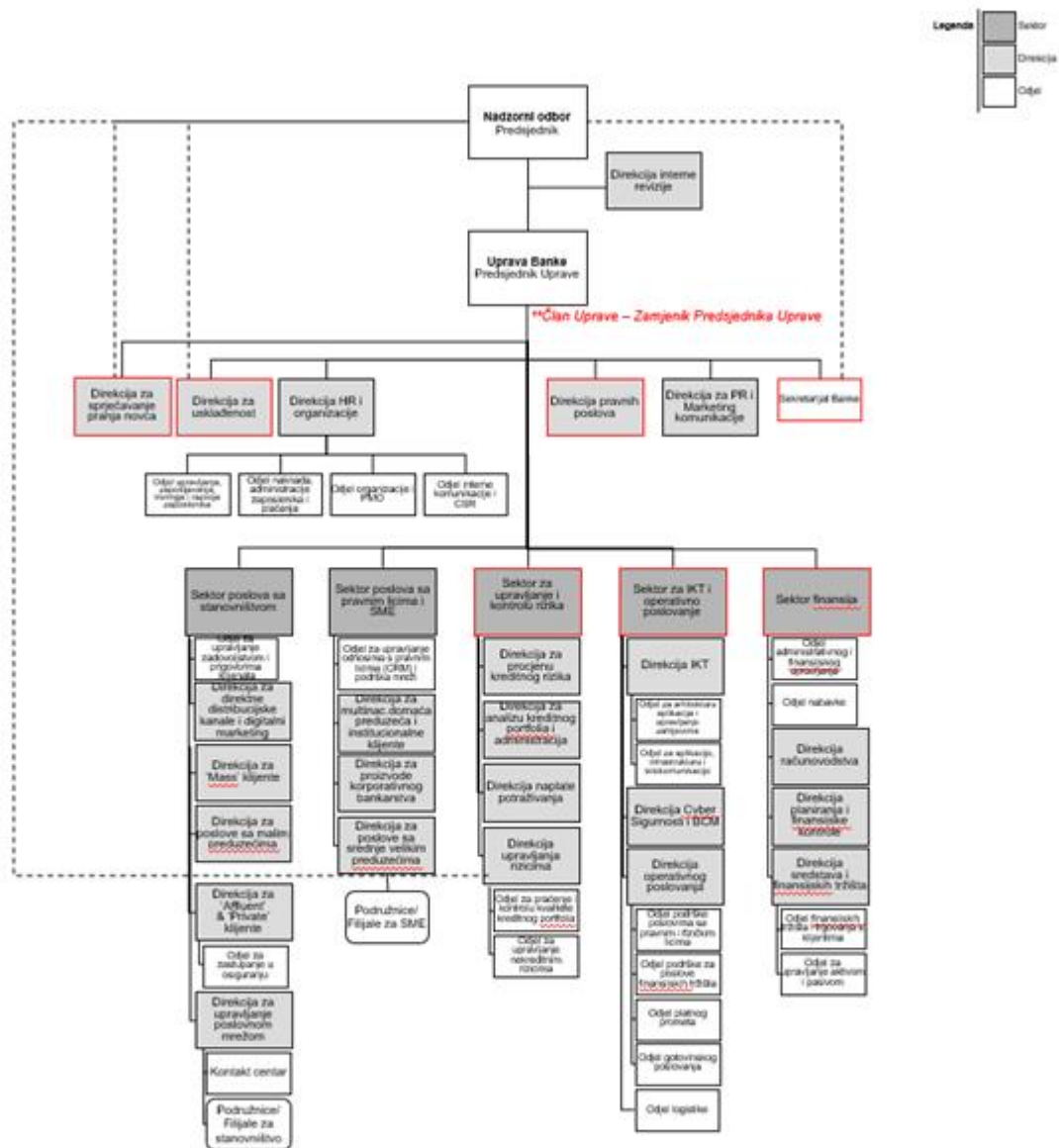
Tabela 1.

Podružnica / Filijala Sarajevo	Podružnica / Filijala Tuzla
Poslovnica Centar Sarajevo	Poslovnica Bijeljina
Poslovnica Ilidža	Poslovnica Tuzla
Poslovnica Alipašina	Poslovnica Brčko
Poslovnica Dobrinja	Poslovnica Gračanica
Poslovnica Otoka	Poslovnica Gradačac
Poslovnica Šipad	Poslovnica Srebrenik
Poslovnica Vogošća	Poslovnica Slatina
Poslovnica Titova	Poslovnica Živinice
Poslovnica Istočno Sarajevo	
Poslovnica Alipašino Polje	
	Podružnica / Filijala Mostar
	Poslovnica Rondo
	Poslovnica Čapljina
Podružnica / Filijala Zenica	Poslovnica Livno
Poslovnica Bugojno	Poslovnica Široki Brijeg
Poslovnica Jajce	Poslovnica Tomislavgrad
Poslovnica Kakanj	Poslovnica Drvar
Poslovnica Kiseljak	Poslovnica Posušje
Poslovnica Novi Travnik	Poslovnica Ljubuški
Poslovnica Park-Zenica	Poslovnica Ero
Poslovnica Travnik	
Poslovnica Jelah	
Poslovnica Visoko	Podružnica / Filijala Banja Luka
Poslovnica Vitez	Poslovnica Prijedor
Poslovnica Žepče	Poslovnica Jevrejska
Poslovnica Zenica	Poslovnica Krajina
Poslovnica Breza	

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)

1.3. ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

Shema 1.

• članica PBZ Grupe

** Odgovoran za: a) Sektor za IKT i operativno poslovanje, Sektor finansija i Direkciju pravnih poslova; b) koordinaciju Sektora za upravljanje i kontrolu rizika (osim Direkcije upravljanja rizicima) i Sekretarijata Banke; c) Sponzorisane inicijative vezano za sprečavanje pranja novca i usklađenost na nivou Uprave Banke, ali bez prejudiciranja statusa nezavisnosti tih funkcija od Uprave Banke;

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)

1.4. UPOSLENICI BANKE

Na 31.12.2023. godine, Banka je imala 566 uposlenika, od čega se 269 uposlenika odnosi na poslovnu mrežu Banke.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

U skladu sa članom 4. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

2.1. SPISAK DIONIČARA KOJI IMAJU 5% ILI VIŠE DIONICA SA GLASAČKIM PRAVOM

Struktura dioničkog kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. godine je kako slijedi:

Tabela 2.

Vlasnička struktura			
Red. br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Privredna banka Zagreb d.d.	100.00%	55.00%
2.	Ostali	0.00%	45.00%

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE I NJIHOVE BIOGRAFIJE

U poslovnoj 2023. godini, članovi Nadzornog odbora Banke su bili sljedeća lica:

Tabela 3.

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Dario Massimo Grassani Predsjednik Nadzornog odbora	<p>Edukacija/Zvanje: Postdiplomski studij, na UNIVERSITA' CATTOLICA DEL SACRO CUORE, Ekonomski fakultet, tema "Fundamentals of micro-economics".</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Grassanija u Intesa Sanpaolo Grupi započeto je 2001. godine na pozicijama u Sektoru za računovodstvo i finansijsko izvještavanje. Svoju karijeru gospodin Grassani nastavlja i u CIB Banci u Mađarskoj na voditeljskim/menadžerskim pozicijama. Gospodin Grassani je u periodu od 2010. do 2017. godine obnašao funkciju CFO u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina, dok je u Novembru 2022. imenovan na funkciju Zamjenika Predsjednika Uprave Privredne Banke Zagreb d.d.</p> <p>Gospodin Grassani imenovan je za Predsjedavajućeg Nadzornog odbora Banke 14.11.2022. godine.</p>
2.	Petar Sopek Zamjenik Predsjednika Nadzornog odbora	<p>Edukacija/Zvanje: Diplomirani inženjer, Finansijska i poslovna matematika, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Sopeka započeto je 2009. godine u Privrednoj Banci Zagreb d.d. na poziciji glavnog koordinatora u Sektoru upravljanja rizikom. U periodu od jan. 2017. – maj 2020. godine imenovan je za člana Odboraz a reviziju Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH, a poslove na poziciji Izvršni direktor, rukovodilac Direkcije Upravljanja rizicima u PBZ d.d. počinje obnašati u februaru 2022. godine do danas.</p> <p>Gospodin Sopek imenovan je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora/zamjenika predsjednika Nadzornog odbora.</p>
3.	Ivana Jović Članica	<p>Edukacija/Zvanje: Magistar, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Zagrebu.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospođe Jović započinje 1998. godine u Ministarstvu finansija u Zagrebu, Hrvatska na poziciji voditelja Sektora za makoekonomsku analizu. Nakon obnašanja istraživačke pozicije u Svjetskoj Banci, predstavništvo za Hrvatsku i Ekonomskog Savjetnika pri Evropskoj Komisiji, delegacija u Hrvatskoj, gospođa Jović 2004. godine nastavlja svoju karijeru u Privrednoj Banci Zagreb d.d. gdje trenutno obavlja poslove funkcije Izvršnog direktora Direkcije za ekonomska istraživanja.</p> <p>Gospođa Jović imenovana je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora.</p>
4.	Jadranko Grbelja Član	<p>Edukacija/Zvanje: Magistar Prava, Pravni fakultet u Zagrebu, Hrvatska.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Grbelje započinje 1988. na Općinskog sudu u Zagrebu na poziciji pripravnika. Godine 1990. gospodin Grbelja nastavlja svoju karijeru u Privrednoj Banci Zagreb d.d., a 1993. godine polaže Pravosudni ispit pred Ministarstvom pravde u Zagrebu. Vodeću poziciju u Direkciji za usklađenost obnaša od 2018. godine. Gospodin Grbelja imenovan je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. . godine na poziciju člana Nadzornog odbora.</p>

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije (nastavak)

Tabela 3. - nastavak

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
5.	Michela Boiocchi Članica	<p>Edukacija/Zvanje: Bocconi Univerzitet, Milano, Diplomirana ekonomistica.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospođe Boiocchi započelo je 2003. godine u Banca Intesa S.p.a., u Direkciji Grupe za planiranje i kontrolu, ured Banche Italia, a od jula 2015 do maja 2018 obnaša funkciju Direktorice Ureda za analizu neposlovnih rezultata pri Intesa Sanpaolo S.p.A., Sektor za međunarodne banke podružnice, Planiranje i kontrola. Od maja 2018. godine do danas, gospođa Boiocchi obnaša funkciju Direktorice Ureda za finansijski monitoring za međunarodne podružnice.</p> <p>Gospođa Boiocchi imenovana je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora.</p>
6.	Alden Bajgorić Nezavisni član	<p>Edukacija/Zvanje: Magistar poslovnih nauka (EMBA)-Cotrugli Business School, Zagreb, Hrvatska.</p> <p>Diplomirani ekonomista -Smjer poslovna administracija-Međunarodni I. Univerzitet, Kuala Lumpur Malezija.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospodin Bajgorić je započeo 1998. godine u Jedinici za privatizaciju banaka, Ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine, na radnom mjestu Savjetnika za privatizaciju banka. Potom je karijeru nastavio u Central profit banci d.d. Sarajevo kao Direktor direkcije poslova sa stanovništvom u periodu od 2002. godine do 2003. godine, te potom na poziciji Sekretara Banke i Šefa Odjela za razvoj i praćenje poslovanja sa stanovništvom. Od 2007. godine do 2008. godine stiče bankarsko iskustvo u Postbanci BH Poštanska BiH d.d. Sarajevo. U periodu od 2009. godine do 2016. godine obavljao je funkciju Direktor Banko i Affinity kanala prodaje u UNIOA Osiguranju d.d. Sarajevo. Gospodin Bajgorić ima 23 godine radnog iskustva. Danas je gospodin Bajgorić nezavisni savjetnik.</p> <p>Gospodin Bajgorić imenovan je u Nadzorni odbor Banke 2018. godine na mjesto nezavisnog člana Nadzornog odbora.</p>
7.	Massimo Malagoli Nezavisni član	<p>Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista (Laurea in Economia a Commercio) na Università degli Studi Verona 1983. godine, cum laude.</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Malagoli započinje 1983. godine u Andersen Consulting (sada Accenture) i to u Bankarskom i finansijskom sektoru na funkcijama osoblja nižeg nivoa do rukovodioca. Od 1998. godine obnaša funkciju direktora Jedinice za područje bankarskog finansiranja pri Banca Intesa, te je kroz svoje dugogodišnje iskustvo ispunio uslove za obnašanje funkcije člana Nadzornog odbora u nekoliko banaka u Intesa Sanpaolo Grupi i to: Član (zamjenik predsjednika od 2012. godine) Nadzornog odbora VUB banke (Slovačka), zamjenik predsjednika Uprave Intesa Sanpaolo banke Albanija, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora CIB banke (Mađarska), član (predsjednik od marta 2013.) Uprave Banca Intesa Beograd (Srbija), član Nadzornog odbora PBZ (Hrvatska), član Odbora za reviziju Banca Intesa Rusija, član Nadzornog odbora ISP BiH, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora ISP Card Zagreb i ISP Card Ljubljana.</p> <p>Gospodin Malagoli imenovan je u Nadzorni odbor Intesa Sanpaolo Banke 29.04.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora uz nastavak i ponovno imenovanje od 14.11.2022. godine.</p>

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije (nastavak)

Na dan 31. decembar 2023. godine Upravu Banke čine Predsjednik i 2 člana Uprave. Sljedeće osobe su izvršavale spomenute funkcije tokom godine:

Tabela 4.

Članovi Uprave banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Marco Trevisan Predsjednik	<p>Edukacija/Zvanje: Magistar korporativnih finansija – Univerzitet Bocconi, BA Ekonomije, Univerzitet u Trstu.</p> <p>Iskustvo: Prva iskustva u bankarskom sektoru gospodin Trevisan stiče od 1995. godine u Intesa Sanpaolo Bank na stručnoj poziciji u oblastima nekretnina, finansija i korporativnog bankarstva. Od 2014. godine do 2019. godine obavljao je funkciju Generalnog menadžera i Generalnog direktora u Istanbulu, Turska i Dubaiju, UAE. U Intesa Sanpaolo Banci je obavljao poslove savjetnika Uprave u periodu od septembra 2020. godine do decembra 2020. godine.</p> <p>U Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina je imenovan za Predsjednika Uprave 2021. godine.</p>
2.	Michele Castoro Član	<p>Edukacija/Zvanje: Univerzitet u Parmi (Italija)-stekao akademski stepen u oblasti ekonomije (petogodišnji program) teza u oblasti finansijskih posrednika pod naslovom „Tehnologija i bankarske usluge za klijente fizička lica“.</p> <p>Diplomirani ekonomista</p> <p>Iskustvo: Radno iskustvo započinje 2001. godine u Cedacri spa, u oblasti poslovnog konsaltinga. Od jula 2016. do augusta 2018. godine zaposlen je u Intesa Sanpaolo banci (Slovenija), Intesa Sanpaolo grupa spa, na funkciji direktora Direkcije upravljanja rizicima. Od septembra 2018. godine obnaša funkciju Zamjenika direktora i direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika u Eximbank (Moldavija), a 14.06.2022. godine zvanično je imenovan za člana Uprave, zamjenik predsjednika Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina.</p> <p>Dana 18.11.2022. godine imenovan je za odgovornog člana Uprave za Sektor Finansija.</p>
3.	Edin Izmirlija Član	<p>Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista-Ekonomski Fakultet Univerziteta u Sarajevu - Dodiplomski studij-Smjer Finansijsko računovodstvo.</p> <p>Iskustvo: Gospodin Izmirlija je svoje iskustvo započeo u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina 2004. godine na poziciji Analitičar upravljanja rizikom i u Banci je nastavio graditi uspješnu karijeru sve do danas. Gospodin Izmirlija ima preko 17 godina radnog iskustva u bankarskom sektoru i to na pozicijama Direktora Direkcije za upravljanje rizicima, Zamjenika direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika, Direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika, te je 2016. godine imenovan za Člana Uprave Banke.</p>

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.3. BROJ DIREKTORSKIH FUNKCIJA ČLANOVA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

Broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke značajne s obzirom na veličinu, internu organizaciju i vrstu, obim i složenost poslova koje obavljaju dat je u nastavku.

Tabela 5.

Red. br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Alden Bajgorić	1	1	0	1	0
2.	Marco Trevisan	1	0	1	0	0
3.	Stefano Borsari	1	0	1	0	0
4.	Edin Izmirlija	1	0	1	0	0
5.	Dario Massimo Grassani	1	1	1	1	1
6.	Petar Sopek	1	2	1	2	0
7.	Jadranko Grbelja	1	1	1	1	0
8.	Michela Boiocchi	1	1	1	1	0
9.	Ivana Jović	1	1	1	1	0
10.	Massimo Malagoli	0	1	0	1	0

2.4. POLITIKA ZA IZBOR I PROCJENU ČLANOVA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

Tokom 2023. godine Banka je primjenjivala slijedeće dokumente prilikom procjene članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

1. Politika o ciljanoj strukturi Nadzornog odbora Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina i kriterijima procjene i samoprocjene primjerenosti;
2. Politika o ciljanoj strukturi Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina, uslovima za nosioce ključnih funkcija i kriterijima procjene primjerenosti;
3. Politika o postupku procjene primjerenosti.

Banka je, prilikom procjene Nadzornog odbora, članova Uprave i nosilaca ključnih funkcija Banke, primijenila kriterije i postupke za procjenu ispunjavanja uslova predloženih kao i postojećih, već imenovanih članova organa Banke. Naime, prilikom procjene od strane Odbora za imenovanja Banke, izvršena je procjena dobrog ugleda, odgovarajućih kvalifikacija i iskustva za obavljanje funkcije člana organa Banke. U obzir su uzete sve relevantne i dostupne informacije kao i kriteriji propisani odnosnim Politikama.

Prilikom procjene, razmotrena su teorijska iskustva, stečena obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem kao i praktična iskustva, stečena obavljanjem prethodnih poslova. Pored ovoga, prilikom procjene, razmatran je nivo i profil obrazovanja u smislu oblasti bankarstva, finansijskih djelatnosti, upravljanja, strateškog planiranja, poznavanja poslovne strategije banke i upravljanja rizicima.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.5. ČLANOVI ODBORA ZA REVIZIJU I NJIHOVE BIOGRAFIJE

Tokom 2023. godine, članovi Odbora za reviziju bili su:

Tabela 6.

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Andrea Nani Predsjedavajući	Edukacija/Zvanje: "Bankarstvo i finansijska diploma", specijalizirani izvršni master u organizaciji Italijanskog bankarskog udruženja- ABI Formazione, diplomirani ekonomista na Univerzitetu u Paviji Iskustvo: Gospodin Nani je iskustvo počeo sticati 1996. godine u Deutsche Bank SpA na poziciji službenika za vanjske aktivnosti. Od 2001. godine gospodin Nani obavlja funkciju internog revizora u ISP banci, a 2019. obavlja poslove na poziciji Direktora pod-direkcije internacionalnih supsidijarnih banaka u području ISP Chief Audit Officer Funkciju Predsjedavajućeg u Odboru za reviziju u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina obavlja od 27.07.2021. godine.
2.	Massimiliano Masturzo Član	Edukacija/zvanje: Diploma iz menadžmenta, Univerzitet Federico II - Napulj Iskustvo: Gospodin Masturzo je započeo svoju karijeru 2003. godine u Masini & C. S.a.S. - Napulj – Italija. Karijeru je nastavio 2004. godine radeći kao konsultant u bankama vezano za "Regulatorno upravljanje" i "Finansije & Računovodstvo" u Accenture S.p.A. - Milano - Italija. Godine 2015. gosp. Masturzo postaje voditelj Odjela za upravljanje specijaliziranih funkcija i sistema naknada – pri Direkciji usklađenosti u Intesa Sanpaolo SpA. Trenutno obavlja funkciju voditelja podružnica pri Pod-odjelu za koordinacije upravljanja - Direkcija usklađenosti. Obnaša funkciju člana Odbora za reviziju Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina od 16.05.2022.
3.	Ana Jadrešić Član	Edukacija/Zvanje: Diplomirana ekonomistica- Sveučilište u Zagrebu, Fakultet za ekonomiju i poslovanje Iskustvo: Gospođa Jadrešić je svoju karijeru započela na poziciji Revizora 1998. godine, a od 2004. godine karijeru nastavlja u PBZ Card d.o.o. kao Zamjenica Izvršnog finansijskog direktora te od 2009. godine kao Izvršna direktorica za finansije i računovodstvo. Trenutno obavlja funkciju Direktorice Odjela planiranja i kontrole u Privrednoj Banci Zagreb d.d.
4.	James Vason	Redovno pozvana osoba.
5.	Davor Vodanović	Redovno pozvana osoba.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.6. ČLANOVI I FUNKCIONISANJE OSTALIH ODBORA

Članovi odbora Nadzornog odbora, te učestalost zasjedanja sjednica su bile kako slijedi:

Tabela 7.

Članovi odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Dario Massimo Grassani, Predsjedavajući	Četiri sjednica u 2023. godini
2.	Ivana Jović, Član	
3.	Massimo Malagoli, Član	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Massimo Malagoli Predsjedavajući	Trinaest sjednica u 2023. godini
2.	Petar Sopek, Član	
3.	Michela Boiocchi, Član	
4.	Cesare De Bona Bottegai, Stalno pozvana osoba	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	Alden Bajgorić, Predsjedavajući	Osam sjednica u 2023. godini
2.	Dario Massimo Malagoli, Član	
3.	Michela Boiocchi/Jadranko Grbelja, Član	

2.7. INTERNA REVIZIJA

Formiranje Direkcije interne revizije Banke je regulisano Statutom Banke i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Banke koji je usvojio Nadzorni odbor Banke, a u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Federacije BiH o sistemu internog upravljanja u banci. U Službenim novinama FBiH u maju 2021. godine objavljena je Odluka o sistemu internog upravljanja u banci kojom se bliže utvrđuju minimalni zahtjevi za uspostavljanje i primjenu efikasnog sistema internog upravljanja koje je banka dužna da osigura te kontinuirano provodi i održava.

Banka je svoju funkciju Interne revizije organizovala kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan od ostalih aktivnosti koje revidira kao i od ostalih organizacijskih dijelova u Banci. Funkciju Interne revizije u Banci provodi Direkcija interne revizije.

Misija Interne revizije je poboljšati i zaštititi organizacijske vrijednosti pružanjem interesno uticajnim grupama na riziku zasnovan, objektivni i pouzdani angažman s izražavanjem uvjerenja i savjetodavnog angažmana. Aktivnosti Interne revizije za ostvarenje misije su:

- Osiguravanje kontinuiranog i nezavisnog nadzora redovnog poslovanja i procesa u Banci kako bi se spriječile ili otkrile nepravilnosti ili rizična ponašanja i situacije, procjenjujući funkcionisanje uspostavljenog sistema internih kontrola te njegovu primjenu da osigura efikasnost i efektivnost procesa unutar Banke, očuvanje imovine i zaštitu od gubitaka, pouzdanost i kompletnost finansijskih i računovodstvenih informacija, usklađenost provedenih transakcija s pravilima utvrđenim od strane korporativnih tijela Banke, internim aktima i eksternom regulativom;
- Osiguravanje savjetodavne podrške funkcijama i organizacijskim dijelovima Banke, između ostalog i sudjelovanjem u projektima s ciljem kreiranja dodatne vrijednosti i unaprjeđenja efikasnosti kontrola, upravljanja rizicima i upravljanja Bankom;

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.7. Interna revizija (nastavak)

- Podrška visokom rukovodstvu i korporativnim tijelima Banke te regulatoru (npr. Agencija za bankarstvo Federacije BiH, Agencija za bankarstvo Republike Srpske) kroz osiguravanje pravovremenih i sistematskih informacija o primjeni uspostavljenog sistema internih kontrola i preporukama izdatih na osnovu provedenih revizijskih aktivnosti.

Svrha Interne revizije je obavljanje trećeg nivoa kontrole, praćenje ispravnosti provođenja poslovnih aktivnosti putem direktnog nadzora i procesa upravljanja rizikom.

Nadalje, Interna revizija vrši aktivnosti identificiranja nepodudarnosti važećih te primijenjenih unutarnjih i vanjskih politika, procedura, zakona i propisa.

Direkcija interne revizije svoju djelatnost obavlja u skladu sa Pravilnikom i Uputom za rad Interne revizije i Godišnjim planom koje na prijedlog Odbora za reviziju usvaja Nadzorni odbor Banke. Interna revizija koristi Risk Model (RM) koji predstavlja interni metodološki okvir za procjenu sistema internih kontrola određenog područja, organizacijskog dijela i procesa u skladu s organizacijskom strukturom i procesnim stablom. Risk Model je polazište revizijskog metodološkog okvira koji se temelji na SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) pristupu koji omogućava iskazivanje rezultata revizije kroz četiri SREP aspekta definisana Smjernicama EBA³ o procesu nadzornog pregleda i procjene. Svaki RM povezan je s jednim od SREP aspekata. Risk Model je rezultat procesa analize rizika, a kontrolni ciljevi i odgovarajući inherentni rizici iskazuju se i ažuriraju u okviru svakog RM-a temeljem faktora rizičnosti analiziranog područja. U svakom RM-u evidentirana su revidirana područja ili organizacijski dijelovi na koja se odnosi kontrolni cilj pojedinog rizika.

Direktor i zaposlenici interne revizije u skladu sa Zakonom o bankama imaju neograničen pristup svim funkcijama, dokumentaciji, podacima, imovini/lokacijama i zaposlenicima Banke i bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem Banke i učestvuju na sjednicama Nadzornog odbora i njegovih odbora.

U okviru svojih zadataka funkcija interne revizije vrši ocjenu:

- efikasnosti i adekvatnosti sistema internog upravljanja u banci i značajnih rizika u cilju identifikovanja, procjene odnosno mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci,
- adekvatnosti Strategije rizika i Politika za preuzimanje i upravljanje rizicima u segmentu internog upravljanja, te njihove usklađenosti s propisima, internim aktima, zahtjevima Agencije i usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizicima i s poslovnom strategijom banke,
- usklađenosti uspostavljenih procedura i postupka banke s propisima, internim aktima i odlukama organa banke,
- adekvatnosti i efikasnosti uspostavljenih procedura i postupka banke, uključujući sveobuhvatnost postupka, koji osiguravaju pouzdanost metodologija i metoda, pretpostavki i izvora informacija, koji se upotrebljavaju u internim modelima banke,
- adekvatnosti, kvaliteta, efikasnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke,

³ European Banking Authority – Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.7. Interna revizija (nastavak)

- sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca,
- tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- adekvatnosti upravljanja imovinom banke,
- primjene Politike naknada,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima,
- adekvatnosti informacionog sistema u banci,
- strategije i postupke za ICAAP i ILAAP,
- sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom i propisima Agencije,
- slabosti u poslovanju banke i njenih zaposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju i
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Za sve revizijske aktivnosti planirane Godišnjim planom, Interna revizija sačinjava revizijske izvještaje koji se dostavljaju odgovornim osobama-direktorima sektora, direkcija i filijala (u kojima je revizija obavljena), Upravi Banke i Odboru za reviziju.

Interna revizija sačinjava slijedeće izvještaje:

- Pojedinačne izvještaje o obavljenim revizijama i kontrolama;
- Kvartalne/polugodišnje izvještaje o radu i
- Godišnji izvještaj o radu.

Interna revizija ISP BiH je bila predmet pregleda osiguranja kvaliteta u 2021. godini, u skladu sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije koju izdaje Institut internih revizora. Deloitte je izvršio QAR Procjenu i na osnovu informacija i dokaza koji su prikupljeni tokom analiza, zaključeno je da Funkcija Interne revizije Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina posluje na način da je "generalno usklađena" (Generally Conform) sa Međunarodnim standardima i Etičkim kodeksom. Interna revizija je u 2023. godini nastavila da provodi sve aktivnosti u skladu sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije.

Direkcija interne revizije provodi kvartalnu internu kontrolu osiguranja kvaliteta da bi osigurala usklađenost aktivnosti Interne revizije sa revizorskim pravilima i standardima Direkcije interne revizije Matične i Krajnje Matične banke. U zaključku, uzimajući u obzir informacije i dokaze prikupljene u toku izvršenih kontrola u 2023. godini, Direkcija interne revizije funkcioniše na način koji je "generalno usklađen" sa revizorskim pravilima i standardima Direkcije interne revizije Matične i Krajnje Matične banke.

U skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci Interna revizija izvještaje o radu dostavlja Agenciji za bankarstvo.

Funkciju direktora Interne revizije Banke tokom 2023.godine obavljala je Muamera Zuko.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.8. IMENOVANJE DRUŠTVA ZA REVIZIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Imenovanje eksterne revizije propisano je:

- Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije BiH (Sl. novine Federacije BiH 15/2021),
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti (Sl. novine Federacije BiH 60/2017), te
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci (Sl. novine Federacije BiH 81/2017).

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je svojim dopisom 04-1-3-3213-3/23 od 16.08.2023. godine dala prethodnu saglasnost za izbor eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2023.godinu.

Saglasnost je data za izbor društva Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

Skupština Banke je na svojoj sjednici održanoj 25.09.2023. godine (58_GSM_25.09.2023/2) donijela Odluku o izboru eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2023. godinu – Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA

U skladu sa članom 5. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

3.1. POLITIKE I PRAKSE O NAKNADAMA ZA IDENTIFIKOVANE ZAPOSLENIKE

Na temelju Zakona o bankama i Odluke o sistemu internog upravljanja u Banci, Nadzorni odbor, na prijedlog Odbora za naknade, usvojio je Politike naknada i poticaja ISP Banke d.d. BiH. Nadzorni odbor Banke periodično revidira navedeni akt, te vrši nadzor nad provođenjem Politika. Politikama naknada utvrđuju se načini i pravila, vezana za sistem naknada radnicima Banke.

Politike naknada moraju biti specificirane i primjenjivati se proporcionalno radnim pozicijama, doprinosom i uticajem zaposlenika na profil rizika Banke.

Iz ovog razloga, Intesa Sanpaolo Banka BiH identificira tzv. "Preuzimače rizika pravnog lica" i među njima, prikazuje – na osnovu procesa identifikacije na nivou PBZ Grupe – Preuzimače rizika koji imaju materijalni uticaj i na profil rizika PBZ Grupe (tzv. "Preuzimači rizika PBZ").

Konkretno, Preuzimači rizika pravnog lica ISP Banke BiH su zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju materijalni uticaj na profil rizika Banke, uključujući zaposlenike ovlaštene za zaključenje ugovora ili za zauzimanje rizičnih pozicija, tj. koji donose odluke koje utiču na rizičnu izloženost Banke, a unutar dodijeljenih ovlaštenja i odgovornosti. Iste odredbe će se također primijeniti na one zaposlenike čije kolektivne profesionalne aktivnosti (tj. kao članovi grupe zaposlenika) utiču na profil rizika Banke.

Također, Banka u skladu sa internim aktima provodi sveobuhvatan proces utvrđivanja postojećeg i projiciranog profila rizičnosti. S obzirom na definirani profil i procjenu značajnosti identificiranih rizika, Banka jednom godišnje definiše strategiju upravljanja rizicima, kojom utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala i osnovna načela ovladavanja rizicima.

U navedenom procesu Banka klasificira svoje rizike u kategorije niskog, srednjeg ili visokog značaja te u skladu sa značajem rizika definiše sistem upravljanja.

3.2. POSTUPAK ODLUČIVANJA PRI ODREĐIVANJU POLITIKE NAKNADA

U skladu sa "Smjernicama za naknade, poticaje i određivanje osoblja koje ima materijalni uticaj na profil rizika Intesa Sanpaolo Grupe" koje je primila na znanje Intesa Sanpaolo Banka BiH, kao i sa primjenjivim „Smjernicama za naknade, poticaje i određivanje osoblja koje ima materijalni uticaj na profil rizika Banke“, koje se s vremena na vrijeme odobravaju od strane Nadzornog odbora, u nastavku teksta su opisane uloge i odgovornosti korporativnih tijela i funkcija/direkcija Banke za usvajanje i primjenu Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH.

Važno je napomenuti da Smjernice ISP Banke BiH, zajedno sa Politikama naknada i poticaja Banke, čine okvir o sistemima naknada i poticaja koji su usvojeni kako bi se osiguralo zdravo, oprezno upravljanje poduzećima u skladu s interesima svih zainteresovanih strana, u skladu sa kriterijima pravednosti, održivosti i konkurentnosti.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

Skupština Banke odobrava naknade koje se plaćaju članovima Nadzornog odbora za prethodnu poslovnu godinu. Informacija mora specificirati naknadu svakog člana pojedinačno, mora pokazati najmanje udio između fiksne i varijabilne naknade, učešće u profitu, opcije i druge koristi, naknade troškova, premije osiguranja, naknade i druga dodatna plaćanja, ako ih ima.

Za provedbu Politike naknada i poticaja u Intesa Sanpaolo Banci d.d. BiH zadužena je **Uprava Banke**, koja podnosi Nadzornom odboru Banke, prije savjetovanja s Odborom za naknade, prijedloge o referentnim pitanjima i odmah se obavještava o odlukama Nadzornog odbora koje se odnose na politike nagrađivanja, predlaže Politike naknada Nadzornom odboru Banke na odobrenje i usvajanje i odgovorna je za njihovu provedbu, te provodi odluke Nadzornog odbora koje su u njenoj nadležnosti.

Nadzorni odbor Banke je odgovoran za odobrenje i pregled Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH, zatim nadgleda, u saradnji sa Odborom za naknade Banke, primjenu pravila o naknadama, i provjerava procese i prakse vezane za naknade i usklađenost sa Politikama naknada Intesa Sanpaolo Banke BiH. Tokom procesa provjere, izmjena i dopuna i odobravanja ove politike, Odbor mora uzeti u obzir dugoročne interese dioničara, srednjoročne i dugoročne strategije i korporativne ciljeve Intesa Sanpaolo Banke BiH i njen profil rizika.

Također, odgovoran je i za odobravanje liste Preuzimača rizika pravnog lica, te periodično vrši pregled specifičnih kriterija, a na prijedlog Odbora za naknade, odobrava nivoe fiksnih naknada za Predsjednika Uprave, ostale članove Uprave i rukovoditelje kontrolnih funkcija, te u odnosu na Upravu (uključujući Predsjednika) i rukovoditelje kontrolnih funkcija, odobrava i vrši pregled - na prijedlog Odbora za naknade i u saradnji sa ISBD HR - varijabilnu naknadu ostvarenu za predmetnu godinu a, u tom kontekstu - dodjelu KPI-jeva i ciljeve kartica uspješnosti, procjenu nivoa postignuća u odnosu na ciljeve učinka i iznos bonusa koji će se isplatiti, ako ga ima.

Banka je odlukom Nadzornog odbora Banke, a u skladu sa zakonskim propisima BiH, Statutom Banke i smjernicama Matične banke osnovala **Odbor za naknade**, koji je sastavljen od 3 (tri) člana Nadzornog odbora, i sastoji se od Predsjednika i najmanje dva druga člana koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor i koji nemaju izvršne funkcije u Banci. Pri imenovanju Predsjednika i članova Odbora za naknade, Nadzorni odbor Banke osigurava profesionalno i nezavisno tumačenje Politika naknada, njenu primjenu i uticaj na rizik, kapital i upravljanje likvidnošću Banke.

Odbor je konstituiran na način da može kompetentno i neovisno odlučivati o politici i praksi naknada i učinaka naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnosti. Sekretar Odbora za naknade je Sekretar Banke, a u njegovoj odsutnosti, zaposlenik iz Sekretarijata Banke ispunjava ulogu Sekretara Odbora. Odbor za naknade neovisno procjenjuje načela nagrađivanja i pruža potporu Nadzornom odboru u vezi s usvajanjem i redovitim pregledom općih načela Politika i identificiranjem Preuzimača rizika, izrađuje prijedloge odluka Nadzornog odbora o ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplaćivati zaposlenicima za određenu poslovnu godinu, naknada članovima Uprave Banke i voditeljima kontrolnih funkcija, na pojedinačnoj osnovi, smanjenju ili ukidanju varijabilne nagrade

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

zaposlenika, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povrat naknade, izrađuje prijedloge odluka Nadzornog odbora koje imaju utjecaj na rizike Banke i upravljanje rizicima, vrši procjenu postupaka i metoda s ciljem da sistem naknada uzima u obzir sve rizike Banke te kapital i likvidnost Banke, te da je Politika naknada usklađena s opsegom pretpostavljenog rizika, učinkovitim i pouzdanim upravljanjem rizicima, poslovnom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke, vrši pregled različitih scenarija kako bi se procijenio utjecaj vanjskih i unutarnjih događaja na politiku i praksu naknada, uključujući pretpostavke za obrnuto testiranje otpornosti na stres, pruža podršku Nadzornom odboru i Upravi Banke u nadgledanju provedbe pravila o naknadama i preispitivanje postupaka i praksi vezanih uz nagrađivanje i poštivanje politika, vrši procjenu fiksnih razina plata za članove Uprave Banke i za voditelje kontrolnih funkcija, s obzirom na predsjednika Uprave, ostale članove Uprave i voditelje kontrolnih funkcija, pregledavajući ključne pokazatelje uspješnosti i ciljeve pokazatelja uspješnosti, procjenu razine postignuća u odnosu na ciljeve uspješnosti i iznos bonusa za isplatu, te pregled, prije odobrenja Nadzornog odbora, popisa Intesa Sanpaolo Banke BiH preuzimača rizika identificiranih prema kriterijima utvrđenim u Odluci Agencije za bankarstvo FBiH.

Odbor za naknade uspostavljen je na način koji mu omogućuje donošenje stručne i nezavisne procjene o politikama i praksama vezanim uz naknade te o uticaju naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću. Pri obavljanju svojih poslova Odbor za naknade dužan je uzeti u obzir dugoročne interese dioničara, investitora i ostalih zainteresiranih strana u Banci te javni interes.

U toku 2023. godine, održano je ukupno osam sjednica Nadzornog odbora, te osam sjednica Odbora za naknade, a na teme vezane za Politike naknada i poticaja ISP BiH i njihovo provođenje.

Ne dovodeći u pitanje odgovornosti Odbora za naknade, **Odbor za rizike** podržava Nadzorni odbor u analiziranju Politika Intesa Sanpaolo Banke BiH da bi se potvrdila njihova veza sa trenutnim i potencijalnim rizicima, snagom kapitala i nivoima likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke BiH, sa posebnim osvrtom na sisteme poticaja za članove Uprave Banke.

Direkcija HR i organizacije je između ostalog odgovorna za:

- pripremu Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH i osiguravanje njene pune primjene;
- određivanje (i periodično pregledanje) Preuzimača rizika pravnog lica, te njeno predstavljanje Odboru za naknade i/ili Nadzornom odboru;
- predlaganje Nadzornom odboru nivoa fiksne naknade za članove Uprave (uključujući Predsjednika) i rukovoditelja kontrolnih funkcija;
- u odnosu na članove Uprave i rukovoditelje kontrolnih funkcija, u saradnji sa ISBD HR, procjena varijabilnih naknada obračunatih za referentnu godinu, i u ovom kontekstu također, predlaganje Nadzornom odboru dodjeljivanja KPI-ova i ciljeva kartica učinka, procjenu nivoa postignuća u odnosu na ciljeve učinka i iznos bonusa koji se treba isplatiti.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

Sektor finansija, u suradnji sa PBZ i Direkcijom planiranja i finansijske kontrole ISBD, je uključen u definiranje Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH, da bi se osigurala konzistentnost Sistema poticaja sa:

- Strateškim kratkoročnim i srednjoročnim ciljevima Intesa Sanpaolo Banke BiH, PBZ i ISP Grupe;
- Snagom kapitala i nivoom likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke BiH i Grupe.

Direkcija upravljanja rizicima:

- Procjenjuje da su sistemi naknada i poticaja, stavlajući dodatni poseban fokus na one koji se odnose na članove Uprave, usklađeni sa okvirom apetita za rizik i uzimaju u obzir sveukupne parametre rizika, kapitala i likvidnosti (tj. potvrđuje KPI-ove prilagođene riziku) i daje pismeno mišljenje;
- Učestvuje u naknadnoj (ex-post) prilagodbi varijabilnih naknada rizicima;
- Pomaže Odboru za naknade u pitanjima povezanim s rizicima;
- Uključena je, u skladu sa svojom ulogom, u proces određivanja Preuzimača rizika, sa posebnim osvrtom na definisanje kriterija za utvrđivanje koji su navedeni Politikama naknada i poticaja ISP BiH.

Direkcija za usklađenost:

- Potvrđuje da su Politike usklađene sa primjenjivim eksternim i internim propisima (uključujući ISP Politike naknada i poticaja) i daje pismeno mišljenje;
- Procjenjuje da li je lista Preuzimača rizika u skladu sa primjenjivim eksternim propisima i daje pismeno mišljenje;
- Pruža podršku Odboru za naknade kad je riječ o pitanjima povezanim s praćenjem usklađenosti.

Na godišnjoj osnovi, **Direkcija interne revizije**, u saradnji sa funkcijom za reviziju PBZ Grupe, potvrđuje usklađenost procedura za primjenu naknada sa relevantnim Politikama, i u tom kontekstu, također provjerava pravilnu primjenu procesa za određivanje Preuzimača rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH, informirajući Odbor za reviziju i Nadzorni odbor o rezultatima izvršenih provjera.

3.3. INFORMACIJE O VEZI IZMEĐU PLAĆE I USPJEŠNOSTI

Kod mjerenja radne uspješnosti naglasak je na usklađenosti kriterija ocjenjivanja koji se odnose na finansijske, objektivne rezultate i one koji osiguravaju odgovorno poslovanje i dugoročnu održivost te stavljaju u fokus smanjenje rizika poslovanja.

Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti (nastavak)

Sistemi poticaja za osoblje Intesa Sanpaolo Banke BiH podliježu minimalnim uslovima aktivacije koje zahtjeva Regulator i neispunjenje čak i samo jednog od tih uvjeta ima za posljedicu neaktiviranje Sistema poticaja.

Mjerenje radne uspješnosti strateško-izvršnog menadžmenta temelji se na MBO (Management by Objectives) sistemu i vrednovanju ostvarenja objektivnih zadanih ciljeva.

Ukupna ocjena radne uspješnosti predstavlja prosjek postotka ispunjenja ciljeva iz operativne kategorije i ciljeva iz kategorije dugoročne održivosti te se kroz proces godišnjeg postavljanja i vrednovanja ciljeva obavezno balansira usmjerenost strateško-izvršnog menadžmenta na ostvarenje finansijskih ciljeva te na ostvarenje ciljeva dugoročne održivosti. Na taj način i kroz sam proces mjerenja radne uspješnosti, kroz svoje individualne ciljeve, strateški menadžment aktivno uvodi kontrolu rizika i odgovornost poslovanja u ciljeve i zadatke Bančinog svakodnevnog poslovanja.

Varijabilna nagrada podliježe naknadnim mehanizmima korekcije – „malus“ ili „clawback“ mehanizmu koji među ostalim odgovaraju i odražavaju nivo rizika, sve do tačke kada se nagrada značajno smanjuje ili poništava na nulu, kako u slučaju negativnih rezultata, tako i u slučaju rezultata koji su bitno ispod predviđanja.

U slučaju odgode, svaki udio podliježe mehanizmu naknadne prilagodbe – takozvani malus uvjeti – u skladu sa kojima se priznati relativni iznos i broj dodijeljenih finansijskih instrumenata, ako postoje, mogu smanjiti, čak i svesti na nulu, u godini u kojoj se vrši plaćanje odgođenog udjela, u skladu sa nivoom ostvarenja minimalnih uslova utvrđenih od strane Regulatora. Također, Intesa Sanpaolo Banka BiH zadržava pravo da aktivira mehanizme za povrat naknada, konkretno povrat bonusa koji su već plaćeni u skladu sa propisima.

Sistem poticaja za Preuzimače rizika i Članove srednjeg menadžmenta ima za cilj da usmjerava ponašanje i menadžerske aktivnosti prema postizanju ciljeva postavljenih u strategiji Banke i u Poslovnom planu i da nagradi najbolje godišnje pokazatelje koji se ocjenjuju sa ciljem optimiziranja omjera rizika/povrata.

Ovaj sistem je formaliziran kroz Kartice učinka.

Kartice učinka uključuju i KPI-jeve ekonomske i finansijske prirode i nefinansijske KPI-jeve.

Suma težina koji se dodjeljuje KPI-jevima svake grupe je jednaka cjelokupnoj težini grupe; ta težina se razlikuje u skladu sa makro-područjima koja su vezana uz zaposlenike.

Sistem poticaja za **Stručnjake** ima za cilj nagraditi najbolji godišnji učinak u svrhu optimizacije omjera rizika i povrata.

Individualno dodjeljivanje bonusa vrši se prema nahođenju neposrednog rukovoditelja, uzimajući u obzir rezultate procjene učinkovitosti, u apsolutnom i relativnom smislu. Drugim riječima, prijedlog bonusa mora biti u skladu sa nivoom ostvarene učinkovitosti i također uzimati u obzir kolege na jednakoj funkciji.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti (nastavak)

Procjena i mjerenje učinka zaposlenika Head Office-a vrši se i dokumentira putem **NewPat alata**.

Ova metodologija osigurava procjenu zasnovanu na KPI-jevima i procjeni specifičnih Kompetencija za pojedinačne uloge.

Kada je u pitanju Mreža, procjena i mjerenje učinka zaposlenika se provodi putem **NIM** alata. Ovaj sistem je zasnovan na pristupu više nivoa prema kojem su postignuća mjerena na nivou Banke i na individualnom nivou. Procjena učinka zasnovana je na Kartici učinka koja uključuje finansijske i nefinansijske KPI-jeve. Treba napomenuti da je ovaj sistem predmetom konstantne analize kako bi se osnažila efektivnost i usklađenost sa regulativom koja je na snazi s vremena na vrijeme.

3.4. NAJVAŽNIJE KARAKTERISTIKE SISTEMA NAKNADA

Politike naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH temelje se na logici segmentacije osoblja koja omogućava operativnu prilagodbu načela zasluga i pravičnosti kako bi se na odgovarajući način razlikovala ukupna naknada i uredili mehanizmi plaćanja koji su specifični za različiti kadrovski klaster, s posebnim naglaskom i na one od regulatornog značaja za koje se postavljaju strožiji zahtjevi.

Varijabilna komponenta je povezana sa radnim učinkom zaposlenika i usklađena je sa stvarnim ostvarenim rezultatima i oprezno preuzetim rizicima, a sastoji se od:

- Kratkoročne varijabilne komponente, koje se plaćaju:
 - kroz sisteme poticaja;
 - kroz projektni bonus;
- dugoročne varijabilne komponente, koja se plaća kroz:
 - nagrađivanja u dionicama,
 - LECOIP 3.0 Plan;
- svih varijabilnih kratkoročnih i dugoročnih dijelova povezanih sa razdobljem trajanja radnog odnosa u društvu;
- svih diskrecijskih pogodnosti.

U skladu sa regulatornim smjernicama, Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, usvaja kombinaciju plaćanja naknada koji je balansiran na odgovarajući način da bi se:

- Omogućilo fleksibilno upravljanje troškovima rada, s obzirom da varijabilni dio može značajno da se smanji, čak i do nule, zavisno od rezultata koji su postignuti tokom godine ili kada Banka/Grupa nije u mogućnosti da održi ili vrati solidnu kapitalnu osnovu;
- Obeshrabrilo ponašanje fokusirano na postizanje kratkoročnih rezultata, posebno ako podrazumijeva poduzimanje većeg rizika.

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, u Intesa Sanpaolo Banci BiH, u skladu sa Politikama ISP Grupe, su uspostavljeni *ex ante* ograničenja u smislu ujednačenih maksimuma za varijabilne naknade, i to kroz definiranje specifičnih gornjih granica za povećanje bonusa u slučaju premašivanja zadane uspješnosti.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada (nastavak)

Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i PBZ i ISP Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva.

3.5. OMJER FIKSNIH I VARIJABILNIH NAKNADA

Politikom naknada i poticaja određen je primjereni odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada za sve kategorije zaposlenika te je određena primjerena gornja granica tog odnosa iznad koje isplata varijabilnih naknada nije dopuštena. Odnos između fiksnog i varijabilnog dijela određuje se u skladu sa odredbama važeće politike nagrađivanja Grupe Intese Sanpaolo te važećim pozitivnim propisima BiH.

Odnos fiksnih i varijabilnih naknada određen je na način da fiksni dio ukupnih naknada mora imati dovoljno visok udio u ukupnim naknadama, a za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija fiksna naknada ne smije biti manja od dvije trećine ukupnih naknada tog zaposlenika.

U Intesa Sanpaolo Banci BiH, u skladu sa Politikama ISP Grupe, su uspostavljeni *ex ante* ograničenja u smislu ujednačenih maksimuma za varijabilne naknade, i to kroz definiranje specifičnih gornjih granica za povećanje bonusa u slučaju premašivanja zadane uspješnosti.

To ograničenje varijabilne naknade se općenito određuje u 100% od fiksne naknade sa izuzetkom za uloge koje pripadaju kontrolnim funkcijama kompanije (svim funkcijama, nezavisno da li je pozicija menadžerska ili nije) čija granica je određena na 33% od fiksne naknade.

Isplata pojedinačnog bonusa, u svakom slučaju, podliježe verifikaciji nepostojanja povrede takozvane pojedinačne usklađenosti.

Posebice, neispunjenje uslova pojedinačnog pristupa implicira neplaćanje bonusa ostvarenog u istoj godini u kojoj je počinjeno kršenje usklađenosti i brisanje odgođenih dijelova uvjeta koji se odnose na istu godinu.

Značajan udio, najmanje 40% varijabilnog dijela naknada odgađa se na primjereno razdoblje koje ne smije biti kraće od 3 (tri) godine. Pri isplati odgođenih naknada primjenjuje se načelo pravilnog vremenskog razgraničavanja, a isti se ne smiju isplaćivati češće od jedanput godišnje na način i u instrumentima definiranim važećim politikama, aktima i odlukama Matične banke te pozitivnim pravnim propisima BiH.

Banka će značajan udio varijabilnog dijela naknada, odgođenog i neodgođenog dijela, isplatiti u obliku instrumenata. Udio varijabilnog dijela primitaka koji će se isplatiti u obliku instrumenata određuje se u skladu s pozicijom i odgovornostima određenog zaposlenika, iznosom varijabilnih naknada tog zaposlenika i količinom rizika koju taj zaposlenik može preuzeti. Najmanje 50% svake varijabilne naknade mora se sastojati od finansijskih instrumenata.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.6. INFORMACIJA O KRITERIJIMA USPJEŠNOSTI ZA DODJELU DIONICA I VARIJABILNIH NAKNADA

Za mjerenje uspješnosti i izračun pojedinačnog nagrađivanja primjenjuje se načelo selektivnosti, zasluga i diferencijacije prema uspješnosti. Sistem ocjenjivanja radne uspješnosti menadžera bazira se na usklađenju kriterija usmjerenih na finansijsku dobit Banke i profitabilnost poslovnih područja te kriterija dugoročne održivosti koji garantiraju kontinuitet poslovanja te odgovornost prema svim dionicima. Kaskadnim spuštanjem, od najviših bančinih struktura, menadžerskih ciljeva balansiranih po zaradi, kontroli rizika, unaprjeđenju poslovanja te odgovornosti prema klijentima osigurava se da se dodjela pojedinačnih poticaja temelji na odgovornom individualnom i korporativnom poslovanju.

3.7. OPIS, KRITERIJI I OBRAZLOŽENJE VARIJABILNIH NAKNADA KOJE KORISTI BANKA

Ukupan iznos varijabilnih naknada temelji se na kombinaciji ocjene uspješnosti pojedinca (uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije) i odgovarajućeg organizacionog dijela te na ukupnim rezultatima Banke. Ocjena uspješnosti odnosi se na višegodišnje razdoblje čime se osigurava da se proces ocjenjivanja temelji na dugoročnoj uspješnosti. Mjerenje uspješnosti prilagođeno je svim vrstama rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena, te mora uzimati u obzir troškove potrebnoga kapitala i potrebne likvidnosti. Pri utvrđivanju varijabilnih naknada zaposlenika ili raspodjeli varijabilnih naknada unutar Banke uzimaju se u obzir sve vrste rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Načini isplate naknada regulisani su posebnim uputama u nadzornim propisima koje se odnose na naknade sa posebnim osvrtom na obaveze odgode, vrstu instrumenata plaćanja i razdoblje zadržavanja koje je predviđeno za dio koji se plaća u obliku finansijskih instrumenata.

Dodatno, ovi načini plaćanja uzimaju u obzir da je Intesa Sanpaolo Banka BiH, prema principu proporcionalnosti, klasificirana kao Banka manje veličine ili kompleksnosti. Ova klasifikacija je načinjena usvajanjem kriterija utvrđenih odredbama Banke Italije, koji zahtijevaju da se uzmu u obzir karakteristike, veličina, nivo rizika i složenost provedenih aktivnosti, kao i primjerenost istih za Grupu.

3.8. UKUPNE NAKNADE PREMA PODRUČJIMA POSLOVANJA

Kvantitativne informacije o naknadama zaposlenika ISP Banke BiH čije aktivnosti imaju materijalno značajan utjecaj na profil rizičnosti Banke:

Tabela 8.

Poslovno područje	Bruto naknada u KM					Ukupno iznos naknade
	Fiksne naknade		Varijabilne naknade			
	U novcu / stvarima	Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada	Novčana sredstva	Dionice, finansijski instrumenti povezani sa dionicama	Broj zaposlenika kojima je isplaćena varijabilna naknada	
Upravljačke funkcije	1,541,048	3	391,261	143,273	3	2,075,582
Poslovne funkcije i rizici	352,604	5	63,881	-	2	416,485
Podrška	384,174	4	129,131	-	3	513,305
Kontrolne funkcije	326,840	3	77,477	-	3	404,317
Nadzorni odbor *	68,454	2	-	-	0	68,454
Ukupno	2,673,120	17	661,750	143,273	11	3,478,143

* Fiksna naknada isplaćena nezavisnim članovima Nadzornog odbora
 Stvaran broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna i varijabilna naknada u 2023.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.9. UKUPNE NAKNADE PO KATEGORIJAMA ZAPOSLENIKA

Bruto naknade podijeljeno po kategorijama zaposlenika:

Tabela 9.

Poslovno područje	Bruto naknada u KM					Ukupno iznos naknade
	Fiksne naknade		Varijabilne naknade			
	U novcu / stvarima	Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada	Novčana sredstva	Dionice, finansijske instrumente povezane sa dionicama	Broj zaposlenika kojima je isplaćena varijabilna naknada	
Uprava	1,541,048	3	391,261	143,273	3	2,075,582
Ostale funkcije	18,782,147	693	1,701,068	-	430	20,483,215
Kontrolne funkcije	326,840	3	77,477	-	3	404,317
Nadzorni odbor*	68,454	2	-	-	0	68,454
Ukupno	20,718,489	701	2,169,806	143,273	436	23,031,568

* Fiksna naknada isplaćena nezavisnim članovima Nadzornog odbora
 Stvaran broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna i varijabilna naknada u 2023.

Banka nije isplaćivala diskrecione penzije pogodnosti svojim zaposlenicima.

3.10. NAJVAŽNIJI PARAMETRI I ARGUMENTI ZA SISTEM VARIJABILNIH NAKNADA

Varijabilna komponenta je povezana sa radnim učinkom zaposlenika i usklađena je sa stvarnim ostvarenim rezultatima i oprezno preuzetim rizicima, a sastoji se od:

- Kratkoročne varijabilne komponente, koje se plaćaju:
 - kroz sisteme poticaja;
 - kroz projektni bonus;
- dugoročne varijabilne komponente, koja se plaća kroz:
 - nagrađivanja u dionicama,
 - LECOIP 3.0 Plan;
- svih varijabilnih kratkoročnih i dugoročnih dijelova povezanih sa razdobljem trajanja radnog odnosa u društvu;
- svih diskrecijskih pogodnosti.

Podjela varijabilnog dijela naknada na kratkoročni i dugoročni dio stimulira privlačenje i zadržavanje osoblja i omogućuje usmjeravanje učinka na obračunsko razdoblje duže od jedne godine i srednjoročne-dugoročne rezultate koji proizilaze iz provedbe Poslovnog plana.

Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i PBZ i ISP Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva.

Sistemi poticaja za osoblje Intesa Sanpaolo Banke BiH podliježu minimalnim uslovima aktivacije koje zahtjeva Regulator i neispunjenje čak i samo jednog od tih uvjeta ima za posljedicu neaktiviranje Sistema poticaja.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada (nastavak)

Sistem poticaja za Preuzimače rizika i Članove srednjeg menadžmenta ima za cilj da usmjerava ponašanje i menadžerske aktivnosti prema postizanju ciljeva postavljenih u strategiji Banke i u Poslovnom planu i da nagradi najbolje godišnje pokazatelje koji se ocjenjuju sa ciljem optimiziranja omjera rizika/povrata.

Sistem poticaja za Stručnjake ima za cilj nagraditi najbolji godišnji učinak u svrhu optimizacije omjera rizika i povrata. Individualno dodjeljivanje bonusa vrši se prema nahođenju neposrednog rukovoditelja, uzimajući u obzir rezultate procjene učinkovitosti, u apsolutnom i relativnom smislu. Drugim riječima, prijedlog bonusa mora biti u skladu sa nivoom ostvarene učinkovitosti i također uzimati u obzir kolege na jednakoj funkciji.

3.11. BROJ ZAPOSLENIKA SA PREĐENIM PRAGOM UTVRĐENIM FBA ODLUKOM

U 2023. godini u ISP Banci BiH su bila dva zaposlenik čije su varijabilne naknade u bruto iznosu prelazile prag, utvrđen FBA Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke.

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA

U skladu sa članom 6. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

4.1. KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJI

Intesa Sanpaolo banka dd Bosna i Hercegovina ne izrađuje izvještaje na konsolidovanoj osnovi, obzirom da u svom portfelju nema podređenih društava. Banka izvještaj izrađuje na pojedinačnoj osnovi.

4.2. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim licima su dio redovnog poslovanja Banke. Povezana lica, članice Intesa Sanpaolo Grupe, sa kojima je Banka imala transakcije tokom 2023. godine su:

Tabela 10.

INTESA SANPAOLO GRUPA	
INTESA SANPAOLO SPA	
PRIVREDNA BANKA ZAGREB	
INTESA SANPAOLO BANK, SLOVENIA	
BANCA INTESA A.D. BEOGRAD	
INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.	
INTESA SANPAOLO S.P.A. LONDON	
PBZ CARD DOO ZAGREB	
PBZ LEASING DOO	
ISP INTERNATIONAL VALUE SERVICES	
INTESA SANPAOLO RENT FORYOU S.P.A	

Pregled transakcija sa Intesa Sanpaolo Grupom na dan 31. decembar 2023. godine je prikazan kako slijedi:

Tabela 11.

Imovina	
Računi kod banaka i krediti	48,528
Kredit i potraživanja od klijenata	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0
Ostala potraživanja	24
Ukupno	48,552
Obaveze	
Kredit i oročeni depoziti	1,591
Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	311
Ostale obaveze	0
Ukupno	1,902
Preuzete i potencijalne finansijske obaveze	
Finansijske garancije	3,582

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA (nastavak)**4.2. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)****Tabela 12.**

Prihodi	
Prihodi od kamata	1,565
Ostali prihodi	225
Ukupno	1,790
Troškovi	
Troškovi od kamata	636
Ostali troškovi	3,701
Ukupno	4,337

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

U skladu sa članom 7. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

5.1. KRATAK OPIS STRATEGIJE I POLITIKA ZA SVAKI POJEDINAČNI RIZIK

Strategija upravljanja rizicima je dokument koji pruža strukturiran, koherentan i holistički pregled identifikacije i procjene rizika te definisanje prihvatljivog apetita za rizikom. Definicija strategije upravljanja rizicima povezana je s procesom proračuna i poslovnog planiranja, uzimajući u obzir makroekonomska kretanja, kao i područja koja zahtijevaju posebnu pozornost. Cilj strategije upravljanja rizicima je uspostavljanje okvira za pažljivo i kontinuirano upravljanje svim rizicima svojstvenim poslovanju banke.

Strategija rizika se efikasno primjenjuje u svakodnevnom poslovanju kroz sljedeća četiri ključna stuba:

Nadzorni odbor Banke na godišnjoj osnovi usvaja Strategiju upravljanja rizicima, u kojoj se u skladu s poslovnom strategijom, na godišnjoj osnovi na nivou Banke utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovna načela ovladavanja rizicima, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje te uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa u kojem je Intesa Sanpaolo banka.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dokumenti kojima Banka, po potrebi, na godišnjoj osnovi konkretizira i precizira provođenje strategije upravljanja rizicima. Politike se donose za upravljanje jednim rizikom ili većim brojem rizika, a njima se prvenstveno utvrđuju smjernice za ovladavanje rizicima te osnovni limiti i indikatori u odnosu na koje će se analizirati profil rizičnosti i izloženost rizicima. Isto tako, za slučajeve prekoračenja definisanih limita, određene su jasne eskalacijske procedure ovisno o vrsti prekoračenog limita.

Isto tako, sistem upravljanja rizicima uspostavlja se na nivou Banke te podrazumijeva usklađenost i koordiniranost aktivnosti svih organizacijskih dijelova banke u pogledu upravljanja rizicima.

Uprava osigurava odgovarajuću primjenu strategije upravljanja rizikom koja se utvrđuje u politikama za upravljanje rizicima za:

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

- Kreditni rizik
- Operativni rizik
- Tržišni rizici
- Kamatni rizik u knjizi banke
- Rizik likvidnosti

Katalog rizika

Katalogom rizika utvrđuju se vrste rizika i njihove definicije koje se primjenjuju u sistemu upravljanja rizicima uspostavljenom na nivou Banke. U nastavku su navedene vrste rizika obuhvaćene katalogom rizika.

Tabela 13.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Strateški rizik	Strateški rizik je rizik gubitaka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.
Rizik profitabilnosti (rizik zarade)	Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
Upravljački rizik	Upravljački rizik je rizik gubitaka koji dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
Poslovni rizik	Poslovni rizik jeste negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjenama u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
Reputacijski rizik⁴	Reputacijski rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke uslijed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama banke ili aktivnostima članova organa banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

⁴ Kao što je istaknuto u „Vodiču o klimatskim i okolišnim rizicima“ koji je izdala Europska središnja banka te u Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koje je izdala Agencija za bankarstvo FBiH, ova vrsta rizika također može proizaći iz faktora povezanih s okolišnim, društvenim i upravljačkim rizicima (tzv. ESG rizici), tj. rizicima koji proizlaze iz potencijalnih negativnih utjecaja, izravno ili neizravno, na okoliš, na ljude i zajednice i općenito na sve dionike, ili koji proizlaze iz upravljanja poduzećem. Rizik od klimatskih promjena također spada u kategoriju ESG rizika, shvaćenog kao rizik koji proizlazi iz klimatskih promjena uzrokovanih nakupljanjem stakleničkih plinova u atmosferi i koji se može pretvoriti u tranzicijski rizik (shvaćen kao finansijski rizik koji bi mogao proizaći iz procesa prilagodbe ekonomiji s niskim udjelom ugljika) i u fizički rizik povezan s utjecajima klimatskih promjena na okoliš (npr. porast razine mora nakon povećanja prosječne temperature ili ekstremnih klimatskih događaja kao što su poplave i suše).

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Kreditni rizici ⁴	<p>Kreditnim rizicima smatraju se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kreditni rizik, 2) Valutno inducirani kreditni rizik, 3) Kamatno inducirani kreditni rizik, 4) Koncentracijski rizik, 5) Rizik druge ugovorne strane, 6) Rizik države/zemlje, 7) Rizik transfera, 8) Političko-ekonomski rizik, 9) Migracijski rizik, 10) Rezidualni rizik, 11) Rizik (slobodne) isporuke, 12) Rizik namirenja. <p>Kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci¹.</p> <p>Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.</p> <p>Kamatno inducirani kreditni rizik je rizik gubitaka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu kamatnu stopu.</p> <p>Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja banke ili materijalno značajane promjene njenog rizičnog profila.</p> <p>Rizik druge ugovorne strane je rizik da bi druga ugovorna strana u transakciji mogla doći u status neizmirenja obaveza ili pogoršane kreditne kvalitete prije konačne namire novčanih tokova ugovorene transakcije (najčešće se odnosi na derivate ili druge slične finansijske instrumente).</p> <p>Rizik države/zemlje je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.</p> <p>Rizik transfera je rizik ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.</p> <p>Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.</p> <p>Migracijski rizik je rizik gubitka uslijed promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.</p> <p>Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi Banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je banka izložena.</p> <p>Rizik (slobodne) isporuke je rizik gubitaka banke koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršenoprije nego što su primljeni ili je predmetna</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
	<p>isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu sa očekivanom vremenskom dinamikom.</p> <p>Rizik namirenja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti.</p>
Tržišni rizici⁴	<p>Tržišnim rizicima smatraju se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tržišni rizik, 2) Valutni rizik, 3) Pozicijski rizik, 4) Robni rizik, 5) Rizik kreditne marže, 6) Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik), <p>Tržišni rizik je rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu.</p> <p>Valutni rizik je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijena zlata.</p> <p>Pozicijski rizik je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosno varijable.</p> <p>Robni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene robe.</p> <p>Rizik kreditne marže je rizik gubitka uslijed promjene tržišne vrijednosti dužničkih finansijskih instrumenata, prouzrokovano promjenama u kreditnom rasponu, premiji za likvidnost i drugim faktorima koji mogu uticati na promjenu tržišne vrijednosti.</p> <p>Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik) je rizik gubitaka po osnovu OTC derivata koji može nastati uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane (podvrsta kreditnog rizika) ili promjene cijene derivata (podvrsta tržišnog rizika) ili kombinacijom naprijed navednog.</p>
Rizik ulaganja	<p>Rizik ulaganja je rizik gubitaka koji proizilazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.</p>
Rizik kapitala	<p>Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.</p>
Rizik nekretnina	<p>Rizik nekretnina je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene tržišnih vrijednosti portfolija nekretnina u vlasništvu banke.</p>
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	<p>Kamatnim rizicima se smatraju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi; 2) Rizik osnove; 3) Rizik opcije; 4) Rizik odstupanja; 5) Rizik krive prinosa. <p>Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.</p> <p>Rizik osnove je rizik koji proizilazi iz primjene različitih referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim dospijanjem ili vremenom do sljedeće promjene kamatne stope, odnosno iz nesavršenosti korelacije referentnih kamatnih stopa za kamatno osjetljive instrumente.</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
	<p>Rizik opcije je rizik koji proizilazi iz opcija (ugrađenih i izričitih) pri kojem banka ili njen klijent mogu promjeniti nivo ili ročnost novčanih tokova kamatno osjetljivih instrumenata.</p> <p>Rizik odstupanja je rizik koji proizilazi iz ročne strukture kamatno osjetljivih instrumenata, odnosno razlika u periodu do promjene njihove kamatne stope, te obuhvata promjene ročne strukture kamatnih stopa koje se pojavljuju dosljedno na krivoj prinosa (paralelni rizik) ili različite po periodu (neparalelni rizik).</p> <p>Rizik krive prinosa je rizik kome je banka izložena zbog promjene obilika i nagiba krive prinosa.</p>
Rizici likvidnosti ⁴	<p>Rizik likvidnosti uključuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rizik likvidnosti; 2) Rizik tržišne likvidnosti; 3) Rizik unutardnevne likvidnosti; 4) Rizik finansiranja likvidnosti; 5) Rizik koncentracije izvora finansiranja. <p>Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.</p> <p>Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizilazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminiira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta.</p> <p>Rizik unutardnevne likvidnosti je rizik neadekvatnog upravljanja unutardnevnom likvidnosti, što može dovesti do nemogućnosti pravovremene isplate obaveza te uticaja na likvidnosnu poziciju banke ili likvidnost drugih strana.</p> <p>Rizik financiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na financijski rezultat banke.</p> <p>Rizik koncentracije izvora finansiranja je rizik prevelike koncentracije izvora finansiranja u istoj ročnosti /vrsti/individulanom izvoru, što u slučaju negativnog kretanja može dovesti do negativnog uticaja na likvidnosnu poziciju banke i rizik od nemogućnosti adekvatnog finansiranja poslovanja.</p>
Operativni rizik ⁴	<p>Operativni rizici uključuju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Operativni rizik; 2) Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja; 3) Rizik informacione i komunikacijske tehnologije; 4) Rizik internih i eksternih prevara; 5) Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu; 6) Rizik štete na materijalnoj imovini; 7) Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima; 8) Pravni rizik; 9) Rizik usklađenosti; 10) Rizik eksternalizacije; 11) Rizik finansiranja terorizma/pranja novca; 12) Kibernetički rizik; 13) Rizik modela; 14) Rizik kadrova. <p>Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
	<p>Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja (engl. Conduct risk) je rizik gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa.</p> <p>Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je rizik gubitaka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih ili softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka.</p> <p>Rizik internih i eksternih prevara je rizik nastanka gubitaka kao rezultat prevarnog ponašanja koje su pokušale ili počinile interne ili eskerne strane.</p> <p>Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu je rizik gubitaka koji nisu u skladu sa zakonima ili ugovorima u radu, zdravlju ili sigurnosti i isplate odšteta za tjelesne ozljede ili iz događaja povezanih sa diverzitetom/diskriminacijom.</p> <p>Rizik štete na materijalnoj imovini je rizik gubitaka koji proizlaze iz gubitaka ili oštećenja materijalne imovine iz prirodne nepogode ili drugih događaja.</p> <p>Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima je rizik od potencijalnog gubitka iz neuspjele obrade transakcija ili upravljanja procesima, iz odnosa s drugim ugovornim stranama u trgovanju i dobavljačima.</p> <p>Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti pokretanja sudskih postupaka protiv banke, neispunjenja ugovorne obveze banke, kao i da donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovodive, negativno utječu na poslovanje ili finansijski položaj banke.</p> <p>Rizik usklađenosti je rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima kodeksima te internim aktima.</p> <p>Rizik eksternalizacije je rizik koji nastaje kada banka ugovorno povjerava trećoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.</p> <p>Rizik finansiranja terorizma/pranja novca je rizik da klijent zloupotrijebi banku za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.</p> <p>Kibernetski rizik je rizik gubitaka uslijed povrede povjerljivosti, gubitaka integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostuposti sistema i podataka ili nemogućnosti promjene informacionih tehnologija unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (tj. prilagodljivosti). Obuhvata sigurnosne rizike koji proizilaze iz neadekvatnih ili nesuđenih internih postupaka ili vanjskih događaja, uključujući kibernetičke napada ili neadekvatnu fizičku sigurnost.</p> <p>Rizik modela je rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenta i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.</p> <p>Rizik kadrova je rizik potencijalnog gubitka banke uslijed odlaska zaposlenika s kritičnim znanjima i odliva know how koji nisu zamjenjivi u kratkoročnom periodu.</p>
Rizik prekomjerne finansijske poluge	<p>Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizilazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njezinog poslovnog plana, uključujući prislinu prodaju imovine što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njezine preostale imovine.</p>

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizici⁵	Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizici predstavljaju vjerovatnoću gubitaka ili dodatnih troškova ili gubitaka planiranih prihoda ili gubitaka reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog uticaja sadašnjih ili budućih faktora ESG -a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu. Prilikom popunjavanja tabele 1. banka može okolišne, socijalne i upravljačke rizike definisati kao faktore koji utječu na postojeće kategorije rizika ili kao zasebnu potkategoriju rizika u okviru regulatorne kategorije rizika ostali rizici.

Kreditni rizik

Sistem upravljanja kreditnim rizikom se sastoji od organizacione strukture, pravila, procesa, procedura, sistema i izvora koji imaju za cilj identifikovanje, mjerenje /procjenu, upravljanje, monitoring, i izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku, odnosno, sveukupno upravljanje kreditnim rizikom, što podrazumijeva postojanje adekvatnog korporativnog upravljanja i kulture upravljanja kreditnim rizikom.

Osnovni elementi upravljanja kreditnim rizikom Banke, koji su ovdje definisani, su:

1. **Strategija upravljanja rizicima i politika upravljanja kreditnim i srodnim rizicima** koji predstavljaju konkretizaciju strategije u smislu ukupnog apetita kreditnog rizika, limita, i pokazatelja praćenja profila rizika.
2. **Ključni procesi** sistema upravljanja kreditnim rizikom su:
 - proces kreditnog odobrenja;
 - proces kreditnog monitoringa (proces pregleda kredita);
 - proces ranog upozorenja (proces rane detekcije povećanog kreditnog rizika) - PCEM;
 - proces klasifikacije imovine kako je definisano odlukama Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) i Pravilima ISP Grupe;
 - proces naplate;
 - proces upravljanja kolateralom;
 - analiza portfolija i proces monitoringa kreditnog rizika;
 - proces računanja adekvatnosti kapitala za kreditni rizik;
3. **Uloge i odgovornosti** u ključnim procesima sistema upravljanja kreditnim rizikom dodijeljene su sljedećim organizacionim jedinicama:
 - Direkcija upravljanja rizicima;
 - Direkcija za procjenu kreditnog rizika;
 - Direkcija naplate potraživanja;
 - Direkcija za analizu kreditnog portfolija i administracija;
 - Direkcija interne revizije;
 - Direkcija pravnih poslova;
 - Funkcija ugovaranja plasmana koja je organizirana u nekoliko organizacionih jedinica.

⁵ ESG faktori su uključeni u svaki pojedinačno identifikovani rizik (kreditni rizik, reputacijski rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik).

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Funkcija kontrole rizika, sa odgovornostima u dijelu koji se odnosi na kontrolu kreditnog rizika koju obavlja Direkcija upravljanja rizicima, se definiše i uspostavlja posebnim internim propisima.

Ciljevi i osnovna načela preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom te sklonost za preuzimanje kreditnog rizika temelje se na Strategiji rizika i Kreditnoj politici Banke.

Strategija upravljanja rizicima donosi se u pisanom obliku u skladu sa Smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, a u pogledu upravljanja kreditnim rizikom minimalno obuhvaća sljedeće:

- ciljeve i temeljna načela preuzimanja kreditnog rizika;
- apetit za kreditni rizik, odnosno razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Politike upravljanja kreditnim rizikom i povezanim rizicima predstavljaju konkretizaciju Strategije za upravljanje rizicima u svrhu jednostavnog i učinkovitog upravljanja ukupnim nivoom kreditnog rizika kojeg je Banka spremna preuzeti. Kroz Politiku, koju jednom godišnje zajednički pripremaju poslovne linije i funkcije rizika, a usvaja Nadzorni odbor Banke, predstavlja se smjer i plan razvoja kreditnog portfelja Banke u predmetnoj poslovnoj godini. Politika obuhvata sljedeće cjeline:

- pregled općih smjernica i limita za upravljanje kreditnim portfeljom koji proizlaze iz analize okruženja te Strategije za upravljanje rizicima, a Politikom se nadopunjavaju, dalje razrađuju i definišu;
- pregled pravila i smjernica za pojedina poslovna područja (poslovanje sa stanovništvom i sa pravnim licima) i segmente klijenata kojima se na operativnom nivou konkretizira preuzimanje i upravljanje kreditnim rizikom.

Smjernice i pravila definisana Politikom upravljanja kreditnim rizikom dalje se ugrađuju u Kreditne priručnike Banke koji predstavljaju operativne dokumente i upute svim zaposlenicima uključenim u kreditne procese. Na taj način, Politika ima za cilj dati smjernice nižim organizacijskim dijelovima kako strukturirati transakcije te ostvariti portfeljske i budžetske ciljeve, čime ispunjava i svoju ulogu u edukaciji i širenju kulture upravljanja kreditnim rizikom na svim organizacionim nivoima Banke.

Banka za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenjuje standardizirani pristup u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke i Odluke o izmjenama i dopunama odluke o izračunavanju kapitala banke.

Operativni rizik

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata načela, pravila, postupke i metode za upravljanje operativnim rizikom, te jasno definisane uloge i odgovornosti na svim nivoima upravljanja koje su utvrđene smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, pravilnicima, uputama, metodologijama i procedurama.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Glavni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija i mjerenje (kvantifikacija) rizika čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja sa sklonošću Banke izloženosti operativnom riziku.

Nivoi upravljanja operativnim rizikom su:

- **Centralizirana upravljačko-nadzorna razina** zadužena je za **uspostavljanje sustava upravljanja operativnim rizikom** te za praćenje i nadziranje izloženosti operativnom riziku i adekvatnosti upravljanja operativnim rizikom. Centralizirana upravljačko-nadzorna razina obuhvaća sljedeća tijela: Nadzorni odbor Banke, Pododbori Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike Uprava Banke; Izvršni direktor za rizike (CRO); Odbor za operativni rizik);
- Decentralizirana razina rukovoditelja organizacijskih dijelova, procesa i projekata zadužena za identifikaciju, evidenciju, procjenu i praćenje identificiranih operativnih rizika;
- Funkcija kontrole rizika zadužena za koordinaciju i kontrolu prikupljenih podataka o operativnim rizicima, analizu historijskih i očekivanih budućih događaja operativnog rizika i kvantifikaciju njihovih učinaka, te izvještavanje Uprave i nadzornih tijela Banke i Grupe;
- Svi uposlenici u svojim područjima nadležnosti aktivno sudjeluju u upravljanju operativnim rizikom te u integriranju upravljanja operativnim rizikom u svakodnevno poslovanje Banke.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- prikupljanje i analiza podataka o internim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u Banci ili drugoj članici Grupe PBZ i koji su povezani s njihovom izloženošću operativnom riziku;
- prikupljanje i analiza podataka o vanjskim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u kreditnim ili financijskim institucijama izvan Grupe PBZ, a ti su događaji povezani s izloženošću tih institucija operativnom riziku i
- proces samo dijagnoze koji obuhvata analizu scenarija i procjenu poslovnog okruženja. Analiza scenarija (SA) obuhvata kvantifikaciju, odnosno mjerenje operativnog rizika na temelju procjene posljedica mogućih budućih događaja, u smislu njihove učestalosti, prosječnog iznosa te scenarija u najgorem mogućem slučaju. Procjena okruženja (VCO) obuhvata kvalitativnu ocjenu operativnog rizika po faktorima rizika (uzrocima rizika) na način da se procjenjuje važnost svakog pojedinog faktora rizika te razina njegovog ovladavanja. Proces samodijagnoze uključuje i procjenu rizika informacijske i komunikacijske tehnologije (u daljnjem tekstu: IKT rizik) i procjenu rizika/gubitaka koji mogu proizaći iz parcijalnih metoda mjerenja operativnih rizika (projekata, proizvoda, eksternalizacije, promjena poslovnih procesa i sl.).
- Banka mjeri/procjenjuje identifikovane operativne rizike u svim svojim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Politikom upravljanja operativnim rizikom definisan je apetit za operativni rizik, praćenje izloženosti operativnom riziku i iskorištenosti limita, eskalacijske postupke u slučaju prekoračenja limita te smjernice i načine ovladavanja operativnim rizikom.

Apetit za operativni rizik, odnosno sklonost preuzimanju operativnog rizika na nivou Banke predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju. Temelji se na operativnim gubicima, prikupljenim u procesu prikupljanja podataka i na temelju procjena ukupnih očekivanih gubitaka u postupku analize scenarija kao sastavnom dijelu procesa samo dijagnoze.

Praćenje operativnog rizika podrazumijeva redovno analiziranje i strukturiranje rezultata identificiranja i mjerenja/procjenjivanja operativnog rizika, analizu profila rizičnosti te informacija o aktivnostima ovladavanja operativnog rizika.

Ovladavanje operativnim rizikom podrazumijeva preventivne i korektivne aktivnosti radi smanjenja izloženosti operativnom riziku, izbjegavanje rizičnih aktivnosti, unaprjeđenje i promjene u procesima, uvođenje internih kontrola te prijenos operativnog rizika na treće osobe kroz osiguranje i ostale specifične financijske instrumente. Ovladavanje operativnim rizikom provodi se za identifikovane operativne rizike u svim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima Banke.

Cilj izvještavanja o operativnom riziku je pružanje podrške za učinkovito upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima odgovornosti.

Za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik Banka primjenjuje pristup osnovnog pokazatelja u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Tržišni rizik

Glavni cilj modela upravljanja tržišnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti tržišnom riziku unutar definiranih ograničenja i pragova.

Okvir upravljanja tržišnim rizikom Banke uključuje sljedeće elemente:

- principi, pravila, politike, procedure i metode koje imaju za cilj upravljanje tržišnim rizikom definiranim u internim propisima;
- proces upravljanja tržišnim rizikom koji uključuje upravljanje, identifikaciju i mjerenje, monitoring, izvještavanje;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovoreni standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Politikom upravljanja tržišnim rizicima Banka definiše svoj apetit prema riziku i to u smislu **neočekivanog gubitka** (rizična vrijednost VaR koja predstavlja potencijalni maksimalni gubitak u jednom danu izračunato sa 99% sigurnošću) i **ograničene izloženosti u zavisnosti o vrsti emitenta** (limiti emitenta).

Osim VaR limita, apetit prema riziku se definiše i ograničenjima ovisno o vrsti izdavatelja kao ukupan nominalni limit za određenu vrstu izdavatelja te za pojedinog izdavatelja obzirom na njegov rejting.

Rizična vrijednost i drugi limit se računaju i prate na dnevnoj osnovi i izvještavaju svim relevantnim poslovnim funkcijama i funkcijama za upravljanje rizikom, uključujući Upravu Banke.

Ciljani profil tržišnog rizika Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja tržišnim rizikom koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

Kamatni rizik u knjizi banke

Glavni cilj modela upravljanja kamatnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti riziku kamatne stope unutar definisanih limita i pragova.

Okvir upravljanja rizikom kamatne stope Banke uključuje sljedeće elemente:

- sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku kamatne stope;
- dokumentacija za upravljanje kamatnim rizikom sa jasno definisanim okvirom, smjericama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

Za procjenu i praćenje izloženosti kamatnom riziku Banka primjenjuje eksterne i interne standarde.

Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH predstavljaju regulatorne limite koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH i odnose se na dovoljan nivo regulatornog kapitala Banke koja bi osigurala pokriće za procjenjenu promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke.

Interni standardi za upravljanje kamatnim rizikom u Banci se sastoje od sljedećih osnovnih modela za mjerenje rizika kamatne stope:

- analiza promjene kamatne stope;
- osjetljivost promjene fer vrijednosti;
- osjetljivost neto kamatnog prihoda.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Struktura limita za kamatni rizik, u skladu s okvirom za mjerenje rizika, ima za cilj održati nizak nivo izloženosti, što je u skladu s apetitom rizika. Limiti kamatnog rizika u bankarskoj knjizi su izraženi kako u smislu **osjetljivosti promjene** ekonomske vrijednosti (ΔEVE) uzimajući u obzir relevantnost koja se pripisuje upravljanju bankarskom knjigom u srednjoročnoj perspektivi tako i u smislu **osjetljivosti promjene neto prihoda od kamata** (ΔNII) da ostvaruje zarade i efekte bilansa stanja na promjene stopa u kratkoročnom roku.

Ovi limiti su također propisani detaljno u ISP BiH smjernicama za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i periodično se revidiraju.

Rizik likvidnosti

Glavni cilj upravljanja likvidnošću je osiguranje sigurnog i stabilnog poslovanja Banke s ciljem održavanja izloženosti riziku likvidnosti unutar definisanih limita i pragova prekoračenja.

Cjelokupni postupak upravljanja likvidnošću dobro je definisan internim aktima koji reguliraju područje upravljanja likvidnošću koji pokriva i rizik finansiranja likvidnosti i tržišni rizik likvidnosti - rizik likvidnosti definiše se kao rizik da Banka neće biti u mogućnosti podmiriti svoje obaveze plaćanja zbog nemogućnosti pribavljanja sredstava na tržištu (rizik finansiranja likvidnosti) ili da likvidira svoju imovinu (tržišni rizik likvidnosti).

Okvir upravljanja rizikom likvidnosti Banke uključuje sljedeće elemente:

- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija;
- Sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti;
- dokumentacija za upravljanje rizikom likvidnosti sa jasno definisanim okvirom, smjernicama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- stres testiranje uključujući formalni plan za nepredviđene aktivnosti za krize likvidnosti.

Nadalje prema definiranim ključnim strateškim ciljevima definiranim u Strategiji upravljanja rizicima (gdje Banka u skladu s poslovnom strategijom godišnje utvrđuje apetit za rizikom, osnovne strateške smjernice za planiranje kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovne principe ublažavanja rizika, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka djeluje, uzimajući u obzir status svog poslovnog ciklusa), apetit za rizik ISP BiH banke definisan je kroz ciljeve Banke u području upravljanja rizicima koji su utvrđeni u skladu s njenom poslovnom strategijom, faktorima okruženja i ranjivostima, kao i s regulatornim zahtjevima i Smjernicama PBZ/ISP grupe.

Detaljan ciljani profil rizika likvidnosti Banke detaljno je definisan u Politici upravljanja rizikom likvidnosti koju je odobrila Uprava i Nadzorni odbor Banke, što predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti prvenstveno kroz:

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

- uspostavljanje limita izloženosti riziku likvidnosti;
- definicija modela koji se koriste za praćenje i mjerenje rizika likvidnosti;
- izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti.

Nadzorni odbor i Uprava Banke definišu i odobravaju prag rizika likvidnosti, koji se smatra maksimalnom izloženosti riziku, koji je prihvatljiv tokom normalnog toka poslovanja, integriranom stresnim situacijama.

Za procjenu i praćenje izloženosti riziku likvidnosti Banke, koriste se eksterni standardi i interni standardi kako slijedi:

1) Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) predstavljaju regulatorne limite koje propisuje FBA:

- Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive;
- Obavezna rezerva u centralnoj banci BiH;
- Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR);
- Omjer neto stabilnog neto finansiranja (NSFR).

2) Interni standardi za upravljanje likvidnosti u Banci su sljedeći osnovni modeli za mjerenje rizika likvidnosti:

- monitoring unutar dnevne likvidnosti;
- monitoring rezervi likvidnosti;
- koeficijent pokrića likvidnosti (LCR);
- omjer stabilnog neto finansiranja (NSFR);
- indikator perioda preživljavanja (SP);
- stres testiranje;
- omjeri koncentracije;
- pokazatelji plana za slučaj krize likvidnosti⁶;
- omjer kredita i depozita.

Ciljani profil rizika likvidnosti Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja rizikom likvidnosti koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres sastavni je dio sistema upravljanja rizicima, a provodi se za interne upravljačke potrebe i na zahtjev nadzornih tijela. Banka je prilikom testiranja otpornosti na stres uključila sve značajne faktore rizika specifične za njeno poslovno okruženje, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja. Rezultati testiranja otpornosti na stres se koriste kako bi pomogli upravljanju rizicima, planiranju kapitala i procesu donošenja odluka unutar Banke. Stres test za interne upravljačke potrebe obuhvata sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres kao i testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika:

⁶ Zahtjevi u kriznim situacijama likvidnosti su propisani u Politici upravljanja rizikom likvidnosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP-a**

Sveobuhvatni okvir testiranja otpornosti u okviru ICAAP-a služi kao dodatni alat za praćenje potencijalnih dodatnih kapitalnih zahtjeva zbog nastanka stresnog scenarija. Rezultati testiranja se smatraju dopunom potrebnog internog kapitala u osnovnom scenariju, radi osiguravanja konzervativnog planiranja kapitala uvažavajući utjecaj potencijalnih stresova.

Stres se izračunava polugodišnje, temeljem iskustvenih pretpostavki ISP Grupe i u nekim slučajevima se prilagođava za specifične lokalne karakteristike.

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru pripreme Plana oporavka**

Primjenjuje se tzv. „reverse stress test”, stresni scenariji pretpostavljeni u kontekstu plana oporavka razmatraju systemske i idiosinkratične događaje. Fokusirani su na elemente osjetljivosti za Banku te mogu proizvesti najteže učinke u pogledu manjka kapitala i likvidnosti. Provođi se jednom godišnje, metodologiju i scenarije definiše Direkcija upravljanja rizicima.

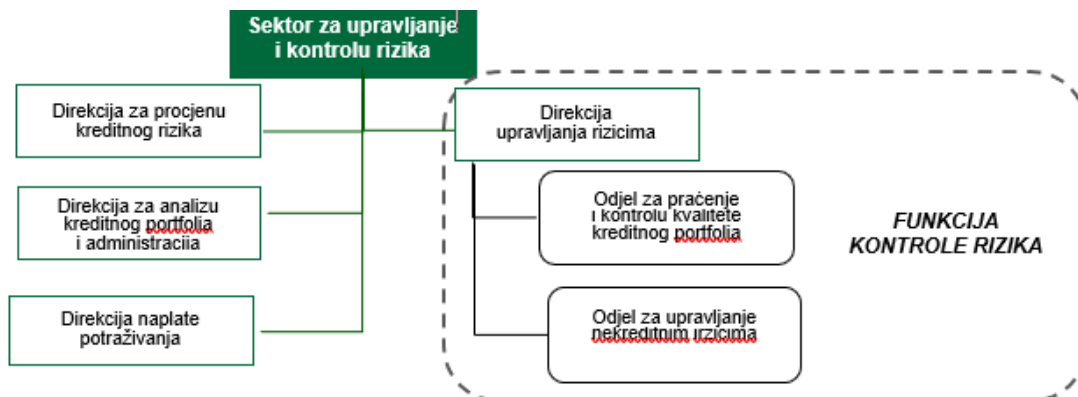
- **Testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika**

Testiranje otpornosti na stres čini sastavni dio cjelokupnog sistema upravljanja rizicima o čijim rezultatima se redovito obavještava rukovodstvo Banke te služi kao relevantan input za donošenje odluka o upravljanju rizicima. Nevezano uz postupke sveobuhvatnih testiranja otpornosti na stres Banka je uspostavila redovne postupke za provođenje testiranja otpornosti na stres (tržišni, kamatni, rizik likvidnosti).

5.2. STRUKTURA, ODNOSNO ORGANIZACIJA FUNKCIJE UPRAVLJANJA RIZICIMA UKLJUČUJUĆI NJENU POZICIJU ULOGU I STATUS U ORGANIZACIONOJ STRUKTURI BANKE

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar Sektora za upravljanje i kontrolu rizika i to u okviru Direkcije upravljanja rizicima.

Shema 2.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

Nadzorni odbor imenuje osobu odgovornu za rad funkcije kontrole rizika Banke.

Ključne uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika u procesu upravljanja rizicima, koji se u najvećoj mjeri inkorporiraju u sveobuhvatni ICAAP i ILAAP okvir su:

- predlaganje Upravi Banke usvajanja Općih pravila za upravljanje rizicima, te pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući Proces interne procjene adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti – ICAAP i ILAAP);
- predlaganje Upravi Banke donošenja metodologija, uputa kojima se detaljno propisuje identificiranje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima u području upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke usvajanja pristupa koji se primjenjuje za izračun za adekvatnosti kapitala;
- usvajanje pravila, instrukcija i metodologija za planiranje, izračun i kontrolu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti (prema regulatoru i interno);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika i pravila upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke aktivnosti za ovladavanje rizicima u skladu sa strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke integriranja upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- provođenje aktivnosti identificiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti ;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala uključujući praćenje strukture limita rizika;
- provjeravanje primjene i efektivnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvještavanje o rizicima i adekvatnosti kapitala i likvidnosti višeg rukovodstva Banke, člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Odbor za upravljanje kreditnim rizicima Banke, Odbor za upravljanje finansijskim rizicima Banke, Direkciju interne revizije Banke, Odbora za reviziju Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvještavanje Privredne Banke Zagreb d.d. o rizicima i adekvatnosti kapitala i likvidnosti;
- predlaganje Upravi Banke godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i usvajanje planova operativnih aktivnosti na bazi godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvještavanje Upravi Banke, Odboru za reviziju ili Nadzornom odboru Banke o aktivnostima Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvršavanje kontrola kako je definisano planom rada Funkcije kontrole rizika Banke.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

Dodatno na gore navedene aktivnosti, Funkcija kontrole rizika Banke će izvršavati sve propisane aktivnosti u skladu sa važećim regulativama, zahtjevima Privredne Banke Zagreb d.d., kao i internim regulativama Banke.

U 2023. godini, redovne aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene su prema planu i propisanim relevantnim internim propisima. Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovana su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika na redovnoj osnovi dostavljaju se Upravi Banke, koja je rad funkcije kontrole ocijenila adekvatnim odnosno više nego adekvatnim.

Također, Funkcija kontrole rizika pored Uprave banke direktno izvještava i Nadzorni odbor Banke. Izvještaji Funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju i Odboru za rizike te Odboru za reviziju.

Također, kao nastavak prethodne godine i predviđajući sve veću važnost ESG-a, angažman Banke te PBZ/ISP Grupe u temama povezanim s ESG-om dodatno je intenziviran. ESG ostaje u središtu pažnje kako unutrašnjeg fokusa Banke tako i cjelokupne PBZ/ISP Grupe, kao i regulatornih očekivanja – za koja se očekuje da će ostati i u narednom dužem vremenskom periodu. S obzirom na 2023. godinu, Banka je implementirala velika poboljšanja u području ukupnih aktivnosti upravljanja ESG-om – ne samo pridonoseći formalizaciji ESG aktivnosti unutar redovnog poslovnog procesa, već i boljoj vidljivosti i povećanoj svijesti za definisanje i implementaciju visokih ESG standarda i prakse.

ESG okvir upravljanja rizicima

U 2023. godini Banka je prvi put usvojila interni dokument koji reguliše upravljanje ESG rizicima. Opći okvir za upravljanje ESG rizicima definisan je i formaliziran unutar Smjernica za upravljanje okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima (ESG). Te smjernice definišu referentna načela, uloge i odgovornosti korporativnih tijela i glavnih korporativnih funkcija koje su uključene u aktivnosti povezane s ESG-om i opisuju makroproces za upravljanje takvim rizicima. Uz definisanje općeg ESG okvira (uspostavljenog gore objašnjenim ESG Smjericama Banke), dodatno značajno unapređenje je uvođenje ESG i kliringa reputacijskog rizika u procesu odobravanja kredita koji će biti operativan od 01.01.2024.

Uključivanje ESG-a u okvir RAF-a

Matično društvo definiralo je popis osjetljivih sektora djelatnosti u okviru ESG profila. Popis uključuje **set NACE sektora** sa relevantnim profilom socio-okolišnih rizika, a koji podliježu inicijativama za podizanje svijesti ili kampanjama specijaliziranih nevladinih organizacija, grupa civilnog društva i klijenata.

Sve navedene sektore karakterizira **visok rizik tranzicije i/ili reputacije u kontekstu ESG-a.** Za te relevantne sektore ISP Grupa planira uspostaviti **politike u skladu s taksonomijom EU i regulatornim standardima** kako bi usmjerila upravljanje ESG-om u cijeloj ISP grupi, pri čemu se na ESG-osjetljive sektore primjenjuju restriktivne kreditne politike.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

ISP grupa integriše ESG u svoju Izjavu o apetitu rizika. S obzirom na sve veći značaj okolišnih i etičkih tema, te njihov uticaj na kreditni rizik, od 2022. godine, ISP grupa je uvela posebno mjesečno praćenje za ESG pokazatelje (sektori nafte, plina i rudarstva). Uz to, utvrđena su i specifična pravila u vezi sa najvažnijim transakcijskim procesima (MST) gdje je potrebno konkretno odobrenje od strane ISP funkcija za:

(a) sektor rudarstva uglja – sve ugovorne strane koje pripadaju tim sektorima **podliježu procesu MST** (najznačajnije transakcije) **bez praga materijalnosti**; implicirajući da svaki pojedinačni zahtjev za kredit iz sektora rudarstva mora biti poslat ISP-u za MST/ESG odobrenje bez obzira na nivo izloženosti;

(b) kontraverzne druge ugovorne strane i „**najveći zagađivači**“ s obzirom na emisije CO₂– utvrđena je lista drugih ugovornih strana za koje se procjenjuje da imaju značajan potencijalni **uticaj na reputacijski rizik** i transakcije sa tim klijentima **podliježu MST procesu bez praga materijalnosti**; što implicira da se svaki pojedinačni zahtjev za kredit sa klijentima identifikovanim kao kontraverzne druge ugovorne strane/najveći zagađivači mora, po pravilu, poslati ISP-u radi MST/ESG odobrenja bez obzira na nivo izloženosti.

Grupa je također definirala posebne zahtjeve po kojima je zaključenje transakcija s klijentima iz sektora uglja i rudarstva u potpunosti zabranjeno za podružnice ISP-a.

Uz gore objašnjene inicijative ISP Grupe, **ISP BiH je uspostavila kao set SOFT limita povezanih sa ESG** koji su propisani u okviru Strategije upravljanja rizicima i politike upravljanja kreditnim rizikom po ESG-osjetljivim industrijama.

Definirani SOFT limiti predstavljaju sastavni dio ISP BiH okvira apetita za rizikom (u širem smislu)

Integracija ESG-a unutar ICAAP/ILAAP i okvira testiranja otpornosti na stres

Procjena potencijalnog utjecaja faktora rizika ESG-a na izloženost riziku Banke uključena je u stresni test koji se provodi u okviru ICAAP/ILAAP-a od 31.12.2022. godine. Kako bi se ispunila regulatorna očekivanja, scenarij stresa ICAAP/ILAAP uveo je specifične događaje povezane s ESG-om pretpostavljajući materijalizaciju fizičkog rizika (poplava, zemljotresa i klizišta) koji utječe na izloženost kreditnom, operativnom i riziku likvidnosti. Ukupni rezultati testiranja otpornosti na stres uključeni su i uzeti u obzir u procesu planiranja kapitala unutar vremenskog razdoblja 2023.-2026., kako iz normativne tako i iz ekonomske perspektive.

Konačno, iako je Banka već ostvarila značajna poboljšanja vezana uz pravilno uključivanje ESG faktora rizika u ukupne poslovne aktivnosti, daljnji naponi se očekuju i u narednom periodu. Obzirom na aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene tijekom 2023., treba naglasiti da je ključni naglasak bio usmjerena na pravilno praćenje geopolitičkih rizika i potencijalnih utjecaja rata u Ukrajini na kvalitetu portfelja Banke, dok su redovne i najvažnije planirane aktivnosti uglavnom provedene kako je planirano i propisano u relevantnim internim propisima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovani su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju Upravi Banke te Nadzornom odboru Banke, koji su rad kontrolne funkcije ocijenila primjerenim i adekvatnim.

Posebnim internim aktom definisane su uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika koja je organizirana u dvije organizacijske jedinice: Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima i Odjle za praćenje i kontrolu kvalitete kreditnog portfolija. Isto tako, ostale kontrolne funkcije (funkcija usklađenosti i interne revizije) definišu svoje uloge i odgovornosti vlastitim internim aktima. Osim toga, treba napomenuti da je Banka uspostavila Odbor za koordinaciju unutarnjih kontrola (OKUK) - stalno savjetodavno tijelo koje djeluje u okviru ovlasti i odgovornosti koje je uspostavila Uprava Banke radi jačanja koordinacije i saradnje između raznih kontrolnih funkcija Banke, olakšavajući pri tom integraciju procesa upravljanja rizicima.

5.3. OBUHVATNOST I KARAKTERISTIKE SISTEMA IZVJEŠTAVANJA O RIZICIMA KAO I NAČIN MJERENJA RIZIKA

Sistem izvještavanja o rizicima na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. U Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema regulatoru, Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za rizike Odboru za reviziju i ostalim relevantnim odborima, koji je zasnovan na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Direkcija upravljanja rizicima mjesečno priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju i usvajaju na redovnim sjednicama ALCO. Također, na kvartalnoj osnovi Direkcija priprema sveobuhvatan Izvještaj o upravljanju rizicima koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Uprave banke, Odbora za rizike, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora Banke. Direkcija upravljanja rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu. Izvještaj o radu Direkcija upravljanja rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

Popis ključnih izvještaja i korisnika izvještaja dat je u sljedećoj shemi:

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

Shema 3.

IZVJEŠTAJ	Nadzorni odbor	Odbor za rizike	Odbor za reviziju	Uprava Banke	ALCO	Odbor za upravljanje kreditnim rizikom	Odbor za upravljanje problematičnim plasmanima	Odbor za operativni rizik	Odbor za koordinaciju internih kontrola (OKIK)
IZVJEŠTAJ O ICAAP-U I ILLAP-U	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O ADEKVATNOSTI KAPITALA (CAS)	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI (LAS)	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O PROVEDNOM STRES TESTIRANJU U ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTA O PROFILU RIZIČNOSTI ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ FUNKCIJE KONTROLE RIZIKA I PLAN RADA	✓	✓	✓	✓					
TABLEU DE BOARD	✓	✓	✓	✓					
INTEGRIRANA TABLEU DE BOARD	✓		✓	✓					✓
PLAN OPORAVKA BANKE	✓	✓		✓					
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU	✓	✓	✓	✓	✓				
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU						✓			
PCM KVARTALNI IZVJEŠTAJ						✓			
IZVJEŠTA O REALIZACIJI AKCIONI PLANOVA U PCM PROCESU							✓		
IZVJEŠTAJ O STANJU I PROMJENAMA PORTFOLIJA NEKVALITETNE AKTIVE						✓			
PRIJEDLOG PROMJENA I KLASIFIKACIJE REZERVACIJA							✓		
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA				✓					
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓					✓
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O EKSTERNALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA	✓	✓		✓				✓	
ANALIZA RIZIKA S CILJEM ADEKVATNE PRIMJENE PRINCIPA PROPORCIONALNOSTI U ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ PROCJENI RIZIKA INFORMACIONOG SISTEMA	✓	✓		✓					
PROCJENA MATERIJALNOSTI ESG	✓	✓		✓					
IZVJEŠTAJ O ISKORIŠTENOSTI LIMITA ZA LIKVIDNOSTI, KAMATNI I TRŽIŠNI RIZIK (ALCO IZVJEŠTAJ)					✓				

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

Direkcija upravljanja rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu. Izvještaj o radu Direkcije upravljanja rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

Banka je sačinila i usvojila Etički kodeks koji sadrži osnovne etičke principe i pravila poslovnog ponašanja, koja su zasnovana na misiji i vrijednostima Banke, osiguravajući iskren i fer odnos prema svim zaposlenima, klijentima, poslovnim partnerima, kao i usklađenost poslovanja sa zakonskim, podzakonskim aktima, drugim propisima i internim aktima Banke. Kodeks doprinosi brzom uočavanju situacija koje su u suprotnosti sa etičkim principima Banke. Banka ima kanale putem kojih zaposlenici mogu prijaviti sumnju na štetno i nepoželjno ponašanje ili postupanje.

Potpuno anonimna prijava je moguća putem mail adrese i telefona. Evidencije o provedenim istragama sumnji na štetna postupanje se vode u Direkciji interne revizije koja je uz Direkciju za sprječavanje pranja novca, Direkciju za usklađenost, Direkciju Cyber sigurnosti i BCM-a nadležna za provođenje istraga.

Svi zaposleni su dužni da se upoznaju, razumiju i usklade svoje aktivnosti sa Etičkim kodeksom i drugim internim aktima Banke. Uvjereni smo da će, ako svi zaposleni pažljivo slijede načela i odredbe Kodeksa, to povećati radnu efikasnost Banke, ojačati njen ugled i promovisati razvoj čvrstih poslovnih odnosa sa klijentima i partnerima.

Banka podržava i podstiče svoje zaposlene, ali i poslovne partnere i klijente, da slijede uspostavljene etičke standarde. Treće strane, koje obavljaju određene poslove sa Bankom, treba da posjeduju dobru reputaciju i da dijele najviše etičke principe poslovanja, uspostavljene Kodeksom.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizicima unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se također stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizicima u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika. Sveobuhvatnost i pouzdanost sistema upravljanja rizicima i način mjerenja rizika zasniva se i na radu pojedinačnih odbora posebno kreiranih za upravljanje određenim vrstama rizika:

Odbori Uprave Banke relevantni za upravljanje rizicima su:

- **Odbor za upravljanje kreditnim rizikom (OKR)** je stalno tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje čija je misija osigurati stručno i koordinirano upravljanje kreditnim rizikom u okviru ovlaštenja Banke u kreditnom poslovanju te u skladu s primjenjivim zakonima, pravilima Grupe PBZ/ISP i strateškim odlukama matičnog društva. Glavna odgovornost Odbora je definirati i ažurirati strateške smjernice za upravljanje kreditnim rizikom i politike upravljanja kreditnim rizikom na osnovu stalnog praćenja kreditnog portfelja.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

- **Kreditni odbor (KOB)** je stalni odbor Banke nadležan za donošenje odluka o urednim klijentima. Glavna odgovornost Odbora je da u okviru ovlaštenja Banke u kreditnom poslovanju donosi kreditne odluke u skladu s izdatim strateškim smjernicama i kreditnim politikama te u skladu s pozitivnim propisima BiH, internim aktima Banke i propisima/smjernicama ISP-a/PBZ-a.
- **Odbor za upravljanje problematičnim plasmanima (OPP)** je stalni odbor Banke nadležan za donošenje odluka o rizičnim i neurednim klijentima. Glavna odgovornost Odbora je poduzimanje potrebnih mjera u cilju sprječavanja i ublažavanja gubitaka po rizičnim i lošim plasmanima. Odbor donosi odluke u skladu s važećim pozitivnim propisima BiH, internim aktima Banke i propisima/smjernicama ISP-a/PBZ-a.
- **Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)** je tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje koje je usmjereno na upravljanje finansijskim rizicima, pitanja aktivnog upravljanja vrijednošću, strateško i operativno upravljanje imovinom i obavezama u skladu sa propisima/smjernicama ISP i PBZ Grupe, internim aktima banke, zakonima, pravilima i propisima nadležnih tijela. Odbor u okviru svojih ovlasti i nadležnosti koje utvrđuje Uprava Banke djeluje u sljedećim područjima:
 - Upravljanje i procjena finansijskog rizika;
 - Operativno upravljanje.
- **Koordinacijski odbor za upravljanje proizvodima** – Odbor za upravljanje kreditnim rizikom i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom dodatno će podržavati Koordinacijski odbor za upravljanje proizvodima čija se uloga sastoji u:
 - Pružanje podrške ALCO i OKR odborima u smislu provođenja i formaliziranja bilo koje preliminarne analize potrebne za ocjenu novih proizvoda.
 - Osiguranje odgovarajuće koordinacije sa ISP Grupom posebno:
 - S poslovnim funkcijama PBZ-a i ISBD-a u smislu provođenja konkretnih poslovnih inicijativa,
 - U slučajevima kada banka djeluje kao distributer sa proizvođačima proizvoda u mjeri koja se odnosi na procjenu i lansiranje proizvoda.
- **Odbor za operativne rizike (OOR)** je stalno tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje čija je misija osigurati kvalificirano i stručno upravljanje pitanjima koja se tiču operativnog rizika (uključujući IKT/ kibernetičkim rizicima i sigurnošću) i rizik eksternalizacije, u skladu s primjenjivim zakonima, propisima ISP/PBZ Grupe i internim procedurama.
- **Odbor za upravljanje informacionim sistemima** je tijelo nadležno za donošenje odluka/savjetovanje čija je misija osigurati stručno i koordinirano upravljanje informacionim sistemom Banke u skladu sa primjenjivim zakonima, pravilima Grupe i strateškim odlukama matičnog društva.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

Glavna odgovornost Odbora je koordinacija inicijativa i praćenje razvojnih aktivnosti informacionog sistema, usklađenost ciljeva informacionog sistema sa poslovnim ciljevima i poslovnom strategijom Banke, kao i usklađenost sa regulativom i drugim pitanjima od važnosti za upravljanje informacionim sistemom.

- **Odbor za koordinaciju internih kontrola (OKIK)** je trajni savjetodavni odbor koji nastupa unutar ograničenja delegiranih ovlasti i nadležnosti uspostavljenih od strane Uprave Banke s ciljem jačanja koordinacije i saradnje između raznih kontrolnih funkcija Banke, olakšavajući pri tom integraciju procesa upravljanja rizicima.

5.4. OCJENA ADEKVATNOSTI USPOSTAVLJENOG SISTEMA UPRAVLJANJA RIZICIMA U ODNOSU NA NJEN RIZIČNI PROFIL, POSLOVNU POLITIKU I STRATEGIJU

Sistem upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa za identifikaciju rizika, mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima i praćenje rizika, uključujući utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti, planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala te izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju, a podrazumijeva uspostavljenost odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika te uključuje proces upravljanja rizicima.

Korporativno upravljanje, u smislu sistema upravljanja rizicima, uspostavlja se kroz statut i druge interne akte Banke kojima se definišu uloge, zadaci i odgovornosti nadzornih i upravljačkih tijela te višeg rukovodstva, sistem unutrašnjih kontrola i kontrolne funkcije, organizacijska shema i poslovi pojedinih organizacijskih dijelova i funkcija.

Kultura rizika obuhvata opštu svjesnost o rizicima na svim nivoima Banke i članica te odnos i ponašanje zaposlenika prema i u svezi rizika i upravljanja rizicima.

Proces upravljanja rizicima uključuje redovito i pravovremeno identifikovanje, mjerenje/procjenjivanje, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje i praćenje rizika, kao i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Proces upravljanja rizicima uključuje planiranje i praćenje adekvatnosti kapitala, jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti te usklađivanje profila rizičnosti s apetitom za rizik.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se na nivou Banke. Apetit za rizik obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koju Banka smatra prihvatljivom, a definiše se internim sistemom limita u odnosu na upravljanje svim materijalnih oblicima rizika.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju (nastavak)

U skladu sa strateškim ciljevima definisanim u Strategiji upravljanja rizicima, rizici preuzeti radi postizanja poslovnih planova i ciljeva obuhvaćeni su primjereno definisanim sistemom upravljanja rizicima. Sve poslovne aktivnosti i povezani rizici, usklađeni su sa pravilima definiranim za upravljanje rizicima i definiranim strukturama limita.

Stoga, usklađenost strategije upravljanja rizicima i poslovne strategije je jedan od ključnih preduslova za izvršavanje redovnih aktivnosti. Usklađenost pozicija sa definisanim limitima izloženosti se prati i o tome se izvještava na redovnoj osnovi, dok se na polugodišnjoj osnovi priprema izvještaj o profilu rizika koje sadrži pregled profila rizika Banke kao i analiza izloženosti najznačajnijim rizicima.

Prilikom utvrđivanja profila rizika primjenjuju se sljedeća pravila:

- Banka analizira trenutni relativni značaj različitih vrsta rizika i raspodjelu koncentracija između pojedinih vrsta rizika, kako bi osigurala okvir za dalje napredovanje prema ciljanom profilu rizika;
- Rizici koji se smatraju materijalnim se kvantificiraju ili kvalitativno procjenjuju kako bi se odredio cjelokupni trenutni profil rizika Banke;
- Banka identifikira rizike koji su neprihvatljivi obzirom na njeno iskustvo i resurse;
- Banka svoj ciljani profil rizika izvodi na osnovu trenutnog profila, planova poslovanja i apetita za rizik;
- Ciljani profil rizika čini osnovu za određivanje dosljednih limita rizika;
- Ciljani profil rizika podržava proces planiranja i upravljanja kapitalom.

U svrhu efikasnog upravljanja rizikom i uzimajući u obzir potrebu za smanjenjem sukoba interesa između strana koje preuzimaju rizik, ograničavaju i kontrolišu nivoe rizika, kao i sistema revizije upravljanja rizicima, organizacijska struktura Banke formirana je s posebnom pažnjom na neophodno razdvajanje funkcija i odgovornosti između poslovnih jedinica Banke, a u skladu s načelom "3 linije odbrane".

- Prvu liniju odbrane Banke u procesu upravljanja rizicima predstavljaju organizacione jedinice koje vrše aktivno preuzimanje rizika. Cilj prve linije odbrane je osiguranje usklađenosti sa limitima rizika uspostavljenim u drugoj liniji odbrane.
- Druga linija odbrane Banke prije svega uključuje kontrolne funkcije, za praćenje usklađenosti i upravljanje rizicima (uključujući organizacione jedinice koje je čine). Cilj druge linije odbrane je nezavisnost od prve linije kontrole i usklađenost sa uspostavljenim ograničenjima.
- Treća linija odbrane Banke osigurava se funkcijom interne revizije. Ova funkcija igra značajnu ulogu nezavisnim ocjenjivanjem upravljanja rizikom i provođenjem mjera kontrole rizika, kao i procjenom usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju (nastavak)

Internim aktima Banka propisuje način ponašanja i kreira okruženje kojim se nastoji obezbijediti adekvatnost identifikovanja, mjerenja i praćenja rizika, a u skladu s regulatornim zahtjevima, apetitom Banke za rizike i prihvaćanje istih. Redovnim pregledom, ažuriranjem i usvajanjem internih akata vezanih za područje preuzimanja rizika i upravljanja rizicima obezbjeđuje se primjena ispravnog pristupa usklađenog sa zakonskim propisima i strategijom poslovanja Banke, pri čemu se dodatno procjenjuje i sama efikasnost internih akata.

Svaki vlasnik akta na području preuzimanja rizika i upravljanja rizicima je u obavezi minimalno jednom godišnje (po potrebi i češće) revidirati akte iz svoje nadležnosti.

Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima Banke je sveobuhvatan i zadovoljavajućeg kvaliteta, pri čemu je osigurano da se svim hijerarhijskim nivoima pruže adekvatne informacije u cilju donošenja poslovnih odluka. Sve odluke vezane za upravljanje rizicima diskutuju se i donose na nivoima Uprave i Nadzornog odbora.

S raspoloživim kapacitetima, Banka nastoji da konstantno unaprjeđuje znanja o upravljanju rizicima kroz dostupne edukacije kako na lokalnom tržištu tako i izvan BiH.

5.5. POLITIKE ZAŠTITE OD RIZIKA I POLITIKE (INFORMACIJE O PRIMIJENJENIM TEHNIKAMA SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA) SMANJENJA RIZIKA KAO I NAČINE KOJE BANKA KORISTI ZA OSIGURANJE I PRAĆENJE EFIKASNOSTI U SMANJENJU RIZIKA

Upotreba tehnika smanjenja rizika

Obzirom da kapitalni zahtjev za kreditni rizik zauzima najveći dio u ukupnom regulatornom zahtjevu te da kreditni rizik predstavlja ključni i najznačajniji rizik u banci u nastavku su predstavljene tehnike smanjenja kreditnog rizika (CRM).

Upotreba tehnika smanjenja kreditnog rizika

Obzirom da pri izračunu izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom Banka primjenjuje standardizirani pristup, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koristi tehnike smanjenja kreditnog rizika u skladu sa FBA Odlukom o izračunavanju kapitala banke te njezinim izmjenama i dopunama.

Metodologija izračuna izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, minimalni kriteriji za priznavanje svakog pojedinog instrumenta osiguranja, načini i dinamika inicijalnih i ponovnih procjena vrijednosti instrumenata osiguranja, propisani su internim aktima.

Ispravna primjena u procesu izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik osigurana je kontrolnim točkama integriranim u sam proces izračuna. Tehnike smanjenja kreditnog rizika označavaju tehnike koje se mogu koristiti u svrhu smanjenja kreditnog rizika povezanog s izloženošću.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika (nastavak)

Banka u izračun regulatornog kapitala uključuje na propisan način samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve zahtjeve iz Odluke, pri čemu kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti umanjen zbog korištenja tehnika umanjenja kreditnog rizika ne može biti viši od kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti koji je izračunat za isti plasman - bez primjene tehnika umanjenja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti Banka istovremeno koristi više vrsta kreditne zaštite. U takvim slučajevima tokom primjene standardiziranog pristupa iznos izloženosti dijeli se na zasebne dijelove od kojih je svaki pokriven jednom vrstom kreditne zaštite te se nakon toga za svaki dio izloženosti zasebno izračunavaju kapitalne potrebe na način propisan Odlukom.

Banka u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom (ponderirana rizična aktiva) uključuje utjecaj ročne neusklađenosti koja nastaje kada je preostali rok do dospijeca ugovorene kreditne zaštite kraći od dospijeca zaštićene izloženosti.

Ako postoji ročna neusklađenost, u sljedećim situacijama se kreditna zaštita ne priznaje i tehnike smanjenja kreditnog rizika ne koriste:

- ako je preostalo dospijeca kreditne zaštite kraće od tri mjeseca
- ako je ugovoreni (izvorni) rok dospijeca kreditne zaštite kraći od jedne godine.

Shodno definicijama iz Odluke, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik po standardiziranom pristupu, Banka može koristiti sljedeće vrste kreditne zaštite:

- materijalnu kreditnu zaštitu i
- nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

- novčani depozit,
- dužnički vrijednosni papiri prema rejtingu u skladu s Odlukom koji kotiraju na priznatoj burzi, dionice koje kotiraju na priznatoj burzi.

Ostala materijalna kreditna zaštita

- gotovinski plog kod druge banke kreditora,
- polica životnog osiguranja⁷ (vrijednost police je njezina otkupna vrijednost utvrđena od strane osiguravajućeg društva koje je izdalo policu osiguranja),
- instrumenti izdati od druge banke koje će na zahtjev otkupiti ta banka.

Kod instrumenata ostale materijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika korigiran u ovisnosti o ponderu rizika pružatelja kreditne zaštite.

⁷ Trenutno Banka ne koristi Police životnog osiguranja kao CRM. Kada se steknu tehnički uslovi Banka će početi sa primjenom iste.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika (nastavak)

Nematerijalna kreditna zaštita

Jamstva i garancije (neopozive i na prvi poziv) prihvatljivih pružatelja kreditne zaštite:

- (a) centralne vlade i centralne banke;
- (b) jedinice regionalne vlade i lokalne vlasti,
- (c) multilateralne razvojne banke,
- (d) međunarodne organizacije čijim se izloženostima dodjeljuje ponder 0%,
- (e) subjekti javnog sektora, potraživanja koja imaju tretman "centralne vlade",
- (f) institucije i
- (g) ostala privredna društva, uključujući i matična i pridružena privredna društva kreditne institucije pod uvjetom da imaju kreditni rejting prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama Odluke.

Banka za osiguranje plasmana najvećim dijelom koristi garancije izdane od strane centralne vlade te lokalne uprave, dok se preostali dio odnosi na garancije banaka. Kod instrumenata nematerijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika pružatelja nematerijalne kreditne zaštite.

Proces upravljanja instrumentima kreditne zaštite ima za cilj osigurati potpunu i tačnu evidenciju instrumenata kreditne zaštite u poslovnim knjigama Banke s ciljem osiguravanja informacija o stepenu pokrivenosti kreditnog portfelja (u cijelosti, ili po pojedinim segmentima) instrumentima kreditne zaštite te optimizirati njihovo korištenje.

Banka je uspostavila robustan sistem za ograničenje kreditnih izloženosti koji uzima u obzir niz faktora rizika, a posebno u segmentu stambenog kreditiranja i raspoložive instrumente osiguranja na način da se omogući kreditiranje samo u slučajevima gdje su krediti primjereno pokriveni stambenim nekretninama. S tim u svezi, Banka predviđa omjer pokrivenosti plasmana instrumentima osiguranja (LTV) vrlo važnim indikatorom umanjavanja rizika, dok istovremeno izravno upravlja rizikom neispunjenja obveze kroz već adekvatne standarde kreditiranja.

5.6. SAŽET OPIS POVEZANOSTI RIZIČNOG PROFILA BANKE SA NJENOM POSLOVNOM STRATEGIJOM KAO I SAŽET PRIKAZ KLJUČNIH POKAZATELJA POSLOVANJA BANKE U VEZI SA UPRAVLJANJEM RIZICIMA I NJIHOVIH VRIJEDNOSTI, NA OSNOVU KOJIH ZAINTERESIRANI UČESNICI NA FINANSIJSKOM TRŽIŠTU MOGU OCIJENITI UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE, KAO I NAČIN NA KOJI JE TOLERANCIJA PREMA RIZICIMA UKLJUČENA U SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

Strategija Banke je usmjerena na osiguranje održivog rasta za sve sudionike sa kojima ima poslovne odnose. Banka ide putem rasta osiguravajući održive rezultate, očuvanje finansijske snage i kapitalne stabilnosti, temeljeno na dugoročnim odnosima sa klijentima. Banka ima za cilj povećanje profitabilnosti i učinkovitosti, uz održavanje niskog profila rizika, koji proizlazi iz stvaranja solidnih prihoda, učinkovitog upravljanja troškovima i dinamičnog upravljanja rizicima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanje rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima (nastavak)

Strategija rizika obuhvata ključne principe za osiguravanje konzistentne adekvatnosti ukupnog kapitala i likvidnosti Banke, kao i odgovarajuću zaštitu potpunom integracijom upravljanja rizicima u poslovne aktivnosti, strateško planiranje u cijeloj organizaciji te razvoj poslovanja u skladu s definisanim apetitom za rizik. Ona osigurava finansijsku stabilnost Banke, uz smanjenje uticaja potencijalnih finansijskih gubitaka uzrokovanih rizicima koje je Banka prihvatila u skladu s Finansijskim planom i Planom kapitala Banke.

Finansijski plan i Plan kapitala obavezno se usaglašavaju sa Direkcijom upravljanja rizicima kako bi se osiguralo da apetiti i ciljevi poslovnih segmenata ne premaše nivo kapitala kojim je moguće pokriti rizike koje ti ciljevi nose, osiguravajući adekvatan kapacitet resursa Banke za podnošenje rizika na dugi rok. Strategija upravljanja rizicima je usklađena sa planiranim kretanjima portfolija, te očekivanim makroekonomskim trendovima opisanim u Finansijskom planu Banke.

U nastavku je predstavljen pregled ključnih pokazatelja rizika Banke na 31.12.2023. godine:

Tabela 14.

Pokazatelj	Na dan 31.12.2023	
Stopa regulatornog kapitala	19,45%	✓
Stopa redovnog osnovnog kapitala Tier 1 (CET1)	19,45%	✓
Pokazatelj osnovnog kapitala (Tier 1)	19,45%	✓
Pokazatelj finansijske poluge	11,22%	✓
Omjer pokrića likvidnosti (LCR)	198,88%	✓
Omjer neto stabilnog finansiranja (NSFR)	148,82%	✓
Omjer kredita i depozita	78,61%	✓
Osjetljivost neto kamatnog prihoda (EVE) i mio EUR	-2,28	✓
Pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	70,61%	✓
Stopa rasta nekvalitetnih kredita	-13,35%	✓
Promjena ekonomske vrijednosti u bankarskoj knjizi	2,39%	✓

Na kraju, osvrtno na 2023. fiskalnu godinu možemo zaključiti sljedeće:

- **Nije bilo značajnih promjena u ukupnom profilu rizičnosti.** Kreditni rizik i u nadolazećem periodu ostaje najznačajniji rizik uzimajući u obzir da kreditni portfolio čini najveći dio ukupne aktive Banke i s obzirom na neizvjesnost budućeg razvoja globalne geopolitičke situacije povezane sa Rusko-Ukrajinskom krizom. Kao sastavni dio kreditnog rizika Banka je prepoznala relativno značajnu izloženost riziku koncentracije, te izračunava kapitalne zahtjeve uzimajući u obzir individualnu i sektorsku koncentraciju.
- Stavke osjetljive na rizik promjene kamatne stope čine najveći dio ukupne aktive i ukupnih obveza te tako čini najveći dio bilansa ISP-a BiH koji podliježe riziku kamatne stope. Uzevši u obzir značajne fluktuacije kamatnih stopa i neizvjesna buduća kretanja kamatnih stopa, unatoč činjenici da Banka pravovremeno reagira na

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanje rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima (nastavak)

promjene, aktivno preispituje i prilagođava principe upravljanja kamatnim rizikom, važno je i dalje pažljivo upravljati kamatnim rizikom. Izloženost je u potpunosti u skladu sa regulatornim ograničenjima pa tako tokom 2023 godine nije bilo prekoračenja regulatornih ograničenja (odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke na dan 31.12.2023 iznosio je 2,39%) ali je ista predmet praćenja od strane relevantnih funkcija. Stoga je važno nastaviti s pažljivim praćenjem i upravljanje kamatnim rizikom. Tokom 2024 godine banka će ovaj rizik tretirati kao visoko značajan uzimajući u obzir razine prihvatljivog apetita, izloženosti ali i izazove vezane uz mogućnosti upravljanja rizikom. Iako Banka u posljednjih više od 15 godina uspješno posluje, Banka strateški rizik smatra izuzetno značajnim te za isti izračunava kapitalne zahtjeve. Također, u situaciji globalne krize reputacijski rizik je jedan od ključnih faktora stabilnosti pa se i za njega izračunava interni kapitalni zahtjev.

- Banka je dobro kapitalizirana: regulatorni kapital i raspoloživi interni kapital sastoje se najvećim dijelom od komponenti osnovnog kapitala (Tier I), što se općenito smatra najkvalitetnijim kapitalom;
- Aktivnostima praćenja i izvještavanja nisu utvrđena ozbiljna kršenja internih politika i pravila;
- Banka je bila usklađena sa svim ključnim strateškim limitima osim za operativni rizik-veliki događaj.

5.7. OPIS NAČINA NA KOJI SE OSIGURAVA IZVJEŠTAVANJE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE O RIZICIMA POSEBNO UČESTALOSTI, PODRUČJE, TE NAČIN UKLJUČENJA NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE U ODREĐIVANJE SADRŽAJA IZVJEŠTAVANJA

Kako bi najviše rukovodstvo i druge relevantne funkcije bile adekvatno uključene u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava efikasno i pravovremeno informisanje sudionika o izloženosti rizicima, potencijalnim alatima za mitigaciju rizika, te njihovom efektu.

Izvještaji koji se prezentuju upravljačkim tijelima Banke te Odboru za rizike omogućavaju podizanje nivoa svijesti o rizičnim područjima u Banci, razmjenu stavova i diskusiju svih relevantnih sudionika sistema upravljanja rizicima. Kontinuirano se unapređuju sadržajem i kvalitetom prikazanih podataka. Proces, sudionici i njihove uloge definirane su internim pravilima.

Izvještaji o kretanju internih gubitaka, promjeni nivoa rizika u procesima gdje su uspostavljeni indikatori rizika, kretanje kapitalnog zahtjeva, inicijative koje se poduzimaju u cilju mitigacije rizika, apetit za rizik te strateški relevantne teme dostavljaju se Upravljačkim tijelima Banke Odboru za rizike Banke te vlasnicima procesa/poslovnim dijelovima.

Izvještavanje se, ovisno o vrsti i primatelju izvještaja, provodi na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima posebno učestalosti, područje, te način uključanja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja (nastavak)

Izvještaji kontrolnih funkcija pripremaju se i lično prezentuju kvartalno, godišnje i polugodišnje, te obuhvaćaju pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola, nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola, kao i prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Izvještaji se podnose Odboru za reviziju/Odboru za rizike i Nadzornom odboru Banke na razmatranje, uz informisanje Uprave Banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola. Nadzorni odbor Banke usvaja izvještaje kontrolnih funkcija, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju/Odbora za rizike.

5.8. OPĆI OKVIR SISTEMA INTERNIH KONTROLA I NAČIN ORGANIZACIJE KONTROLNIH FUNKCIJA UKLJUČUJUĆI I RUKOVODIOCE ISTIH

Sistem internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija

Sistem internih kontrola je sistem procesa i aktivnosti uspostavljenih za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje učinkovitosti i djelotvornosti poslovanja Banke, pouzdanosti njezinih finansijskih i ostalih informacija te usklađenosti s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima radi osiguranja stabilnosti poslovanja Banke.

Uzimajući u obzir veličinu i složenost organizacijske strukture Banke te opseg i složenost poslovanja, sistem internih kontrola je razvijen i prilagođen tako da na optimalan način podržava i nadzire redoviti tijek poslovnih aktivnosti, kao i pojedine specifične situacije koje mogu nastati.

Pri organizaciji sistema internih kontrola Banka je vodila računa da uspostavi sistem koji osigurava:

- provođenje efikasnog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja;
- postavljanje nezavisnih kontrolnih funkcija Banke;
- da ni jedno lice zaposleno u Banci ne može biti u poziciji da učini značajne greške ili počini prekršaje utvrđene zakonom, drugim propisima i internim aktima Banke, a koji se ne bi otkrili u kratkom roku;
- adekvatnu organizacionu strukturu;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za zaštitu aktive Banke;
- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje terorističkih aktivnosti, pljačka i dr.);
- izračunavanje i preispitivanje kapitalnih zahtjeva za rizike u skladu sa relevantnim propisima;
- utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, kao i usklađivanja velikih izloženosti sa propisima koji uređuju ovu oblast;

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

- zaključivanje pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, te sistem izvještavanja i postupke nadzora nad zaključivanjem pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom;
- računovodstvene kontrole, te vođenje poslovnih knjiga, ostale poslovne dokumentacije i evidencija, vrednovanje imovine i obaveza i sastavljanje, objavljivanje i dostavu finansijskih izvještaja koji moraju biti vođeni u skladu sa svim propisanim i uspostavljenim računovodstvenim i bankarskim principima, kao i međunarodnim standardima;
- proces kojim se osigurava pravovremeno, istinito i tačno javno objavljivanje podataka i informacija Banke;
- postupak provjere tačnosti podataka i informacija potrebnih za nadzor na konsolidovanoj osnovi;
- organizacione i tehničke kontrole pristupanja aktivi banke i korištenje prava pristupa;
- upravljačke, logičke i fizičke kontrole u informacionom sistemu;
- izvještavanje nadzornih i drugih tijela i
- procjenu efekata eksternalizacije poslovnih aktivnosti na sisteme internih kontrola Banke.

Banka je uspostavila i provodi djelotvoran sistem internih kontrola u svim područjima poslovanja koji obuhvata najmanje:

- adekvatnu organizacionu strukturu;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za zaštitu aktive banke;
- uspostavu kontrolnih funkcija Banke;
- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje terorističkih aktivnosti, pljačka i dr.);

Banka uspostavlja i provodi djelotvorne sisteme internih kontrola u svim područjima poslovanjem te je uspostavila tri kontrolne funkcije:

- funkcija interne revizije,
- funkcija praćenja usklađenosti,
- funkcija kontrole rizika.

Pojedina kontrolna funkcija ne može biti organizirana u sklopu druge kontrolne funkcije. Navedene funkcije neovisne su o poslovnim aktivnostima Banke te su međusobno neovisne. Svaka funkcija neovisno i izravno izvještava osobe i/ili tijela u skladu sa zakonima, propisima i internim aktima Banke i matične banke.

Tokom 2023. godine u okviru kontrole funkcije interne revizije, funkcije praćenja usklađenosti i funkcije kontrole rizika nije bilo promjena rukovodioca kontrolni funkcija.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Funkcija interne revizije

Banka je svoju funkciju Interne revizije organizovala kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan od ostalih aktivnosti koje revidira kao i od ostalih organizacijskih dijelova u Banci. Funkciju Interne revizije u Banci provodi Direkcija interne revizije. Interna revizija je nezavisno i objektivno jamstvo i savjetodavna aktivnost rukovodena filozofijom dodatne vrijednosti s namjerom poboljšanja poslovanja organizacije. Ona pomaže organizaciji u ispunjavanju njenih ciljeva uvodeći sistematski i disciplinovan pristup procjenjivanju i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrole i korporativnog upravljanja. Vizija Interne revizije je biti visoko djelotvorna funkcija Interne revizije koja ispunjava očekivanja svojih interesno-uticajnih grupa i pridržava se Međunarodnih standarda za profesionalno obavljanje Interne revizije, što će joj omogućiti da bude poslovni partner i pouzdan savjetnik prepoznat kao pokretačka snaga kulture upravljanja, odgovornosti, usklađenosti i izvršenja koja pomaže u postizanju ciljeva organizacije.

Svrha Interne revizije je obavljanje trećeg nivoa kontrole, praćenje ispravnosti provođenja poslovnih aktivnosti putem direktnog nadzora i procesa upravljanja rizikom. Interna revizija ocjenjuje sveobuhvatnost, adekvatnost, funkcionalnost i pouzdanost organizacijske strukture i ostalih komponenti sistema internih kontrola, informirajući korporativna tijela o svim mogućim poboljšanjima. Na osnovu rezultata provedenih kontrola, daje preporuke korporativnim tijelima. Interna revizija posebno ocjenjuje proces upravljanja rizicima i upravljanje korporativnim procesima, uključujući i mogućnost identifikacije i prikazivanja pogrešaka i nepravilnosti. U tom kontekstu, također revidira kontrolne funkcije za praćenje rizika i usklađenost s propisima. Vrednovanje sistema internih kontrola koje proizlazi iz obavljenih provjera se periodično prenosi Odboru za reviziju, Nadzornom odboru i Upravi.

Interna revizija također je odgovorna za procjenu učinkovitosti procesa dijeljenja i primjene RAF (Risk Appetite Framework), interne koherentnosti cjelokupnog modela i poslovanja koje su u skladu s RAF-om. Interna revizija nadgleda proces mjerenja, upravljanja i kontrole izloženosti u operativnom i kreditnom riziku, te provodi aktivnosti samoprocjene za ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Funkcija praćenja usklađenosti

Funkcija praćenja usklađenosti Banke se obavlja u okviru Direkcije za usklađenost, koja je sastavni dio sistema internih kontrola Banke, uz funkciju upravljanja rizicima i funkciju interne revizije.

Funkcija praćenja usklađenosti osigurava usklađenost poslovanja Banke kao finansijske institucije sa propisima, standardima i kodeksima, te internim aktima. Banka uspostavlja stalnu i djelotvornu funkciju praćenja usklađenosti koja je neovisna i funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik neusklađenosti nastaje i koji se prati, kontroliše, nadzire i procjenjuje od strane ove funkcije. Nezavisnost i objektivnost kontrolne funkcije praćenja usklađenosti je osigurana kroz neovisnost u radu ove funkcije u odnosu na druge aktivnosti u Banci. Direktor Direkcije za usklađenost i zaposlenici koji učestvuju u implementaciji aktivnosti funkcije praćenja usklađenosti, ne smiju biti stavljani u poziciju stvarnog ili potencijalnog sukoba interesa između svojih odgovornosti za implementaciju aktivnosti funkcije praćenja usklađenosti i bilo kakvih drugih odgovornosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Funkcija praćenja usklađenosti garantuje postojanje pravila, procedura i operativnih praksi, preventivnih i kontrolnih mjera u pogledu poslovanja na finansijskim tržištima Banke i klijenata, a čime se efikasno sprječava kršenje ili povreda pozitivnih propisa na polju svih poslovnih aktivnosti Banke, uključujući također na polju investiranja i dodatnih djelatnosti, sukoba interesa, zaštite potrošača i kreditiranja klijenata, transparentnosti, platnog prometa, sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu, zaštite ličnih podataka, kao i propisa na polju zaštite okoline.

Politika praćenja usklađenosti definiše model upravljanja rizikom usklađenosti sa pravilima, uključujući rizike postupanja Banke, naglašavajući opća načela i precizirajući uloge i odgovornosti uključenih tijela i struktura Banke, makroprocese usklađenosti sa ciljem ispravne identifikacije, procjene i upravljanja ovim rizicima i modelima upravljanja Bankom. Politika takođe reguliše profile usklađenosti vezano za okolišna, socijalna i upravljačka pitanja (tzv. ESG faktore).

Nositelj funkcije praćenja usklađenosti je Direkcija za usklađenost, sa primarnim zadatkom postizanja niže opisanih ciljeva i aktivnosti usklađenosti. Direktor Direkcije za usklađenost upravlja Direkcijom za usklađenost.

Nadzorni odbor Banke osigurava uvjete za uspostavljanje učinkovite funkcije praćenja usklađenosti u Banci i nadzire njeno funkcionisanje, koje uključuje usvajanje godišnjih planova rada funkcije praćenja usklađenosti i usvajanje kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja.

Direktor Direkcije za usklađenost kao rukovodioca kontrolne funkcije praćenja usklađenosti imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke.

Rukovodilac funkcije praćenja usklađenosti izvještava direktno Nadzorni odbor i Odbor za reviziju i kvartalno sudjeluje na njihovim sjednicama.

Kako bi se osigurala odgovarajuća primjena funkcije praćenja usklađenosti, Direkcija za usklađenost je odgovorna za funkcionalne aspekte primjene funkcije praćenja usklađenosti te u okviru vlastite uloge i odgovornosti prvenstveno obavlja sljedeće poslove:

- praćenje usklađenosti aktivnosti Banke sa Zakonom o bankama FBiH, Zakonom o bankama Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo FBiH, Agencije za bankarstvo Republike Srpske i drugih primjenjivih zakona i propisa Bosne i Hercegovine, standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i drugim dokumentima koji definišu poslovanje Banke;
- identifikiranje propusta i procjena rizika koji su posljedica neusklađenosti aktivnosti Banke sa zakonom i propisima, posebno u smislu rizika primjene nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih tijela, finansijskih gubitaka kao i reputacionog rizika a u slučaju značajnosti tog rizika, uključivanje istog u ICAAP.
- davanje savjeta Upravi Banke i drugim odgovornim osobama kako primijeniti relevantne zakone, standarde i pravila, uključujući također informacije o trenutnim poslovima u tim oblastima, davanje savjeta i podrške drugim strukturama Banke vezano za sva pitanja vezana za rizik usklađenosti. Usluga davanja savjeta i podrške

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

koju pruža Direkcija za usklađenost se odnosi na učinkovito usklađivanje korporativnih procesa i aktivnosti, uz pravno mišljenje Direkcije pravnih poslova;

- procjenjuje učinke promjena relevantnih propisa na poslovanje Banke i predlaže organizacione i proceduralne promjene kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje rizikom usklađenosti u saradnji sa Direkcijom HR i organizacije i kada su u pitanju pravni poslovi, sa Direkcijom pravnih poslova;
- provjerava usklađenost novih proizvoda ili novih procedura sa relevantnim zakonima i propisima i sa promjenama u propisima, koristeći tumačenje zakona i propisa koje dostavlja Direkcija pravnih poslova;
- pruža savjete za pripremu obrazovnih programa za zaposlenike vezano za oblasti relevantne za funkciju praćenja usklađenosti;
- priprema nove interne propise⁸ i izvještava, prati i primjenjuje odluke/zaključke tijela Banke u oblasti funkcije praćenja usklađenosti, procjenjuje nivo rizika usklađenosti kada se detektuje taj rizik;
- prati usklađenosti ICAAP/ILAAP sa zakonskim propisima, podzakonskim dokumentima i drugim propisima i standardima opreznog bankovnog poslovanja, kao i sa internim dokumentima Banke, utvrđivanjem propusta i procjena rizika koji proizilaze iz neusklađenosti, te procjenjuje učinke izmijenjenih relevantnih propisa na poslovanje Banke i sl;
- vrši analizu usklađenosti politike naknada⁹ sa zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima Agencije, kao i internim politikama i kulturom rizika Banke i izvještava o nalazima tijelima Banke, te učestvuje u proceduri određivanja preuzimatelja rizika u skladu sa njihovom ulogom.

Direkcija za usklađenost direktno obavlja sve poslove koji su važećim zakonodavstvom dodijeljeni funkciji praćenja usklađenosti, obzirom na regulatorne kontekste za koje Regulatorna tijela smatraju da su najznačajniji ili za koje se u svakom slučaju smatralo potrebnim imati centralizirano upravljanje rizikom usklađenosti, u skladu sa preporukama profesionalnih udruženja i najboljim tržišnim praksama, te za one regulatorne kontekste bez korporativne funkcije imenovane za njeno upravljanje.

U tom pogledu, Direkcija za usklađenost je ovlaštena da preduzima sljedeće aktivnosti:

- na godišnjoj osnovi, određuje i ocjenjuje rizik usklađenosti kojem je Banka izložena i definira vremenski okvir za intervencije u svrhu uklanjanja kritičnih tačaka (uključujući politike i procedure i njihovu primjenu) koji proizilaze iz postojećih radnih procesa, te definira način upravljanja aktivnostima sa ciljem sprječavanja novih rizika usklađenosti. Uprava Banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor se obavještavaju o rezultatima i nalazima godišnje procjene rizika u skladu sa metodologijom Matične banke;

⁸ Interni propisi koji reguliraju oblasti koje potpadaju pod odgovornost Direkcije za usklađenost u skladu sa Poslovnim modelom.

⁹ Lokalni dokument 'Politike naknada i poticaja'

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

- priprema godišnji plan rada funkcije praćenja usklađenosti, koji se usvaja od strane Nadzornog odbora;
- osigurava pravodobnu pripremu cjelovitog polugodišnjeg izvještaja o funkciji praćenja usklađenosti koji se dostavlja Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke, te sudjeluje u radu tih tijela;
- osigurava brzu pripremu kvartalnog izvještaja o aktivnostima funkcije praćenja usklađenosti koji se podnose Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke;
- koordinira aktivnosti za primjenu propisa Matične banke i u isto vrijeme ima ulogu glavne komunikacijske veze između Banke i Matične banke;
- upravlja situacijama koje predstavljaju ili mogu predstavljati konflikt interesa na način da definira metode za rješavanje;
- upravlja odnosima sa regulatornim i nadzornim tijelima vezano za pitanja u domeni funkcije praćenja usklađenosti na način da koordinira odgovore na zahtjeve koje šalju odgovorna tijela Banci;
- upravlja događajima neusklađenosti na način da nudi pomoć i saradnju organizacionim jedinicama, što osigurava određivanje i poduzimanje potrebnih intervencija kako bi se prevazišao svaki organizacioni ili proceduralni nedostatak;
- provjerava usklađenost sistema naknada Banke, uz podršku Direkcije HR i organizacije, sa posebnim fokusom na plate i nagrade, u svrhu usklađivanja sa pravilima, etičkim kodeksom i kodeksom ponašanja koji se primjenjuju u Banci.

Uloga Direkcije za usklađenost, kao nositelja funkcije praćenja usklađenosti, u smislu relevantnog zakonodavnog okvira za procjenu i upravljanje rizikom usklađenosti, je definirati smjernice i metodološka pravila, koordinirati inicijative u procesu usklađivanja sa ciljem utvrđivanja prioriteta koji se odnose na pojedine rizične događaje, provjeriti učinkovitosti provedbe od strane drugih organizacijskih jedinica Banke i pripremiti odgovarajuće izvještaje za nadležna tijela Banke i/ili Matične Banke.

Prilikom provedbe gore navedenih aktivnosti Funkcija praćenja usklađenosti posebno pažnju posvećuje uticaju izmjene relevantnih propisa na kapital Banke kao ključnu odrednicu stabilnosti.

Funkcija praćenja usklađenosti je neovisna o aktivnostima i poslovnim linijama koje prati i nadzire. Pored navedenih poslova, funkcija praćenja usklađenosti obavlja sve propisane aktivnosti u skladu s pozitivnim propisima, regulativom matične kompanije, kao i internim aktima Banke. S obzirom na složenost i različitost aspekata djelovanja i organizacije Banke, pri provođenju funkcije praćenja usklađenosti aktivno sudjeluju sve organizacijske jedinice Banke, a nositelj funkcije praćenja usklađenosti je Direkcija za usklađenost.

Zaposlenici Banke su obavezni osigurani zaposlenicima Direkcije za usklađenost pristup kompletnoj dokumentaciji u njihovom posjedu i obezbjediti sve potrebne informacije.

Detaljnije uloge i odgovornosti nositelja i drugih sudionika u provedbi funkcije praćenja usklađenosti definisane su Politikom praćenja usklađenosti i Operativnim pravilima za upravljanje makroprocesima funkcije praćenja usklađenosti (Pravilnik za praćenje usklađenosti).

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Funkcija kontrole rizika

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar Sektora za upravljanje i kontrolu rizika i to u okviru Direkcije upravljanja rizicima. Funkcija kontrole rizika definiše i procjenjuje adekvatnost sistema upravljanja rizicima i prati ukupnu izloženost riziku. Cilj funkcije kontrole rizika Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unaprjeđenju sveobuhvatnog i učinkovitog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je proporcionalan prirodi, obuhvatu i složenosti usluga koje Banka pruža i usklađen sa profilom rizika Banke i PBZ Grupe, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve Agencije za bankarstvo FBiH i smjernice PBZ Grupe.

Ključne uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika su:

- predlaganje Upravi Banke usvajanja Općih pravila za upravljanje rizicima, te pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući Proces interne procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP i adekvatnosti likvidnosti ILAAP);
- predlaganje Upravi Banke donošenja metodologija, uputa kojima se detaljno propisuju identificiranje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima u području upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke usvajanja pristupa koji se primjenjuje za izračun za adekvatnosti kapitala;
- usvajanje pravila, instrukcija i metodologija za planiranje, izračun i kontrolu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti (prema regulatoru i interno);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika i pravila upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke aktivnosti za ovladavanje rizicima u skladu sa strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke integriranja upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- provođenje aktivnosti identificiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala i likvidnosti;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala uključujući praćenje strukture limita rizika;
- provjeravanje primjene i efektivnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvještavanje o rizicima, adekvatnosti kapitala i likvidnosti višeg rukovodstva Banke, člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Odbor za upravljanje kreditnim rizicima Banke, Odbor za upravljanje finansijskim rizicima Banke, Direkciju interne revizije Banke, Odbora za reviziju Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvještavanje Privredne Banke Zagreb d.d. o rizicima, adekvatnosti kapitala i likvidnosti;

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

- predlaganje Upravi Banke godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i usvajanje planova operativnih aktivnosti na bazi godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvještavanje Upravi Banke, Odboru za reviziju ili Nadzornom odboru Banke o aktivnostima Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvršavanje kontrola kako je definisano planom rada Funkcije kontrole rizika Banke.

Dodatno na gore navedene aktivnosti, Funkcija kontrole rizika Banke obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa važećim regulativama, zahtjevima Privredne Banke Zagreb d.d., kao i internim regulativama Banke.

U 2023. godini, redovne aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene su prema planu i propisanim relevantnim internim propisima. Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovana su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika na redovnoj osnovi dostavljaju se Upravi Banke, koja je rad funkcije kontrole ocijenila adekvatnim odnosno više nego adekvatnim. Također, Funkcija kontrole rizika pored Uprave banke direktno izvještava i Nadzorni odbor Banke. Izvještaji Funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju i Odboru za rizike te Odboru za reviziju.

5.9. SMJERNICE ZA UPRAVLJANJA RIZICIMA POVEZANIM SA KLIMATSKIM PROMJENAMA I OKOLIŠNIM RIZICIMA

U skladu sa Smjernicama za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima, objavljenim od strane Agencije za bankarstvo FBiH, Banka objavljuje podatke kako slijedi:

Način procjene, metode, definicije i kriteriji za utvrđivanje značajnosti rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima / Metode, definicije i kriterije za utvrđivanje značajnosti rizika

Identifikacija rizika jedna je od ključnih procesa upravljanja rizicima, te postupka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) u kojoj Intesa Sanpaolo Banka d.d Bosna i Hercegovina utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena. Utvrđeni rizici klasifikuju se u jednu od sljedećih kategorija značajnosti – visoka, srednja i niska te se uz klasifikaciju prema značajnosti definiše i tretman rizika.

Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizici u ISP BiH banci predstavljaju vjerovatnoću gubitaka ili dodatnih troškova ili gubitaka planiranih prihoda ili gubitaka reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog uticaja sadašnjih ili budućih faktora ESG-a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu.

Procjena ESG faktora rizika je u skladu sa relevantnom regulativom je uključena je u svaki pojedinačno identifikovani rizik (kreditni rizik, operativni rizik, reputacijski rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti), a ne kao zasebna potkategorija rizika u okviru regulatorne kategorije rizika ostali rizici.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je izdala Smjernice za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama i okolišnim rizicima kojima su definisana očekivanja Agencije od banaka te postavljen plan usklađivanja banaka sa Smjernicama. Planom za usklađivanje sa Smjernicama predviđena je izrada procjene materijalnosti koja obuhvata:

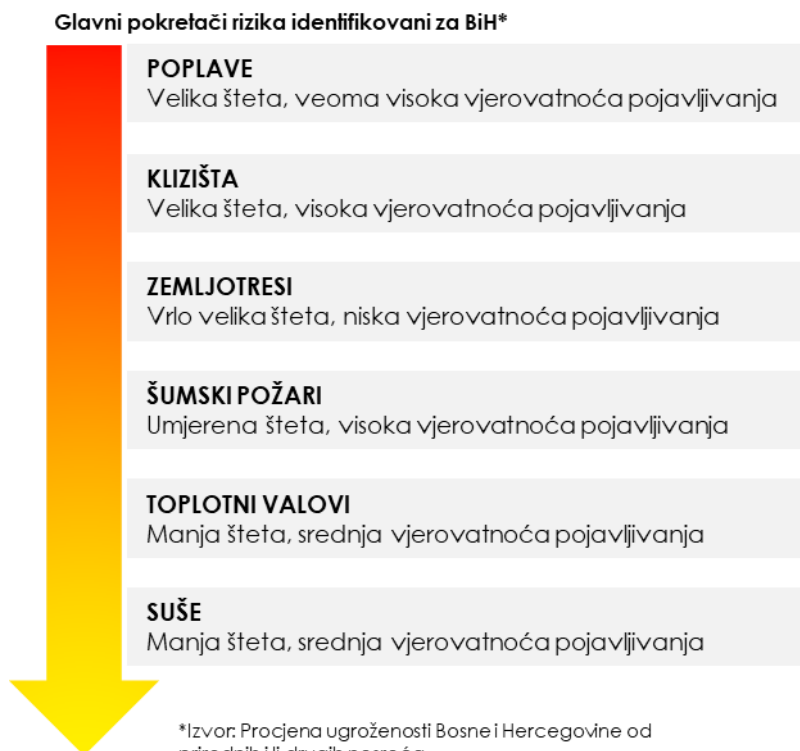
- Identifikaciju pokretača rizika,
- Identifikaciju izloženosti i
- Određivanje materijalnosti.

U skladu sa Planom, Intesa Sanpaolo Banka Bosna i Hercegovina je izradila procjenu materijalnosti te su u nastavku prezentirani rezultati iste.

Ključni pokretači rizika identificirani za Intesa Sanpaolo Banku Bosna i Hercegovina

Za identifikaciju geografskih područja sklonih specifičnim klimatskim opasnostima, Intesa Sanpaolo Banka BiH je koristila javno dostupne izvore kao što su: Procjene rizika od poplava i klizišta za stambeni sektoru Bosni i Hercegovini, podatke i analize zvaničnih državnih institucija, klimatološke analize Svjetske banke i Federalnog hidrometeorološkog zavoda te ostale relevantne izvore. Banka je za potrebe procjene razmatrala samo rizike koji su relevantni u smislu okruženja u kojem posluje te potencijalne izloženosti njenog portfolija.

Stoga je procjena rizika provedena za sljedeće pokretače rizika: poplave, klizišta, zemljotrese, šumske požare, toplotne valove i suše.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Na osnovu javno dostupnih analiza i procjena rizika od **poplava i klizišta** u Bosni i Hercegovini, izvršena je analiza kolaterala (nekretnina), portfolija izloženosti i depozita pravnih i fizičkih lica Intesa Sanpaolo Banke BiH uzimajući u obzir lokaciju nekretnine, odnosno adrese sjedišta, odnosno prebivališta klijenata u odnosu na rizičnost od poplave i klizišta po općinama u Bosni i Hercegovini.

U skladu s podacima iz procjene rizika od **poplava i klizišta**, za općine gdje postoji visok rizik od poplava izvršeno je ponderisanje portfolija po gore navedenim segmentima (nekretnine, izloženost, depoziti) procentom potencijalne plavne površine, odnosno površine podložne klizanju u odnosu na ukupnu površinu općine, te je taj ponderisani iznos izloženosti uzet kao potencijalno izložen visokom riziku.

Pojava **potresa** spada u grupu prirodnih rizika koji se ne mogu predvidjeti, a s određenom vjerovatnoćom mogu se dogoditi bilo kada. Potresi se općenito manifestiraju kao podrhtavanje tla zbog naglog oslobađanja energije pohranjene u Zemljinoj kori. Teritorija BiH spada u seizmički relativno aktivnu zonu. Iako su razorni zemljotresi relativno rijetka pojava na području Bosne i Hercegovine, oni predstavljaju značajan fizički rizik zbog potencijalno velike štete koju mogu izazvati. Na osnovu dostupnih podataka identificirani su dijelovi Bosne i Hercegovine izloženi najvećoj vjerovatnoći pojave zemljotresa s horizontalnim ubrzanjem tla s vrijednostima većim od 0,2 – što odgovara kategoriji „jakog podrhtavanja” (VI.) Modificirane Mercallijeve skale. Za potrebe ove procjene rizika, kako bi se procijenio vjerovatni uticaj i opseg potencijalnog potresa na nekretnine (kolaterale) Banke, područja s visokim rizikom identificirana su na javno dostupnim seizmičkim kartama te potpomognuto izvještajima „Procjene ugroženosti Bosne i Hercegovine od prirodnih ili drugih nesreća” i „Tipologija stambenih zgrada Bosne i Hercegovine”. Scenarij pretpostavlja da je najveći rizik od štete u slučaju zemljotresa na starijim objektima izgrađenim u periodu prije strogih standarda gradnje u seizmički aktivnim područjima (1970.godina). Šumski požari predstavljaju veliku opasnost za šume i šumsko zemljište, naseljena mjesta i ljudske živote.

Šumski požari nanose ogromne štete zdravlju ljudi, biljnom i životinjskom svijetu i utiču na klimu i privredu. Šumski požari su globalni ekološki i ekonomski problem. Karakteristično za sve balkanske zemlje u koje spada i Bosna i Hercegovina je, da su redovno pogođene požarima u toplim i suhim razdobljima godine, naročito između maja i septembra kada je registriran najveći broj požara. Bosna i Hercegovina po pokrivenosti teritorija šumama, spada u red najšumovitijih država Evrope. Površina Bosne i Hercegovine iznosi oko 51.200 km². Na šume i šumska zemljišta otpada oko 27.000 km², odnosno 48,3% teritorije. Na osnovu dostupnih podataka iz Studije „Gašenje šumskih požara u Bosni i Hercegovini” identificirani su dijelovi Bosne i Hercegovine izloženi najvećoj opasnosti od požara (požarišne zone). Na osnovu navedene Studije identificirani su klijenti koji posluju u poljoprivrednoj, drvnoj i šumskoj industriji koje su procijenjene kao industrije sa visokim rizikom od pojave šumskih požara.

Suša i porast prosječne temperature zraka utiče na postojeće prinose i smanjenje kapaciteta izvora pitke vode. Suša je prirodni fenomen koji se promatra iz perspektive zemlje u Klimatološkoj analizi godine 2022. u Klimatološkoj analizi godine 2022, padavinske prilike u Bosni i Hercegovini su u većoj mjeri bile svrstane u kategorije ekstremno sušno, vrlo sušno i sušno. Međutim, kao što je slučaj s toplinskim valovima, u scenariju suše pretpostavlja se da

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

bi prvenstveno bile pogođene poljoprivreda, industrija hrane i pića. kao rezultat klimatskih promjena, toplinski valovi javljaju se češće nego prije, a učestalost toplinskih valova stalno raste, s prosječna dva toplinska vala godišnje tijekom 1960-ih na šest godišnje tijekom 2010-ih i 2020-ih. Stoga procijenjeni scenarij pretpostavlja da će toplinski val ozbiljno pogoditi cijelu zemlju, usredotočujući se prvenstveno na sektore poljoprivrede, hrane i pića, te proizvodnje električne energije u hidroelektranama prvenstveno zbog rizika od smanjenih proizvodnih sposobnosti. Također se mogu očekivati uticaji na turističku industriju vezano za izloženost prema klijentima povezanim sa zimskim turizmom, odnosno gradnjom hotela na planinama. S obzirom na predviđena povećanja temperatura i produžena vruća godišnja doba, očekuje se da će efekti klimatskih promjena stvoriti neuobičajno tople zime na BiH planinama, što može uticati na posjetitelje, a posebno na hotelski turizam.

Način utvrđivanja ukupnog i sopstvenog GHG (Staklenički plinovi, Green House Gases) finansiranja

Za potrebe izračunavanja vlastitih emisija stakleničkih plinova, banka će izraditi vlastiti kalkulator ukupnih emisija stakleničkih plinova koje proizvodi u sjedištu i poslovnica, a po mogućnosti i karbonskim otiska svojih zaposlenika (za njihove poslovne aktivnosti).

Emisije gasova staklene bašte su kategorizirane u tri opsega, kako bi se omogućilo banci da razumije i upravlja svojim karbonskim otiskom.

Opseg I – su direktne emisije iz izvora koji su u vlasništvu ili pod kontrolom banke. Ove emisije su pod direktnom kontrolom banke i javljaju se na licu mjesta, kao što su emisije iz sagorijevanja fosilnih goriva, nafte, prirodnog plina, korištenje bankovnih vozila i drugo.

Opseg II – su indirektno emisije iz proizvoda kupljene električne energije, grijanja, hlađenja i sl. Ove emisije su uzrokovane proizvodnjom energije koju troši organizacija, ali ta energija se proizvodi na izvoru izvan kontrole organizacije (emisije električne energije kupljene iz mreže, emisije topline ili hlađenja iz daljinskih energetske sistema, emisije iz pare, itd.).

Opseg III – druge indirektno emisije koje se javljaju u lancu vrijednosti banke, a koje nisu obuhvaćene opsegom I i II (npr. službena putovanja, putovanje zaposlenika na posao, kupljene usluge, odlaganje otpada).

Metodologija za izračunavanje emisije stakleničkih plinova i emisijih faktora koje koristi banka mora biti u skladu sa EIB metodologijom karbonskog otiska i Protokolom GHG.

Kalkulator ugljika i metodologiju koju koristi mora odobriti partner kao što je kredibilan univerzitet ili međunarodna organizacija sa iskustvom u zaštiti okoliša, druge državne institucije ovlaštene za mjeriteljstvo, međunarodne certifikacijske grupe i stručnjak koji se ističe u poznavanju metodologija proračuna karbonskog otiska.

Za finansiranje GHG (Green House Gases), u skladu sa principom proporcionalnosti, banka će izvršiti sektorsku analizu (na osnovu dostupnih javnih podataka) o glavnim izloženostima portfelja.

Banka će također, poduzimati aktivnosti na smanjenju karbonskog otiska kroz inicijative pošumljavanja, te druge inicijative koje doprinose smanjenju karbonskog otiska banke (rad od kuće i drugo).

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Uspostavljene ciljeve povezane sa klimatskim promjenama i okolišno održivim ciljevima, te informacije o načinu na koji doprinosi navedenim ciljevima

Intesa Sanpaolo Banka Bosna i Hercegovina je u 2023. godini još jače nego u prethodnim godinama bila fokusirana na okolišne, društvene i upravljačke (ESG) aktivnosti, a sve u cilju ispunjavanja sve većih zahtjeva koji se postavljaju prema Bankama od strane regulatornih tijela i samog tržišta. Europska Unija putem Europske Centralne Banke ESG kriterije implementira nizom donesenih Direktiva, a koje su u Bosni i Hercegovini preuzele i implementiraju entiteske Agencije za Bankarstvo. Tako je Agencija za Bankarstvo FBiH (FBA) tokom 2023. godine donijela prvi zvanični dokument koji se tiče teme ESG pod nazivom „Smjernice za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima“ sa ciljem usmjerenja banaka na teritoriji FBiH ka utvrđivanju, mjerenju, upravljanju i kontroli klimatskih i okolišnih rizika, te objavi podataka o istim.

Banka je tokom 2023. godine realizirala niz aktivnosti sa ciljem implementacije ESG principa te pozicioniranja sebe kao odgovornog finansijskog posrednika u uslovima sve većih globalnih izazova, uključujući ublažavanje klimatskih promjena i smanjenje štetnog uticaja na okoliš, osnaživanje marginaliziranih zajednica, uključenost neformalnog sektora, osiguravanje rodne jednakosti i rad na većoj odgovornosti, putem transparentnog izvještavanja.

Na osnovu uočenih potreba, Banka je prihvatila svoju ulogu u zaštiti okoliša i društvenoj odgovornosti i, shodno tome, prilagodila i proširila svoju ponudu proizvoda sa zelenim kreditima i u segmentu poslovanja sa stanovništvom i u segmentu poslovanja sa pravnim licima, slijedeći smjernice Matične kompanije.

U cilju implementacije ESG principa poslovanja, Banka je uspostavila saradnju sa međunarodnim nevladinim organizacijama, kao što je UNDP, te sa vladinim organizacijama kao što je Grad Sarajevo.

Ekološki aspekt Banka je realizirala kroz inicijative sa ciljem smanjenja CO2 otiska, pa je tako izvršila sadnju aleje uz tramvajsku prugu u Sarajevu, kao i uređenje zelenih površina u centru Sarajeva.

Smanjenje CO2 otiska realizirano je i kroz obilježavanje Europske sedmice mobilnosti, korištenjem alternativnih oblika prevoza, sve u saradnji sa Gradom Sarajevo i najvećeg dobavljača električnih automobila u Bosni i Hercegovini – Porsche Sarajevo, kao i kompanijom koja se bavi iznajmljivanjem električnih romobila.

Društveni aspekt Banka je implementirala kroz veliki broj donacija socijalno ugroženim osobama, kao i institucijama koje se brinu o socijalno ugroženim osobama, kao što je Narodna kuhinja Stari Grad Sarajevo. Socijalnu odgovornost Banka je pokazala i kroz učestvovanje u donaciji vaučera građanima Sarajeva za kupovinu bicikala. Navedeno smo realizirali u saradnji sa Gradom Sarajevo.

U cilju poboljšanja efikasnosti sistema upravljanja u Banci, usmjerenog na principe održivog razvoja, uzimajući u obzir sve zahtjeve i pravila sistema upravljanja u ISP grupi, koja zadnjih godina radi aktivno na provedbi ESG principa širom svijeta, Banka je tokom 2023. godine uvela u svoju organizacionu strukturu uvela dvije funkcije, u sklopu Sekretarijata Banke, koje se isključivo bave temom ESG, Savjetnik člana Uprave i Voditelj tima za ESG aktivnosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

ESG strategija Banke fokusirana je na holistički pristup prema ekološkim, socijalnim i upravljačkim faktorima, pokazujući našu posvećenost održivosti i odgovornom bankarstvu. Ključni aspekti naše strategije uključuju:

- ✓ Investiranje u ESG kulturu: Banka produbljuje posvećenost ESG principima investiranjem u sveobuhvatne programe obuke za naše osoblje. Ti programi su dizajnirani da poboljšaju razumijevanje i implementaciju održivih praksi i zelene ekonomije, osiguravajući da je naš tim
- ✓ dobro opremljen za pozitivan doprinos našim ESG ciljevima;
- ✓ Nastavak praksi pametnog rada: nadograđujući na okvir pametnog rada implementiran u 2023., dodatno promoviramo rad na daljinu gdje je to izvodivo kako bismo značajno smanjili emisije CO2. Ova inicijativa ne samo da podržava ekološku održivost, već također nudi našim
- ✓ zaposlenicima fleksibilnost, doprinoseći boljoj ravnoteži između posla i privatnog života;
- ✓ Racionalizacija prostora za urede: u skladu s našom posvećenošću smanjenju emisija CO2, optimiziramo korištenje naših uredskih prostora. To uključuje rekonfiguraciju rasporeda kako bi se osigurala učinkovitija upotreba energije i resursa, dodatno doprinoseći našim ciljevima ekološke održivosti;
- ✓ Izračun CO2 otiska: banka je trenutno u fazi pripreme mjerenja CO2 otiska od strane vjerodostojnog partnera. Rezultat procjene otiska koristit će se za razmatranje poslovnog modela i razvoja strategije koji bi mogli imati uticaj na okoliš. Prvi izračun očekuje se do kraja 2024.;
- ✓ Smanjenje upotrebe papira: prepoznajući ekološki utjecaj potrošnje papira, preduzimamo odlučne korake da minimiziramo našu upotrebu papira. Kroz digitalizaciju procesa i poticanje operacija bez papira, cilj nam je značajno smanjiti našu potrošnju papira, dodatno usklađujući se sa našim ESG obavezama;
- ✓ Ravnopravnost spolova: banka je već radila na podršci principu ravnopravnosti spolova. U 2024., već su aktivirane inicijative za dodatno jačanje posvećenosti banke u ovom pogledu na svim razinama upravljačkih tijela.

Ove strateške inicijative odražavaju našu predanost integraciji ESG principa u svaki aspekt našeg poslovanja. Fokusirajući se na održivost, promovirajući pametan rad, optimizirajući naš fizički otisak i smanjujući potrošnju resursa, ne samo da poboljšavamo našu operativnu efikasnost, već i doprinosimo održivijem i odgovornijem bankarskom sektoru.

Govoreći o komercijalnim aktivnostima na tržištu, banka je prepoznata kao vrlo aktivna i jedna od vodećih banaka sa jakim fokusom na finansijske proizvode koji su u skladu sa ESG načelima. Banka kontinuirano iskorištava sinergijski pristup HUB-a projektnom finansiranju, posebno u projektima obnovljivih izvora energije, gdje su 'front-end' i prodajne vještine Banke povezane sa specifičnom ekspertizom Matice u poslovanju i procjenama.

Banka aktivno koristi kreditne linije supranacionalnih institucija na lokalnom tržištu koje su orijentirane na ESG finansiranje. Tokom 2023. godine Banka je potpisala dvije kreditne linije: Go Digital - krediti Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) namijenjeni malom i srednjem poduzetništvu (SME), te krediti as društvenim učinkom (Social Impact) Europske investicije

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Banka (EIB) za mala i srednja poduzeća i Midcap poduzeća. Nadalje, Banka je u julu 2023. godine potpisala sporazum o saradnji sa Svjetskom bankom i Razvojnomo bankom FBiH u svrhu finansiranja projekata od društvenog značaja i projekata u manje razvijenim regijama BiH.

Banka će nastaviti sa daljnjim poboljšanjem postojećih i razvojem novih ESG prihvatljivih proizvoda, iskorištavajući sinergijski pristup HUB-a i poslovnu stručnost članica ISP Grupe banaka i Matice (posebno za projektno finansiranje u projektima obnovljivih izvora energije putem ESG kliringa specifičnih dužnika i poslovi financiranja).

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE

*U skladu sa članom 8., 9., 10. i 11. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije
Svi podaci su u 000 KM, ako nije drugačije navedeno.*

6.1. STRUKTURA KAPITALA BANKE I PODACI KOJI SE ODNOSE NA ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA

Regulatorni kapital banke jest iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim povjericima.

Odlukom Agencije za bankarstvo, Odluka o izračunu kapitala banke (Službene novine FBiH 81/2017, 50/2019, 37/2020, 81/2020, 98/2023¹⁰), banke su dužne održavati odgovarajuću visinu regulatornog kapitala sukladno rizicima koje preuzimaju u svom poslovanju na individualnoj i konsolidiranoj osnovi.

Regulatorni kapital Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 309.777 hiljada KM. Najvećim dijelom sastoji se od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava - uplaćenih redovnih dionica i rezervi koje se svake godine povećavaju odlukom Skupštine, usmjeravajući tako dio ostvarene neto dobiti tekuće godine u kapital.

Osnovni kapital Banke uključuje, najvećim dijelom, uplaćene redovne dionice Privredne banke Zagreb d.d. i pripadajuću dioničku premiju, ostale rezerve i akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit.

Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit uključuje nerealizirane gubitke/dobitke s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja je raspoređena u portfelj imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Osnovni kapital je umanjen za nematerijalnu imovinu u skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banke.

Dopunski kapital Banke sastoji se od regulatornih usklađenja kako je opisano u nastavku.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente te nema dodatni osnovni kapital.

¹⁰ Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjuje se od 30.06.2024. godine.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.1. Struktura kapitala banke i podaci koji se odnose na zaštitne slojeve kapitala (nastavak)

Struktura kapitala Banke na 31.12.2023. godine iznosila je kako slijedi:

Tabela 15.

Kapital	Iznos
REGULATORNI KAPITAL	309,777
OSNOVNI KAPITAL	309,771
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	309,771
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	102,191
Plaćeni instrumenti kapitala	44,776
Premija na dionice	57,415
Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima društva matičnom društvu	27,450
(-) Dio dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine ili dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine koji nije priznat	-27,450
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-283
Ostale rezerve	212,580
(-) Ostala nematerijalna imovina	-3,938
(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-779
DOPUNSKI KAPITAL	6
Instrumenti kapitala i podređeni krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	6

6.2. OPIS OSNOVNIH KARAKTERISTIKA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE UKLJUČUJU U OBRAČUN REGULATORNOG KAPITALA

Instrumenti kapitala koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala su uplaćeni dionički kapital i premija na dionice:

Tabela 16.

Kapital	Iznos
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	102,191
Plaćeni instrumenti kapitala	44,776
Premija na dionice	57,415

U izračun regulatornog kapitala uključeni su i:

- akumulirani sveobuhvatni gubitak u iznosu od (283) hiljade KM koja se odnosi na fer vrijednost imovine koja se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit,
- ostale rezerve u iznosu od 212.580 hiljada KM koje se sastoje od dobiti iz ranijih perioda koje je Banka usmjeravala u svoje rezerve, ostalih rezervi, te
- iznos nematerijalne imovine u iznosu od 3.938 hiljada KM (software i licence) koje u skladu sa Odlukom predstavljaju odbitnu stavku kapitala,
- odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika u iznosu od 779 hiljada KM.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATorni KAPITAL, KAPITALNE ZAHtJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.2. opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala (nastavak)

Osnovne karakteristike finansijskih instrumenata uključenih u regulatorni kapital Banke dati su u nastavku:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
	Stavka	
1.	Emitent	Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina
1.1.	Jedinstvena oznaka	ISIN BAUPIBR00002
Tretman u skladu sa propisima		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Obične dionice (447.760); Nekumulativne prioritetne dionice (60)
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	Dionički kapital 44.782 h.KM i dionička premija 48.805 h.KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	100 KM
5.1.	Emisiona cijena	Nije primjenjivo
5.2.	Otkupna cijena	Nije primjenjivo
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	Banka je registrovana kao dioničko društvo 1990.godine. Dionice su se izdavale u više navrata, a zadnja emisija je bila u 2008.godini
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez datuma dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	Nije primjenjivo
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	Nije primjenjivo
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	Nije primjenjivo
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	Nije primjenjivo
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	Nije primjenjivo
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	Nije primjenjivo
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	Nije primjenjivo
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	Nije primjenjivo
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	Nije primjenjivo
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	Ne
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	Nije primjenjivo
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	Nije primjenjivo
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	Nije primjenjivo
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti	Nije primjenjivo
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Nije primjenjivo
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	Nije primjenjivo

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.2. opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala (nastavak)

Dopunski kapital Banke sastoji se od 6 hiljada KM i odnosi se na uplaćene prioritetne dionice.

Tabela 17.

Kapital	Iznos
DOPUNSKI KAPITAL	6
Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	6

6.3. OPIS SVIH OGRANIČENJA KOJA SE PRIMJENJUJU PRI IZRAČUNAVANJU REGULATORNOG KAPITALA

Struktura kapitalnih zahtjeva za banke, u skladu sa članom 34. Odluke, definira minimalne razine za tri kapitalna zahtjeva:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopa osnovnog kapitala od 9%
- stopa regulatornog kapitala od 12%

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti Banka je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, čime je ukupna stopa regulatornog kapitala minimalno 14,5 % (12% + 2,5%).

Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6% nastavno na član 37. Odluke.

Tabela 18.

Organičenja vezana za kapital i koncentracije rizika	Propisana ograničenja (%)
Stopa regulatornog kapitala	min. 14.5%
Stopa osnovnog kapitala	min. 9%
Stopa redovnog osnovnog kapitala	min. 6.75%
Stopa finansijske poluge	min. 6%

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka sačinjava izvještajni Obrazac C 03.00 - Stope kapitala i nivoi kapitala i Obrazac C 47.00 - izračun stope finansijske poluge, te iste dostavlja regulatoru kvartalno do narednog mjeseca po isteku kvartala.

Pored navedenog, Banka na mjesečnoj osnovi vrši praćenje i usklađivanje svog poslovanja sa ciljem održavanja koeficijenata u propisanim ograničenjima.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.4. VRSTA I IZNOS REGULATORNIH USKLAĐIVANJA, PRILAGOĐAVANJA I STAVKI KOJE BANKA NIJE DUŽNA DA ODBIJA OD ELEMENATA REGULATORNOG KAPITALA U SKLADU SA ODREDBAMA ODLUKE O IZRAČUNAVANJU KAPITALA BANKE

Banka nije imala regulatornih usklađenja koja su umanjila regulatorni kapital, a koja nisu bila obavezna po Odluci o izračunavanju kapitala banke.

6.5. KAPITALNI ZAHITJEVI I STOPE KAPITALA

Pregled kapitalnih zahtjeva i stopa adekvatnosti kapitala dat je u nastavku:

Tabela 19.

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34,104	4,092
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,204	624
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	65,774	7,893
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	522,918	62,750
8.	Izloženosti prema stanovništvu	395,439	47,453
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	416,136	49,936
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10,951	1,314
11.	Visokorizične izloženosti	11,292	1,355
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	1,006	121
16.	Ostale izloženosti	21,937	2,632
17.	Ukupni kapitalni zahtjevi za kreditni rizik		178,171
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja / isporuke		0
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		0
19.1	Kapitalni zahtjevi specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		0
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik		12,926
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		19.45%
22.	Stopa osnovnog kapitala		19.45%
23.	Stopa regulatornog kapitala		19.45%

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. IZLOŽENOST BANKE KREDITNOM RIZIKU

6.6.a. Definicija pojmova statusa neizmirenja obaveza i izloženosti u kašnjenju (past due)

Za potrebe izračuna rizikom ponderisane aktive, te izračun očekivanih kreditnih gubitaka Banka određuje status neizmirenja obaveza u skladu sa članom 2. tačka II), te članom 61. Odluke o izračunavanju kapitala, te Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i vijeća, član 178.

Kao što je vidljivo iz regulatornih definicija, propisi ECB-a i FBA-a bitno su usklađeni, jer oba definiraju da postoje dva uslova za utvrđivanje statusa neizmirenja obaveza:

- Uslov A – objektivni dokaz statusa neizmirenja obaveza zasnovan na kontinuiranom brojanju dana dospjeća, koristeći isti relativni prag od 1%,
- Uslov B - status neizmirenja obaveza baziran na nemogućnosti kupca da plati, gdje su dokazi koji ukazuju na UTP isti u obje Regulative.

Sa druge strane, postoji neznatna razlika između dvije Regulative po pitanju apsolutnog praga materijalnosti.

Po pravilima Agencije za bankarstvo FBiH apsolutni prag za fizička lica iznosi 200 KM, a za pravna 1.000 KM, dok je po pravilima ECB prag za fizička lica 100 EUR, te za pravna 500 EUR. Kako bi se u potpunosti udovoljilo i zahtjevima regulatora EU (za konsolidirano izvještavanje Grupe) i lokalnog regulatora (za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH), Intesa Sanpaolo banka koristi primjenu prudencijalnog principa u definiciji statusa neizmirenja obaveza. To znači da, kada postoje razlike između dvije regulative, Banka primjenjuje konzervativnije pravilo, kako bi osigurala poštivanje obje Regulative.

Prva i očita primjena spomenutog principa povezana je s apsolutnim pragovima za status neizmirenja obaveza. Kao što se vidi, apsolutni pragovi kako su definirani od strane dva regulatora gotovo su jednaka, budući da je Valutni Odbor u BiH definirao fiksni kurs između Eura i KM, sa kursom 1EUR = 1,95583 KM.

Pod materijalno značajnim iznosom Banka podrazumijeva ukupna dospelja potraživanja klijenta od:

- a) fizičkog lica u iznosu većem od 100EUR i 1% ukupne izloženosti dužnika, a
- b) pravnog lica u iznosu većem od 500 EUR i 1% ukupne izloženosti dužnika.

Kada klijentov dospelji dug prelazi istovremeno relativni (%) i apsolutni prag materijalnosti na određeni datum počinje brojanje dana kašnjenja.

Ukoliko klijent na kontinuiranoj osnovi kasni preko 90 dana smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza.

Pri određivanju statusa neizmirenja obaveza Banka uzima u obzir i subjektivne kriterije za određivanje istog kako je definisano članom 61., stav 3), tačka a), te stavom 5) Odluke.

Priručnikom o pravilima i kriterijima za klasifikaciju i mjerenje kreditne izloženosti, te Metodologijom za određivanje statusa neizmirenja obaveza detaljnije je definisan status neizmirenja obaveza po objektivnim i subjektivnim kriterijima za potrebe izračuna rezervacija u skladu sa MSFI 9.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.b. Metodologija izračuna ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke – utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

U skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, lokalnim regulatornim propisima i praksama upravljanja kreditnim rizikom, Banka kreira rezerve za očekivane kreditne gubitke.

Cjelokupan okvir upravljanja baziran je na MSFI9 (Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja 9.), gdje se očekivani kreditni gubici računaju i prepoznaju bez čekanja na događaj okidača (engl. trigger)¹¹ i sa perspektivom predviđanja (engl. forward looking). Dodatno, pod MSFI 9 standardom, treba da se vrši detaljnija klasifikacija portolija u tri nivoa kreditnog rizika u skladu sa predefinisanim setom kriterija:

- **Stage 1.** uključuje finansijske instrumente koji nisu značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja;
- **Stage 2.** s druge strane uključuje finansijske instrumente koji su značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja, ali nemaju objektivni dokaz događaja kreditnog gubitka;
- **Stage 3.** uključuje izloženosti, za koje je utvrđen objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti.

Za instrumente klasificirane kao Stage 2. i Stage 3., gdje je kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno porastao od prvobitnog priznavanja, prepoznat je očekivani gubitak u toku postojanja instrumenta (engl: lifetime expected loss). Očekivani gubitak tokom postojanja pokriva očekivani gubitak za cijelo rezidualno dospjeće finansijskog instrumenta. Za instrumente klasificirane kao Stage 1., računa se očekivani gubitak za 12 mjeseci.

Pri računanju očekivanih gubitaka, elementi predviđanja se uključuju u procjenu PD/LGD (makroekonomsko uslovljavanje), da bi se uzela u obzir očekivanja promjena u PD/LGD procjeni kao rezultat promjena u makroekonomskom okruženju do kojeg može doći u budućim godina u odnosu na datum izvještavanja.

Rezerve se izdvajaju i obračunavaju na kolektivnoj osnovi, na bazi procjene gubitaka izvršenih na pojedinačnim homogenim pod-portfolijima formiranih po sličnim karakteristikama, kao što su vrsta klijenta, plasmana, i prisustvo kolaterala.

Detaljan opis metodologije za Metodološki okvir MSFI 9 primijenjen u ISP BiH, uključujući dodjelu Nivoa kreditnog rizika i procjenu vjerovatnosti neispunjenja obaveza (PD), gubitka u slučaju neplaćanja (LGD), Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (EAD) kao i računanje Očekivanog kreditnog gubitka je dostupan u MSFI 9 Metodologiji umanjenja vrijednosti u ISP BiH.

¹¹ Za razliku od prethodnog MRS39 standarda, gdje se koristio model nastalog gubitka.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.c. Iznos izloženosti Banke po kategorijama izloženosti

Izloženost banke, definirana se članom 44. Odluke o izračunavanju kapitala banke koja definiše:

- vrijednost izloženosti stavki imovine čini njena knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjenja za ispravke vrijednosti, dodatnih vrijednosnih usklađenja i ostalih smanjenja regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine;
- izloženosti vanbilančnih stavki čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjenja za rezervisanje za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne izloženosti, pomnožena faktorima konverzije.

Prema kategorijama izloženosti Banka je iskazala na dan 31.12.2023. godine i za period 2023. godine slijedeće iznose:

Tabela 20.

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	718,011	680,622
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	61,182	54,275
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,332	6,200
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	518	2,119
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	159,771	210,512
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	785,261	707,688
8.	Izloženosti prema stanovništvu	689,698	685,674
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	673,058	671,565
10.	Izloženosti statusu nezmirjenja obaveza	11,402	14,636
11.	Visokorizične izloženosti	8,421	9,088
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	430	345
16.	Ostale izloženosti	64,398	58,835
17.	Ukupno	3,177,482	3,101,558

6.6.d. Geografska podjela kategorija izloženosti

Geografska podjela izloženosti data je u nastavku:

Tabela 21.

Red. br.	Stavka	Bosna i Hercegovina	Italija	Austrija	Njemačka	Hrvatska	SAD	Velika Britanija	Švicarska	Švedska	Ostalo	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	611,182	0	0	0	39,835	0	0	0	0	66,994	718,011
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	61,182	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61,182
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,332	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,332
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	450	0	0	68	518
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	44,323	53,896	48,258	1,434	1,427	8,586	120	765	581	380	159,771
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	780,813	0	0	0	0	0	0	0	0	4,448	785,261
8.	Izloženosti prema stanovništvu	688,446	2	0	4	326	23	0	0	0	897	689,698
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	672,025	0	43	117	0	0	0	0	0	873	673,058
10.	Izloženosti statusu nezmirjenja obaveza	11,401	0	0	0	0	0	0	0	0	1	11,402
11.	Visokorizične izloženosti	8,421	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,421
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	54	270	0	0	0	0	0	0	0	106	430
16.	Ostale izloženosti	64,398	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64,398
17.	Ukupno	2,947,577	54,168	48,302	1,555	41,588	8,609	570	765	581	73,767	3,177,482

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

Zemlje koje su prikazane pod ostalo su: Belgija, Kina, Danska, Španija, Francuska, Luksemburg, Crna Gora, Makedonija, Norveška, Srbija, Slovenija, Sirija i Turska.

6.6.e. Kategorije izloženosti prema vrstama djelatnosti

Tabela 22.

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)												
Red. br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Snabdjevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	Gradvinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, popravne i održavanje (neone (hoteljinstvo i ugostiteljstvo))	Informacije i komunikacija	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,319
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	2,999	0	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	518
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	157,821
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	7,585	7,588	205,027	23,718	10,747	139,760	314,841	34,200	6,375	12,113	751
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1,591	1,346	23,511	619	102	16,950	42,761	27,320	591	4,964	390
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	8,260	1,908	69,471	43,460	1,537	21,316	184,076	11,714	16,579	3,807	0
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	28	0	485	0	373	9	375	3	3	128	0
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	2,298	1,943	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	50	0	0	0	106	274
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Ukupno	17,464	10,822	298,494	67,797	12,759	180,383	543,996	76,236	23,548	21,118	166,096

Tabela 22. – nastavak

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)										
Red. br.	Izloženosti	Postovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	100,591	0	0	0	611,101	718,011
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	61,159	0	0	0	0	61,182
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	7	2,323	0	0	0	3	5,332
4.	Izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	518
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	1,950	159,771
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	2,862	12,551	1,124	0	761	5,112	166	0	785,261
8.	Izloženosti prema stanovništvu	53	2,813	476	0	300	1,073	30	564,808	689,698
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	17,687	4,609	637	0	2,339	10,346	107	275,205	673,058
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	726	96	1	0	0	0	0	9,175	11,402
11.	Visokorizične izloženosti	4,180	0	0	0	0	0	0	0	8,421
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	430
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	64,398	64,398
17.	Ukupno	25,508	20,069	2,245	164,073	3,400	16,531	303	1,526,640	3,177,482

Napomena: U poziciju Ostale djelatnosti prikazane su slijedeće izloženosti: uslužne djelatnosti (8.740 hiljada KM); stanovništvo (842.402 hiljada KM) i ostale izloženosti (675.498 hiljada KM). U kategoriji Ostale izloženosti prikazan je saldo sredstava kod Centralne banke BiH, gotovine i materijalne i nematerijalne aktive na 31.12.2023.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.f. Kategorije izloženosti prema roku dospjeća

Tabela 23.

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	57,586	49,325	0	611,100	718,011
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	17,158	20,322	23,702	0	61,182
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	10	5,322	0	0	5,332
4.	Izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama	518	0	0	0	518
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	123,732	36,023	16	0	159,771
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	385,524	281,314	118,423	0	785,261
8.	Izloženosti prema stanovništvu	217,119	230,249	242,330	0	689,698
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	155,341	192,518	325,199	0	673,058
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	2,488	3,470	5,444	0	11,402
11.	Visokozične izloženosti	5,686	2,735	0	0	8,421
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	430	430
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	64,398	64,398
17.	Ukupno	965,162	821,278	715,114	675,928	3,177,482

Napomena: Za izloženosti koje se otplaćuju u ratama dospjeće je prikazano prema periodima do dospjeća posljednje rate. U preostalom roku dospjeća ≤1 godina nalazi se iznos 498.098 hiljada KM na ime izloženosti čija je ročnost "po viđenju".

6.6.g. Izloženost prema značajnoj privrednoj grani

Tabela 24.

Izloženosti prema značajnoj privrednoj grani privrede							
Red. br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	144	114	50	15	18,347	913
2.	Vađenje ruda i kamena	1	1	21	1	11,281	459
3.	Prerađivačka industrija	2,088	1,603	1,777	1,116	303,412	5,403
4.	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2	2	100	3	69,315	1,518
5.	Snabdjevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	1,881	1,508	1,893	1,508	12,440	54
6.	Građevinarstvo	289	280	434	272	181,151	777
7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	2,526	2,151	2,544	1,912	550,117	6,496
8.	Saobraćaj i skladištenje	1,105	1,103	1,199	1,099	76,986	752
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	32	29	43	4	25,736	2,191
10.	Informacije i komunikacija	344	216	365	214	21,373	383
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	2	51	0	166,480	384
12.	Poslovanje nekretninama	916	189	60	0	24,943	162
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	131	35	36	3	20,232	259
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	77	76	67	61	2,261	17
15.	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	0	0	91	3	165,428	1,355
16.	Obrazovanje	2	2	32	1	3,419	19
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2	2	25	0	16,626	95
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	2	2	1	0	314	11
19.	Ostale djelatnosti	44,327	35,154	1,040	1,040	1,536,888	19,421
20.	Ukupno	53,871	42,469	9,829	7,252	3,206,749	40,669

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.h. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Tabela 25.

Red. br.	Promjene u ispravkama vrijednosti	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	43,943	40,525
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	12,114	21,279
3.	Iznos umanjnja ispravki vrijednosti	-9,744	-19,787
4.	Otpisi i ostala kretanja *	-3,843	-1,349
5.	Završno stanje	42,469	40,669

* Pozicija „Otpisi i ostala kretanja“ obuhvata trajno otpisana potraživanja, otpis po osnovu računovodstvenog otpisa (isknjiženje 100% rezervisanih potraživanja dospjelih prije dvije godine u vanbilancu), te kretanje rezervacija po osnovu imovine koja se mjeri kroz sveobuhvatnu dobit (FVOSD)

6.6.i (1-4). Korištenje vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika

Korištenje vanjskih kreditnih rejtinga koristi se za kategoriju izloženosti prema institucijama. Za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderirane aktive Banka koristi kreditne rejtinge sljedećih VIPKRa (Vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika – ECAI), priznatih od strane EBA-e (eng. *European Banking Authority*):

- Moodys
 - Fitch
 - Standard & Poor's
- Raspoređivanje kreditnih rejtinga u stepene kreditne kvalitete je kako slijedi:

Tabela 26.

Dugoročni rejtingi			
Stupanj kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i niže	Caa1 i niže	CCC+ i niže
Kratkoročni rejtingi			
Stupanj kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	F1+,F1	P-1	A-1+
2	F2	P-2	A-1
3	F3	P-3	A-2
4-6	B,C,D	NP	A-3, B,C,D

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

Ako postoje dva kreditna rejtinga dodijeljena od priznatih VIPKR, a koji se u skladu sa stepenom kreditne kvalitete raspoređuju u različite pondere rizika, koristi se onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoje tri ili više kreditnih rejtinga dodijeljenih od odabranih VIPKR, a kojima su pridruženi različiti ponderi rizika, izdvajaju se kreditni rejtingi kojima su, u skladu sa stepenom kreditne kvalitete, pridružena dva najniža pondera rizika i koristi onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoji kreditni rejting dodijeljen od strane priznate VIPKR, a koji se odnosi na određeno specifično izdanje koje predstavlja izloženost, primjenjuje se ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu tog izdanja.

Vanjski kreditni rejtingi koriste se za kategoriju izloženosti prema institucijama.

6.6.i (5). Iznos izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite dat je kao u nastavku

Tabela 27.

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
	Kategorije izloženosti	3,166,080	11,402	3,166,482	10,998
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	718,011	0	718,011	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	61,182	0	78,598	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,332	0	5,332	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	518	0	1,979	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	159,771	0	160,257	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	785,261	2,228	763,681	1,846
8.	Izloženosti prema stanovništvu	689,698	9,174	676,947	9,152
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	673,058	0	669,257	0
10.	Visokorizične izloženosti	8,421	0	8,421	0
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom	0	0	0	0
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	430	0	430	0
15.	Ostale izloženosti	64,398	0	83,569	0

6.7. STOPA FINANSIJSKE POLUGE

U skladu sa članom 11. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Svi podaci su u 000 KM, ako nije drugačije navedeno.

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala, banka je dužna da izračunava stopu finansijske poluge kao omjer osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke, izraženo u postotku. Ukupna izloženost je zbroj vrijednosti cjelokupnih bilančnih i izvanbilančnih stavki koje se pri utvrđivanju mjere kapitala ne odbijaju, a u skladu sa prethodno navedenim članom.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORNI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.7. Stopa finansijske poluge (nastavak)

Omjer finansijske poluge definira se kao jedan od strateških limita za upravljanje rizicima te se mora održavati iznad definiranog minimuma, a usklađenost s limitom prati se na kvartalnoj osnovi. Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6%. U nastavku je izračun finansijske poluge na 31.12.2023. godine:

Tabela 28.

Vrijednost izloženosti	Iznos
Finansijski derivati: sadašnji trošak zamjene	4
Finansijski derivati: Uvećanje prema metodi tržišne vrijednosti	200
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	16,184
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	45,073
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	90,117
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100 % u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	0
Ostala imovina	2,613,588
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	-4,717
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	2,760,449
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	309,771
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	11.22%

7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTEJEVE

U skladu sa članom 12. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- Rizik likvidnosti;
- Rizik tržišne likvidnosti;
- Rizik unutardnevne likvidnosti;
- Rizik finansiranja likvidnosti;
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Ciljevi i politike opisane su u poglavlju 5.

Uloge i odgovornosti relevantnih tijela u rukovodećoj strukturi banke osiguravaju adekvatno upravljanje likvidnošću. Korporativna tijela Banke, interne rukovodeće strukture i ostale funkcije relevantne za upravljanje rizikom likvidnosti su: Nadzorni odbor, Uprava Banke, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Član Uprave banke odgovoran za kontrolu rizika, Direkcija upravljanja rizicima, Sektor finansija (CFO), Direkcija sredstva i finansijskih tržišta, Direkcija planiranja i finansijske kontrole, Direkcija računovodstva, Direkcija interne revizije. Njihov zadatak je osigurati razumnu kontrolu rizika likvidnosti koja sprječava krizne situacije. Rukovodeće funkcije su zadužene za usvajanje finansijskog plana, apetita za rizikom i strategije, uspostavljanje upravljanja rizikom likvidnosti, sistema kontrole te sveobuhvatni sistem transfernih cijena. Nadziranjem dovoljne količine likvidnosnih rezervi, testiranjem otpornosti na stres te izvještavanjem o likvidnosnoj poziciji te identifikatorima rizika likvidnosti u odnosu na propisane limite, banka osigurava adekvatan i uravnotežen nivo likvidnosti koja osigurava dostupnost sredstava za finansiranje dnevnih obveza plaćanja. Pojedinačne odgovornosti relevantnih funkcija detaljno su definisane u interno propisanom dokumentu za upravljanje rizikom likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH.

Ciljani profil rizika likvidnosti predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti primarno kroz utvrđivanje limita izloženosti riziku likvidnosti, definisanje modela koji se koriste za praćenja i mjerenje kao i za izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje i izvještavanje o riziku likvidnosti obuhvaća kratkoročnu i strukturnu likvidnost.

Dnevno praćenje obvezne rezerve, minimalnog koeficijenta likvidnosti po ročnosti te koeficijent likvidnosne pokrivenosti su eksterni zahtjevi koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH. Interni standardi za upravljanje likvidnošću predstavljaju osnovne modele za mjerenje rizika likvidnosti te obuhvaćaju unutar dnevno praćenje indikatora likvidnosti, praćenje rezervi likvidnosti, koeficijent likvidnosne pokrivenosti, koeficijent stabilnih izvora financiranja, stres testiranje, pokazatelje koncentracije, indikatore za pokretanje plana postupanja u kriznim situacijama i omjer kredita i depozita. Osim gore navedenih metrika, primjenjuju se alati za praćenje likvidnosti kojima je cilj davanje sveobuhvatne slike profila likvidnosnog rizika kreditne institucije, uzimajući u obzir prirodu, veličinu i složenost imovine. Ključne metrike odnose se na analizu ugovorenih dospjeća i povezanih neusklađenosti, analizu koncentracije financiranja prema drugoj ugovornoj strani/proizvodu i koncentracije rezervi likvidnosti prema izdavatelju/drugoj ugovornoj strani, analiza zanaavljanja finansiranja, trošak i trajanje financiranja za drugu ugovornu stranu te analiza koncentracije kapaciteta uravnoteženja izdavatelja/ugovorne strane.

7. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI (nastavak)

Banka objavljuje koeficijent pokrića likvidnosti na bazi Uputstva o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a.

Na dan 31.12.2023. godine koeficijent likvidnosne pokrivenosti iznosio je 198,88%.

Tabela 29.

Red. br.	Obrazac LCR	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	548.595
2.	Neto likvidnosni odlivi	275.849
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	198.88%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete, neprilagođen	548.595
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokriveno obveznice izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	548.595
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete u skladu, neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	0
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	0
23.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	548.595
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	437.971
31.	Potpuno izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	162.122
33.	Smanjenje za "potpuno izuzete prilive"	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	162.122
35.	Neto likvidnosni odliv	275.849

Prevelika koncentracija izvora finansiranja vezana uz druge ugovorne strane u slučaju stresa može dovesti do poteškoća s likvidnosti. Kako bi se na koncentraciju preventivno utjecalo, Banka redovno prati koncentraciju izvora finansiranja po drugim ugovornim stranama.

Kako bi se bolje kontrolisala neusklađenost valuta, također se prati LCR u svim značajnim valutama. Prema FBA Odluci o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, značajna valuta smatra se značajnom ako ukupne obaveze denominirane u toj valuti iznose najmanje 5% ukupnih obaveza Banke.

Dodatno, sa stajališta rizika likvidnosti, pozicije sa valutnom klauzulom koje su vezane za određenu stranu valutu, tretiraju se kao pozicije u domaćoj valuti (BAM). Sve operativne jedinice koje obavljaju djelatnosti koje utječu na poziciju likvidnosti Banke su svjesne strategije upravljanja likvidnošću i povezanih troškova/koristi te djeluju u okviru odobrenih politika i ograničenja.

Kako je po definiciji LCR pokazatelj kojim se mjeri likvidnost institucije do 30 dana, Banka koristi i druge mjere i pokazatelje koji daju širu sliku na bančinu poziciju likvidnosti kao što su NSFR, stresni LCR, kretanje depozitne baze.

8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

U skladu sa članom 13. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31. decembra 2023. godine, godine iznos vlasničkih ulaganja koja nisu evidentirana u knjizi trgovanje iznosi 430 hiljada KM.

Vlasnička ulaganja Banke koja nisu uključena u knjigu trgovanja možemo podijeliti na:

- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit;
- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilansu uspjeha.

U nastavku Banka objavljuje tabelarni prikaz vlasničkih ulaganja po vrsti ulaganja:

Tabela 30.

Vrsta ulaganja	Portfelj	Zemlja	Kotira na burzi	Iznos prije korištenja kreditne zaštite	Iznos nakon korištenja kreditne zaštite	Realizovani dobitak / gubitak od prodaje RDG	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz RDG	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz kapital
Finansijske institucije	FVTPL	Italija	da	270	270	0	43	0
Ostale nebankarske institucije	FVOCI	BiH	da	3	3	0	0	0
Privredno društvo	FVOCI	BiH	ne	50	50	0	0	0
Privredno društvo	FVOCI	Belgija	ne	107	107	0	0	70
Ukupno				430	430	0	43	70

9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

U skladu sa članom 14. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

Izvori kamatnog rizika i mjerenje

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke nepovoljnim promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Primarni izvori rizika promjene kamatnih stopa su sljedeći:

- **rizik ročne neusklađenosti** (engl. repricing risk), koji proizlazi iz neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom razdoblju do promjene kamatne stope,
- **rizik krive prinosa** koji proizlazi iz promjene oblika i nagiba krive prinosa;
- **rizik osnove** koji proizlazi iz instrumenata koji imaju identično dospijeće, izraženi su u identičnoj valuti ali su bazirani na različitim vrstama referentnih stopa;
- **rizik opcije** odnosi se na opcije uključene u imovini, obavezama i vanbilansnim stavkama.

U svrhu mjerenja kamatnog rizika generiranog bankarskom knjigom na mjesečnom nivou računa se osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti (mjeri promjenu ekonomske vrijednosti portfelja banke koji proizlazi iz paralelnog pomaka krivulje prinosa), osjetljivost promjene neto kamatnog prihoda (mjeri uticaj kamatnih šokova na neto prihod od kamata) te Value at Risk-VaR koji se koristi u svrhu mjerenja FVOCI portfolia.

Osim navedenih metrika, prilikom mjerenja kamatnog rizika u knjizi banke provode se na mjesečnom i kvartalnom nivou i testiranja otpornosti na stres (osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti i neto kamatnog prihoda u slučaju različitih scenarija pomaka kamatnih stopa). U okviru Apetita za rizik dodatno su na nivou banke definisani limiti za osjetljivost neto kamatnog prihoda u scenariju paralelnog rasta kamatnih stopa za 50 bp te paralelnog pada kamatnih stopa za -50 bp za sve valute i osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti u scenariju paralelnog pomaka krive prinosa od 100 bp. Također, u skladu sa propisima lokalnog regulatora i Banka prati i regulatorni limit koji se odnosi na procjenu promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige pri kamatnom šoku od 200 bp.

Odjel za upravljanje ne kreditnim rizicima izloženosti kamatnom riziku te usklađenost sa limitima na mjesečnoj osnovi.

Pretpostavke korištene za mjerenje izloženosti kamatnom riziku

Prilikom izračuna osjetljivosti pozicija na promjenu kamatnih stopa, Banka koristi sljedeće pretpostavke:

- primjena modela za stavke po stavke po viđenju – model pretpostavlja da se stavke po viđenju neće prekončno povući;
- primjena Isključivanje marži – u procjeni budućih novčanih tokova komercijalna razlika i razlika likvidnosti oduzimaju se od ugovorne kamatne stope kako bi se izmjerio samo rizik pripisan bezrizičnoj stopi;
- primjena Prepayment modela- Bančinom procjenom definirana je stopa prijevremene otplate kredita za dugoročne kredite pravnih i fizičkih lica.

9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI (nastavak)

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa za Intesa Sanpaolo banku d.d BiH na dan 31.12.2023. godine.

Tablice u nastavku prikazuju imovinu Banke analizirane prema razdobljima promjena kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospjeća ili ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome koje je kraće i ne sadrže portfelj koji se drži radi trgovanja.

U tablicama u nastavku povećanja neto sadašnje vrijednosti svih budućih novčanih tokova prikazani su kao pozitivne vrijednosti, dok su smanjenja prikazana kao negativne vrijednosti te prikazane u različitim valutama i razdobljima promjene kamatne stope.

Promjena imovine Banke prema razdobljima promjene kamatnih stopa:

Tabela 31.

Osjetljivost promjene +100 b.p. (mln BAM)	Ukupno	0-18 mjeseci	18 mjeseci - 5 godina	preko 5 godina
EUR	(2.42)	(0.37)	2.85	(4.90)
USD	0.20	0.03	0.17	0.01
CHF	0.10	0.01	0.09	0.00
Local CcY	(8.66)	(2.16)	(3.79)	(2.71)
Ostale valute	0.00	0.00	0.00	0.00
Ukupna promjena	(10.78)	(2.49)	(0.68)	(7.60)

Osjetljivost neto kamatnog prihoda na promjene u kamatnim stopama:

Tabela 32.

Osjetljivost neto kamatnog prihoda +/-50 b.p.	Ukupno	Limit	Utiliz. %
NII Sensitivity	(4.46)	(5.9)	76%

Promjena ekonomske vrijednosti - paralelni pomak 200 bp:

Tabela 33.

FBA regulativa	Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige	Regulatorni kapital	Limit	Utiliz. %
Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige +200 bps (min BAM, %)	7.41	309.78	20%	2.39%

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.1. Sažet opis ICAAP-a (nastavak)

Ključni principi za kvantifikaciju ICAAP su procjene:

- Potrebno interni kapital u **osnovnom scenariju**;
- **Učinaka** stresa izraženih kao (a) dodatni zahtjev za internim kapitalom u stresnom scenariju i (b) **potencijalnog utjecaja na raspoloživa finansijska sredstva** (potencijalni dodatni gubitak).

U postupku procjenivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP okvir) **interni kapitalni zahtjevi** izračunavaju se kao **potrebni interni kapital u osnovnom scenariju te dodatni kapitalni zahtjev u stresnom scenariju**. Procjene za potrebni interni kapital u stresnom scenariju predstavljaju sastavni dio ICAAP okvira.

Sljedeći značajni rizici imaju samo kvalitativan tretman i za iste Banka ne izračunava interne kapitalne zahtjeve:

- Rizik likvidnosti;
- Rizik tržišne likvidnosti;
- Rizik unutardnevne likvidnosti;
- Rizik finansiranja likvidnosti;
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Za ostale značajne rizike koji su obuhvaćeni kvantitativnim tretmanom banka koristi sljedeće pristupe za mjerenje odnosno procjenu rizika:

- Za procjenu internog kapitalnog zahtjeva za strateški rizik banka koristi interni model. Kalkulacija internog kapitala za strateški rizik bazira se na podacima koji sadrže informacije na kraju godine za različite stavke iz prethodnih godina kao i projicirane (budžetirane) informacije o ovim stavkama za narednu godinu. Stavke koje se koriste kao ulazni parametri za izračun internih kapitalnih zahtjeva za strateški rizik su:
 - neto kamatna marža
 - neto naknada i provizija
 - trošak zaposlenih
 - administrativni troškovi
 - ostali administrativni troškovi
 - prilagođavanja – imovina, oprema i nematerijalna imovina.
- Banka za procjenu kapitalnog zahtjeva za **tržišni rizik** koristi interno razvijeni model. Podloga za izračun kapitalnog zahtjeva za izloženost tržišnom riziku je model Value at Risk, koji se koristi za mjerenje izloženosti tržišnom riziku u Banci. ISP BiH izračunava 99%-ni jednodnevni VaR.
- Prilikom utvrđivanja internog kapitalnog zahtjeva **za kreditni rizik**, ovisno o kategoriji izloženosti Banka koristi standardizirani pristup u skladu sa odredbama FBA odluke o izračunu kapitala Banke ili pristup zasnovan na internim rejting sistemima (IRB pristup) temeljen na internim rejting sistemima Banke (intreni model).

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.1. Sažet opis ICAAP-a (nastavak)

- Rizik koncentracije obuhvata dvije vrste rizika. Prva vrsta rizika koncentracije je definisana kao koncentracija prema jednoj osobi, dok je drugi tip rizika koncentracije definisan kao sektorski ili rizik industrijske grane. Metodologija za upravljanje adekvatnošću internog kapitala **za koncentracijski rizik prema jednoj osobi** temelji se na metodologiji prilagodbe granularnosti za asimptotski model jedinstvenog faktora rizika (u daljnjem tekstu: ASRF). ASRF je metodološka osnova za procjenu kapitalnih zahtjeva kreditnog rizika. Temelj metodologije prilagodbe granularnosti koji se koristi za izračun internih kapitalnih zahtjeva je modificiranje Herfindahl-Hirschmann indeksa. Metodologija za zahtjev za internim kapitalom za koncentracijski rizik **prema industrijskoj grani** temelji se na metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH, koja obuhvaća efekte na interni kapital za kreditni rizik prouzročen promjenama u koncentraciji unutar industrijske grane mjereno Herfindahl-Hirschmann indeksom.
- Za procjenu dugoročnog **kamatnog rizika** Banka provodi analizu promjene ekonomske vrijednosti kapitala banke (osjetljivost na pomak kamatnih stopa). Model mjeri učinak promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala Banke. Temelji se na računovodstvenom principu da je ekonomska vrijednost kapitala razlika između sadašnje vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti obaveza.
- Interni model za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva **za operativni rizik** temelji se na standardizovanom pristupu mjerenja (TSA). Prema standardizovanom pristupu (TSA) kapitalni zahtjev za operativni rizik je trogodišnji prosjek rizikom ponderisanog relevantnog pokazatelja za prethodne tri finansijske godine po svim regulatornim poslovnim linijama.
- Za reputacijski rizik banka u skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci koristi pojednostavljenu metodologiju 5-15% ukupnog iznosa izloženosti riziku pomnoženo sa stopom od 12% što je propisana stopa regulatornog kapitala

Multi-dimenzionalna priroda rizika ukazuje na potrebu nadopune mjerenja ekonomskog kapitala s testiranjem otpornosti na stres, ne samo kako bi procijenili gubitke u pojedinim scenarijima, već kako bi procijenili utjecaj na kapitalne zahtjeve. Testiranje otpornosti na stres jedan je od ključnih alata za upravljanje rizikom, s ciljem procjene ranjivosti Banke u slučaju nastupanja izvanredno teških ili specifičnih, no mogućih događaja, pružajući dodatne informacije bitne za aktivnosti praćenja.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, tj. nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se prvenstveno na nivou Banke. Apetit za rizik obuhvaća određivanje namjere preuzimanja rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koji Banka smatra prihvatljivim

Apetit za rizik se usvaja na godišnjoj razini od strane Nadzornog odbora, te redovno prati i izvještava odgovarajućim odborima, s ciljem osiguranja razvoja Banke unutar željenog profila odnosa rizika i povrata.

Za potrebe praćenja i izvještavanja, pripremaju se upravljački i regulatorni izvještaji o procesu procjene adekvatnosti internog kapitala, koji služe kao alat za upravljačke odluke u smislu upravljanja i smanjenja izloženosti rizicima.

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.2. SAŽET OPIS ILAAP-A

Rizik likvidnosti predstavlja jedan od vrlo značajnih rizika za Banku i iako ne postoji kvantifikacija u pogledu kapitalnog zahtjeva, poseban fokus usmjeren je na cjelokupni ILAAP proces i osiguravanje odgovarajuće i dovoljne likvidnosti

Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir bilo koje aspekte upravljanja rizikom likvidnosti, ali zbog njihove važnosti i značaja, sljedeći limiti se smatraju strateški važnim i stoga se smatraju sastavnim dijelom limita 1.nivoa apetita rizika i na dan 31.12.2023 godine iznosili su:

Tabela 35.

Pokazatelj	Na dan 31.12.2023	
Omjer kredita i depozita	78.61%	✓
Omjer pokrića likvidnosti (LCR)	198.88%	✓
Omjer neto stabilnog finansiranja (NSFR)	148.82%	✓

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala i indikatore upozorenja krize likvidnosti koji predstavljaju kvalitativne i kvantitativne parametre koji se koriste kao naznake moguće krize likvidnosti.

Zajedno sa kratkoročnim i strukturalnim indikatorima likvidnosti, Politika postavlja pravila upravljanja potencijalnom krizom likvidnosti, koja se definiše kao situacija poteškoće ili nemogućnosti banke da ispuni svoje dospjele gotovinske obaveze, bez implementacije procedura i/ili upotrebe instrumenata koji se, zbog njihovog intenziteta ili načina upotrebe, ne kvalifikuju kao redovne aktivnosti.

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve (CLP) koji ima za cilj da čuva sredstva banke i da u isto vrijeme garantuje kontinuiranost operacija u uslovima krize likvidnosti.

11. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU

U skladu sa članom 16. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31.12.2023. godine Banka nema imovine koja zadovoljava kriterije opterećene imovine.

Imovina se smatra opterećenom ako je obećana ili ako je podložna bilo kakvom obliku ugovora radi obezbjeđenja, zalaganja ili kreditnog povećanja bilo koje transakcije iz koje se ne može slobodno povući.

Tabela 36.

Red. br.	Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
1.	Dati krediti	0	1,767,967
2.	Ulaganja u dužničke instrumente	0	118,984
3.	Ulaganja u vlasničke instrumente	0	430
4.	Ostalo (novčana sredstva, fiksna aktiva i ostala aktiva)	0	814,395

12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL

U skladu sa članom 17. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

Na dan 31.12.2023. godine Banka objavljuje podatke kako je prikazano u nastavku:

a) kvaliteta finansijske imovine razvrstane u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 37.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
1.	Novčana sredstva, novčana potraživanja i ostali depoziti po viđenju	538,841	0	0	511	0	0
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1,804,968	151,398	53,765	18,733	19,498	42,198
	od čega krediti	1,565,619	150,357	51,991	18,368	19,312	40,773
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	270	0	0	0	0	0
4.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	120,847	0	0	0	0	0
5.	Derivativni finansijski instrumenti	4	0	0	0	0	0
6.	UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA	2,464,930	151,398	53,765	19,244	19,498	42,198

b) kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 38.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
	Ukupni krediti pravna lica	887,121	92,016	10,151	7,472	12,368	7,960
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	9,581	5,894	48	54	837	21
2.	Vađenje ruda i kamena	5,572	2,771	0	50	375	0
3.	Prerađivačka industrija	191,118	35,368	2,024	1,064	4,116	1,546
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	55,026	4,062	0	537	823	0
5.	Snabdijevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	9,123	0	1,859	51	0	1,490
6.	Građevinarstvo	68,156	1,690	281	353	287	272
7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	357,469	21,477	2,388	3,216	2,811	2,021
8.	Saobraćaj i skladištenje	37,140	3,348	1,089	269	436	1,089
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	9,690	12,291	0	49	2,131	0
10.	Informacije i komunikacija	6,602	2,712	333	35	327	208
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	41,162	0	0	206	0	0
12.	Poslovanje nekretninama	23,493	248	913	130	26	185
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	6,978	2,020	115	53	187	28
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,753	0	60	15	0	60
15.	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	44,691	0	0	1,278	0	0
16.	Obrazovanje	3,380	39	0	17	2	0
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	15,902	0	0	94	0	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	198	96	0	1	10	0
19.	Ostale djelatnosti	87	0	1,041	0	0	1,040
	Ukupno stanovništvo	678,498	58,341	41,840	10,896	6,944	32,813
1.	Opća potrošnja	472,517	46,738	39,199	8,680	5,582	31,590
2.	Stambena izgradnja	199,770	11,409	2,531	1,782	1,261	1,134
3.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	6,211	194	110	434	101	89
	UKUPNO KREDITI	1,565,619	150,357	51,991	18,368	19,312	40,773

c) kvaliteta finansijske imovine, restrukturiranih izloženosti, razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 39.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
1.	Novčana sredstva, novčana potraživanja i ostali depoziti po viđenju	0	0	0	0	0	0
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1,851	9,555	12,381	29	1,316	9,715
	od čega krediti	1,651	9,555	12,381	29	1,316	9,715
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	0	0	0	0	0	0
4.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	0	0	0	0
5.	Derivativni finansijski instrumenti	0	0	0	0	0	0
6.	UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA	1,851	9,555	12,381	29	1,316	9,715

12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL (nastavak)

d) promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda.

Promjena stanja nekvalitetnih kredita data je u tabeli u nastavku:

Tabela 40.

Red.br.	Vrsta kredita	Početno stanje	Novi nekvalitetni krediti u izvještajnom periodu (+)	Oporavak (-)	Naplata (-)	Računovodstveni otpis (-)	Trajni otpis (-)	Ostalo (+/-)	Krajnje stanje
1.	Kreditni pravim licima	13,759	3,638	-1,686	-4,411	-1,250	-109	210	10,151
2.	Kreditni stanovništvu	46,337	10,678	-2,478	-8,927	-818	-2,952	0	41,840
	Ukupno nekvalitetni krediti	60,096	14,316	-4,164	-13,338	-2,068	-3,061	210	51,991

Kretanje očekivanih kreditnih gubitaka prethodno prikazanih nekvalitetnih kredita, dato je u tabeli u nastavku:

Tabela 41.

Red. br.	Promjene u ispravkama vrijednosti	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	42,308
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	11,487
3.	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-9,248
4.	Otpisi i ostala kretanja *	-3,774
5.	Završno stanje	40,773

* Pozicija „Otpis i ostala kretanja“ obuhvata trajno otpisana potraživanja, otpis po osnovu računovodstvenog otpisa (isknjženje 100% rezervisanih potraživanja dospjelih prije dvije godine u vanbilansu) i ostala kretanja.

e) podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Tokom 2023. godine, Banka je stekla tri nova kolaterala tokom procesa naplate, te jedan prodala. Na dan 31.12.2023. godine, Banka je imala 9 kolaterala stečenih naplatom (zemlja i nekretnine) ukupne nabavne vrijednosti od 33.806 KM, koje su u potpunosti rezervisane.

Tabela 42.

Tip imovine	Broj	Nabavna vrijednost	Sadašnja vrijednost
Stan	2	20,313	0
Kuća	3	8,713	0
Poslovni prostor	1	2,401	0
Zemlja	3	2,379	0
Završno stanje	9	33,806	0

13. ZAVRŠNE ODREDBE

Izveštaj se javno objavljuje na web stranici Intesa Sanpaolo banke d.d. Bosna i Hercegovina (www.intesasanpaolobanka.ba) nakon usvajanja istog od strane Uprave i Nadzornog odbora Banke.

 INTESA SANPAOLO BANKA
Bosna i Hercegovina

**BRINEMO O SVEMU
ŠTO VAM ZNAČI**

Bank of **INTESA** **SANPAOLO**

www.intesaspaolobanka.ba